

Національна академія наук України
Інститут історії України

Ukrayna Milli Bilim Akademisi
Ukrayna Tarihi Enstitüsü

Олена БАЧИНСЬКА
Olena BAÇINSKA

**ОСМАНСЬКІ ФОРТЕЦІ БУДЖАКА
НА МЕЖІ XVIII–XIX ст.:
ЗАЛОГИ Й ЇХНІЙ СКЛАД**

**BUCAK VİLAYETİNDE OSMANLI
KALELERİ: GARNİZONLARIN YAPISI VE İŞLEYİŞİ
(XVIII. YÜZYIL SONU – XIX. YÜZYIL BAŞLARI)**

Одеса • «Астропрінт» • 2013

УДК 94(477.74+478):623.1(=512.161)"17/18"

ББК 63.4(4УК7)5-425

Б322

У виданні «Османські фортеці Буджака на межі XVIII–XIX ст.: залоги й їхній склад» на основі документальних джерел розповідається про історію, склад і долю залог османських фортець Бендери, Аккерман, Кілія, Ізмаїл та ін. напередодні та на початку російсько-турецької війни 1806–1812 рр., характеризується населення фортець, його міграція, ономастика. Подані в додатках документи дають можливість відтворити уявлення про населення Буджака (в межах сучасного півдня Одеської області) та навколошніх територій.

Видання призначено історикам, науковцям, студентам, краєзнавцям, викладачам вуз, вчителям гімназій і шкіл, всім, хто цікавиться історією України й Туреччини, а також історією Буджака зокрема.

Рекомендовано до друку
вченого радиою Інституту історії України НАН України
(протокол № 3 від 28.03.2013 р.)

Науковий редактор:
доктор з історії О. Г. Середа, Інститут історії,
Болгарська академія наук

Рецензенти:
д. і. н. Т. Г. Гончарук, професор кафедри історії України Одеського національного університету імені І. І. Мечникова;
д. і. н. Т. В. Чухліб, провідний науковий співробітник відділу середніх віків та раннього нового часу Інституту історії України НАН України

Переклад на турецьку:
Ю. Сагайдак, Я. Колесник

Обкладинка:

Фрагмент діорами «Штурм фортеці Ізмаїл. 1790 р.» Федоров В. В., Барашніков О. С. // Державний меморіальний музей О. В. Суворова Санкт-Петербург, Росія // <http://suvorovmuseum.ru/about-the-museum/virtual-exhibitions/storming-ishmael>

ISBN 978-966-190-713-2

© Бачинська О. А., 2013 р.

Bucak vilayetinde Osmanlı kaleleri: garnizonların yapısı ve işleyisi (XVII. Yüzyıl sonu – XIX. Yüzyıl başları) adlı yayında kaynakçalar esasında 1806-1812 tarihli Osmanlı-Rus savaşı arifesinde ve başında Bender, Akkerman, Kili, İsmail ve diğer Osmanlı kalelerinin garnizonlarının yapısı, tarihi ve kaderi, kalelerin nüfusunun nitelemesi, göçü ve onomastik açıklanmaktadır.

Ekte sunulan belgeler Bucak ve çevresindeki nüfus (çağdaş Odesa bölgesinin güneyinde) ‘a dair bilgi içermektedir.

Yayın tarihçiler, akademisyenler, öğrenciler, bölge etnografyası uzmanları, öğretmenler, gimnazyum ve okul öğretmenler ve Ukrayna ve Türkiye tarihi, özellikle Bucak tarihi ile ilgilenen herkes tahsis edilmiştir.

B i l i m r e d a k t ö r ü :

Yard. Doç. Dok. Oleksandr Sereda

E l e ş t i r m e c i l e r :

Prof. Dok. Taras Gonçaruk, İ.İ.Meçnikov

Milli Üniversitesi Tarih bölümü;

Prof. Dok. Taras Çühlib, Ukrayna Milli Bilim Akademisi

Ukrayna Tarihi Enstitüsü Orta çağ ve erken Yeniçağ

bölümü öncü bilim elemanı

T e r c ü m a n l a r :

Yuliya Sagaydak, Yana Kolesnik;

T ü r k m e t n i r e d a k t ö r ü :

Çağlayan Yılmaz

K a p a k :

“1790 yılında İsmail’e hücum” diyoramasının fragmanı V.V.Fedorov,
O.S.Barişnikov// Rusya, St.Petersburg Devlet Anıtsal O.V. Suvorov Müzesi//
[http://suvorovmuseum.ru/about-the-museum/virtual-exhibitions/storming-
ishmael](http://suvorovmuseum.ru/about-the-museum/virtual-exhibitions/storming-ishmael)

*Висловлюємо щиру подяку за сприяння у виданні
Генеральному консульству Республіки Туреччина в Одесі
її особисто Генеральному консулу пану **Хюсейну Ергані***

*Biz Kitabin yayimlanmasina yardimci eden Türkiye Cumhuriyeti
Odesa Başkonsolosluğuna ve bizzat Türkiye Cumhuriyeti Odesa
Başkonsolosu **Hüseyin Ergani**'ye samimi şükranları sunarız*

**ОСМАНСЬКІ ФОРТЕЦІ БУДЖАКА
НА МЕЖІ XVIII–XIX ст.:
ЗАЛОГИ Й ЇХНІЙ СКЛАД**

Вісім автора

 ортеці Буджака, як і більшість інших фортець, являли собою укріплені пункти, підготовлені до кругової оборони і тривалої боротьби в умовах облоги. Призначення цих фортець полягало у захисті державних інтересів Османської імперії у провінційних районах Буджака. Оскільки ці фортеці, здебільшого, використовувалися для захисних цілей і тим більше в провінції, то їхні житлові будівлі були не настільки розкішними, як у фортецях центральних районів Османської імперії. Часто у них розміщувалася лише залога, завданням якої був захист відповідного регіону. Чим більшим було стратегічне значення регіону, тим більшою могла бути залога фортеці. Звичайно, що у фортеці знаходилась не лише військова залога, але й цивільне населення. Як правило, це були міщани, які займались торговельними та ремісничими справами, а також родини чиновників фортеці. Під час війни фортеця ставала захистом і для жителів навколоїшніх сіл.

Значення фортець дністровсько-дунайського регіону — Бендери, Аккерман, Кілія, Ізмаїл та ін. — збільшується наприкінці XVIII — початку XIX ст. особливо після того, як кордон з Російською імперією проходив з 1774 р. по Південному Бугу, а з 1791 р. — по Дністру. Зі свого боку Російська імперія розпочинає розбудову навпроти османських фортець укріплених пунктів, які б блокували військові можливості османських залог.

Проблематика російсько-турецьких війн кінця XVIII — початку XIX ст. має численну літературу як історичного, так і військового характеру, де фортеці розглядають як важливі стратегічні пункти, що сприяли/заважали проведенню бойових операцій, подається характеристика оборонних можливостей фортець — чисельність залог,

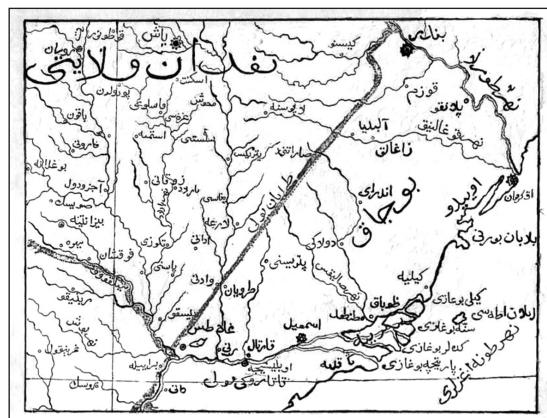
будова стін, башт, кількість знарядь, зброї тощо. Склад чиновників османських залог Буджака, його цивільних жителів практично не досліджується. Така ситуація пов'язана, з одного боку, з тим, що для зазначеної літератури це не було предметом дослідження, з іншого — через брак відповідних, уведених до наукового обігу джерел як російського, молдавського, так і османського походження.

Одним із перших і майже єдиним, хто у вітчизняній історичній літературі, торкається питань складу жителів османських фортець Буджака, був професор А. Бачинський у зв'язку з дослідженням народної колонізації регіону у XVIII — на початку XIX ст. Проте, в більшості його робіт, мова йде про населення фортець після їхнього входження до Російської імперії, тобто після 1806—1812 рр. Ми пропонуємо до уваги читачів спробу окреслити в загальних рисах, що являв собою склад військових і цивільних чиновників, їхніх родин в османських фортецях Буджака напередодні та на початку російсько-турецької війни 1806—1812 рр. В зв'язку з тим, що війна розпочалась досить несподівано для керівників османських фортець, це дає можливість уявити їхній склад в мирний час наприкінці XVIII — початку XIX ст., тобто після 1791 р. і до 1806 р. включно.

В кінці видання розміщені додатки — архівні документи, що публікуються вперше і мають сприяти подальшим дослідженням в даному напрямку. Враховуючи вищезазначене, хочемо присвятити це наукове видання пам'яті професора А. Бачинського у річницю його 80-річчя з дня народження.

Велику вдячність за підтримку під час збирання матеріалу висловлюємо дирекції і співробітникам Державного архіву Одеської області та його філії в м. Ізмаїл — Білоусовій Л., Хромову А., Галкіній Г.

«Күм» — «Онгъл» — «Висак»

Фрагмент карти «Турецькі володіння в басейні
Чорного моря». Кінець XVIII ст.
“Karadeniz Havzasında Türk Toprakları”
İsimli Haritanın Kismi (XVIII. yüzyıl sonu)

Буджак — назва історико-географічної області сучасної України. Протягом часу у різних народів ця назва звучала неоднаково, але зміст її залишався незмінним. Старослов'янською мовою територію називали «Угол» чи «Кут», староболгарською — «ОНгъл» чи «ОНголос»¹, грецькою — як «Ugloz», згодом тюркською — «Висак». Дійсно, цей закуток степу розташований між долішніми течіями Дністра, Дунаю, Пруту й узбережжям Чорного моря, на півночі умовна межа цього закутка проходила від річки Ботна, Верхнім Трояновим валом і далі по річці Прут до злиття з Дунаєм. Отже, ця земля майже з усіх боків омивається водою, що за іншою версією також означає Буджак.

З XV ст. територія Буджака підпадає під владу Османської імперії. З цього часу впродовж XVI — початку XIX ст. її можна визначати

¹ История на България. — София, 1981. — Т. 2: Първа Българска държава. — С. 76; Гръцки извори за българската история. — София, 1960. — Т. 3. — С. 262, бел. 5.

як міжетнічну контактну зону, що за своїм історичним розвитком пережила чимало подій пов'язаних зі зміною етнічного і соціального складу населення. Територія Буджака являла собою дикий цілинний степ. Степ мав повноводні річки — Дністер, Прут і Дунай, болотисті береги, гирла яких були покриті заростями очерету.

Родючий чорноземний ґрунт степу перерізали сухі яри, покривали чагарники, ковила і пирій. Більшість невеличких річок, що текли до Чорного моря і Дунаю, влітку пересихали. Тяжкі враження, які залишала подорож по степовій рівнині, неодноразово відзначались сучасниками. Один із мандрівників у середині XVIII ст. писав, що «протягом 20 пошт не зустрінеш ані камінця розміром за печатку, ані дерева довжиною в палець»². Таку природу описував і російський офіцер Олександр Защук: «Простір Буджака... являє собою пустелю; око подорожуючого марно буде шукати об'єкт, на якому зупинити свій погляд — ніде жодного деревця, навіть, курганів, цих свідків далекого минулого, не видно в цих місцях»³. Поряд з таким описом «незайманої дикої» пустелі, що навіювала нудьгу, майже усі сучасники свідчили і про високу родючість краю. Так, ще на початку XVIII ст. Дмитро Кантемир відзначав, що ці землі «у стародавніх авторів і новітніх письменників прекрасні за своєю родючістю, далеко перевершують багатства гір»⁴. Дійсно, навесні і в період дощів степи змінювались. Буджацький степ «скоріш можна назвати плодоносною пахучою долиною, ніж пустелею... Чудовий степ цей здається самою природою призначений для пасовиськ, з трьох боків оточений височинами, а четвертим — примикає до моря, він дає протягом майже цілого року численним стадам підніжний корм», — писав російський чиновник Павло Свінин у 1816 р.⁵.

² Брун Ф. Румынские княжества и Бессарабия около половины XVIII в. / Брун Ф. // Записки Бессарабского областного статистического комитета. — Кишинев, 1868. — Т. 3. — С. 295.

³ Защук А. Бессарабская область / Защук А. — СПб., 1862. — Ч. 1. — С. 48, 207, 324, 529.

⁴ Кантемир Д. Историческое, географическое и политическое описание Молдавии с жизнью сочинителя / Кантемир Д. — М.: Новиков, 1987. — С.57.

⁵ Свінин П. Описание Бессарабской области. 1816 г. / П. Свінин // Записки Одесского общества истории и древностей (далі — ЗООИД). — 1867. — Т. VI. — С. 180.

У другій половині XVIII ст. землі Буджака входили до адміністративної одиниці Сілістринсько-Очаківського еялета (Озі) на чолі з сілістринським пашею. Центром еялета в залежності від ситуації могли бути фортеці Сілістра, Аккерман, Очаків. Еяlet поділявся на санджаки — Аккерманський, Бендерський, Сілістринський та інші, в яких головували санджак-бей. Цікаво, що між Аккерманським, Бендерським та Очаківським санджаками кордонним пунктом була фортеця Хаджибей⁶.

У фортецях-містах — Аккерман, Кілія, Тігіна (Бендери), Сміл (Ізмаїл), Томарово (Рені) розміщувались значні військові залоги під головуванням пашів, які здійснювали й адміністративне управління прилеглими до міст землями. В них проживало як християнське, так і мусульманське населення. Підпорядковувались ці поселення тим керівникам, які здійснювали управління більш дрібних, ніж санджак, адміністративних одиниць (каза, нахіє)⁷. Християнське населення, яке проживало в таких округах, було османською райєю (підданими): в містах — греки, вірмени, молдовани, українці, росіяни, болгари; в селах — переважно молдовани, українці та росіяни. Крім того, вже наприкінці XVIII — початку XIX ст. навколо фортець існували поселення з османськими яничарами та іншими військовослужбовцями.

З XVI ст. на рівнину між Аккерманською і Кілійською райями почали переселятися ногайські племена, які кочували раніше у степах нижнього Подніпров'я і Побужжя. До кінця XVI ст. ними був заселений майже весь степ і сформована Буджацька (Білгородська) орда. Вона складалася із різних ногайських племен і являла собою переважно їх територіальне об'єднання, перебувала в залежності від Кримського ханства.

Після російсько-турецьких війн кінця XVIII ст. території Османської імперії на півдні сучасної України значно скоротились. Як

⁶ Середа А. Г. Силистренско-Очаковският еялет през XVIII — нач. на XIX в.: Административно-териториално устройство, селища и население в Северозападното Причерноморие / Середа А. Г. — София, 2009. — С. 67–70, 106–112; Димитров Стр. История на Добруджа / Димитров Стр., Жечев Н., Тонев В.; под ред. акад. Тодорова Н., проф. Димитрова Стр. — София: Изд. На българската академия на науките, 1988. — С. 8–15.

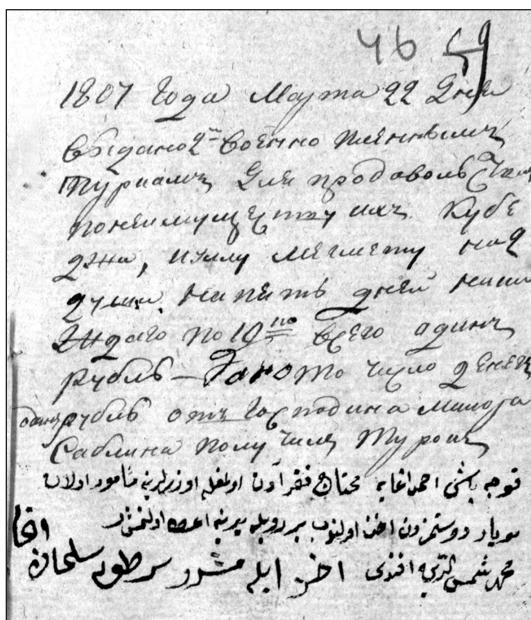
⁷ Середа А. Г. Силистренско-Очаковският еялет през XVIII — нач. на XIX в. — С. 67–112, 227–290.

відомо, Порта втратила на користь Російської імперії межиріччя Південного Бугу та Дністра, а також залежне від неї Кримське ханство. Внаслідок цього присутність османського населення на зазначених територіях зменшилась. Наступна російська-турецька війна 1806–1812 рр. позначилась вже на долі населення, яке проживало на території Буджака. Тут воно складалось з різних етнічних груп, але для кожної із них під час війни, в першу чергу, важливим було зберегти життя, а після цього поставало питання про подальше проживання і становище в рамках політики нової держави — Російської.

Розсвідають писемні свідки історії — архівні документи

Станнім часом до історії Південної України під час Османського панування спостерігається небацький інтерес дослідників, внаслідок чого на основі османських та російських джерел

опубліковано чимало робіт. Більшість із них торкалась історії окремих етнічних груп Північного Причорномор'я — ногайців, українців, молдовян, болгар, росіян-старообрядців, татар (Грибовський В., Шабашов А., Каширін В. та інші), питань датування населених пунктів, адміністративного управління, складу населення міст-фортець і сіл цього регіону (Бачинський А., Середа О.).

Документ з Державного архіву Одесської області
Odesa Bölgesi Devlet Arşivinden Belgesi

Історія формування турецьких міських громад та колоній на території півдня України і Буджака на початку XIX ст. досить фрагментарна — обмежена довідковими статтями та статистичними даними (Тимченко В. М., Кухар-Онишко Н. О., збірник документів з історії Тернівки (2004)). З одного боку, тому що наявні джерела періоду османського панування надзвичайно різномірні, з іншого — російські джерела, які широко використовуються в науці, присвячені проблемам більш пізнього хронологічного часу⁸.

На жаль, в питанні вивчення османських залог і населення фортець Буджака залишається багато прогалин, в тому числі через відсутність або недоступність необхідних джерельних матеріалів. На сьогодні з'явилася можливість спробувати дослідити окремі лакуни, використовуючи нові документи Державного архіву Одеської області та його філії Комунальної установи «Ізмаїльський архів», не претендуючи проте на вичерпність.

Документи Державного архіву Одеської області різні за формою та змістом⁹. Вони відображають момент переходу більшості фортець Буджака під владу Російської імперії на початку війни 1806–1812 рр. У зв'язку з тим, що майже усі фортеці, крім Ізмаїла, не зазнали значних бойових випробувань, штурмів і тривалих облог, керівники фортець мали можливість провести мирні переговори та зберегти, якщо не повний, то значний склад залог і населення. Документи являють собою листування російського військового командування

⁸ Дані наведені в: Жуков В. И. Города Бессарабии. 1812–1861 гг. (Очерки социально-экономического развития): монография / Жуков В. И. — Кишинев: Картия Молдовеняскэ, 1964. — 250 с. — по Аккерману й інших містах Південної Бессарабії стосуються більш пізнього часу. Теж саме стосується: Статистическое описание Бессарабии собственно так называемой или Буджака с приложением генерального плана его края, составленное при гражданской съемке Бессарабии, производившейся... с 1822 по 1828 год. — Аккерман: Тип. И. М. Гринштейна, 1899. — 523 с.; Статистическое описание Бессарабии или казенного Буджака. 1817 г. // Національна бібліотека України ім. В. Вернадського. Інститут рукописів (далі — НБУ. ІР). — Ф. V (Одеське товариство історії та старожитностей). — Спр. 668; Статистическое описание Бессарабии. 1828–1831 гг. / Сост. И. Батьянов // НБУ. ІР. — Ф. V. — Спр. 669 та інші.

⁹ Державний архів Одеської області (далі — ДАОО). — Ф. 1. — Оп. 220. — Спр. 4, ч. 1–2.

різних інстанцій; статистичні дані про склад населення у фортецях; різні за характером вимоги, подання, клопотання та скарги османського населення; паспорти та «білети» на переїзди. Мова документів османська та російська. В окремих випадках зберігається переклад османського тексту документів, що був зроблений для російських керівників.

В додатках (додатки № 1–7) до даного видання представлені іменні списки військових і цивільних управлінців та їхніх родин, а також іншого османського населення. Списки були складені російськими службовцями, здебільшого, для розрахунку кількості коштів і продовольства, необхідних для утримання цього населення як «військовополонених». Інформативні можливості документів архіву можна поділити на декілька груп. Перша група надає відомості про структуру залог таких фортець, як Аккерман, Кілія, Каушани, Рені. Найбільш репрезентативні в цьому плані є списки чиновників фортеці Бендери, і хоча фортеця територіально не входила до Буджака, склад її може бути взятий за основу для аналізу подібної інформації для інших сусідніх з нею фортець. До цієї групи відносимо також інформацію про демографічні процеси, віковий склад та ономастичну. Ця група документів дає можливість проектувати отриману інформацію на межі XVIII–XIX ст.

Друга група характеризує статус та утримання населення залог як «військовополонених»: шляхи переміщення, місця і умови переселення та утримання, правове становище, фінансування. До цієї групи можна віднести й відомості про можливості переселення до родичів в Крим, повернення бажаючих в межі Османської імперії під час Слободзейського перемир'я 1807 р. Третя група — окреслює матеріальні втрати та розорення, яких зазнали переселенці. Четверта — визначає ставлення до цих османських «військовополонених» місцевих жителів, російських військових та цивільних керівників.

Окремі документи, що представлені у даному виданні у додатках № 8–9 ілюструють ще одну сторінку життя османського населення Буджака, а саме: його повернення до фортеці або появу нових османських жителів у зазначеных містах-фортецях під час війни. Ці документи зберігаються у Філії Державного архіву Одеської області — Комунальній установі «Ізмаїльський архів» у фонді «Ізмаїльське

міське поліцейське управління. 1812–1856 рр.» (ф. 514)¹⁰. Найбільш повну інформацію про «корінних» жителів і переселенців дають списки міста-фортеці Ізмаїл. Склад населення, показаний у нижченаведених документах, дає змогу визначити час, темпи та шляхи заселення не лише Ізмаїла, але й усього навколоишнього регіону. Вони уточнюють місця походження, міграції, демографію османських родин, зовнішні прикмети господарів. Ономастику чудово ілюструють прізвища й імена жителів записані російським чиновником за усними свідченнями і тодішньою вимовою жителів, а не за стандартами російської мови. У такий спосіб він зафіксував для нас як саме вони себе іменували.

Документальні матеріали, що ілюструють згадані аспекти, являють собою формулярні списки жителів фортеці та міста Ізмаїл, складені протягом 1810–1811 рр. російською поліцією.

Отже, зазначені документи дають можливість проаналізувати склад залог і населення фортець Буджака під час російсько-турецької війни 1806–1812 рр., з проектуванням окремих даних на кінець XVIII ст.

¹⁰ Комунальна установа «Ізмаїльський архів» (далі — КУ «ІА»). — Ф. 514. — Оп. 1. — Спр. 1–4.

«Військовополонені»: складність нового статусу та становища

M. Раффе. Полонені турки на Дунаї. Середина XIX ст.
M. Raffe, Tuna Nehrinde Türk Savaş Esirleri (XIX. yüzyılın ortası)

До початку війни 1806 р. Росія та Османська імперії формально вважались союзниками, тому російські війська без оголошення війни перейшли Дністер, без бойових дій зайняли в кінці листопада — на початку грудня 1806 р. фортеці Бендери, Паланку, Аккерман, Кілію.

Більшість ногайців, які проживали в Буджаку, погодились на переселення на Молочні Води і до Криму. Цьому сприяли попередні переговори з ними чотирьох поважних представників з Молочних Вод — Бегалі Ага, Ільяс Ага, Мусса Челебі й Імрас Челебі¹¹ та місії російських офіцерів бригадира І. Катаржі й штабс-капітана І. Котля-

¹¹ Каширин В. Вступление русских войск в Бессарабию и ликвидация Буджакской татарской орды в начале русско-турецкой войны 1806–1812 гг. [Электронный ресурс]. — Режим доступа: <http://pda.regnum.ru/news/1529996.html>

ревського. Проте частина ногайців і татар під впливом ізмайліського паші Ібрагіма Пеглевана¹² передумала переходити на бік Росії.

Особлива складність була з тими османськими підданими, які проживали у фортецях Кілія, Аккерман, Бендери. Зважимо на те, що вони були основним населенням міст та жили на цих територіях тривалий час, вважаючи їх своїми. Після офіційного оголошення війни Османською імперією (18 грудня 1806 р. (30 грудня за ст. ст.) османське населення зайнятих російською армією фортець оголошувалось військовополоненими. Перш за все, це стосувалось чиновників, військових та їхніх родин, які складали залоги османських фортець. Усі вони мали бути переселені на територію Російської імперії в Херсонську, Катеринославську губернії і на територію Бузького війська. Для тих військовополонених, які були «взяті зі зброєю в руках», тобто під час бойових дій, призначалися для поселення Харківська, Воронізька й Тамбовська губернії, вони обов'язково проходили карантин, і мали утримання та харчування за тим зразком, що і французькі полонені (під час війни з Наполеоном)¹³.

Для військовополонених турків з Бендер транзитним пунктом переселення став Тирасполь, з Аккермана та Кілії — Овідіополь. Реальне переселення турецького населення розпочалось з лютого 1807 р. Усі вони були поділені на окремі партії на чолі з керівниками. Так, партію бендерських переселенців очолювали трибуунчужний Гассан-паша, Мустафа байрактар, Магмет ага; аккерманських — двобунчужний Тагір паша, Топчю баші; каушанських — Гаджи Галіль; кілійських — назир Алі Бей, Топчі баша Гаджи Гусейн ага, ренійських — Аділь Бей¹⁴. Їхній шлях мав пройти з Тирасполя, Овідіополя, Маяк на Вознесенськ, Єлисаветград.

В станицях Бузького козацького війська розміщали османських підданих з фортець Бендери та Аккерман. З них дві частини відправили до Єлисаветграду, а третю — розселили у козаків навколо Вознесенська (м. Соколи). На квітень 1807 р. через Вознесенські землі пройшло 4 206 осіб військовополонених. Так, з Вознесенська

¹² Ібрагім Пеглеван (Пегліван, Пехліван — від *peglevan*, що з тур. означає «боєць», його ж називали «сміливець»), двобунчужний паша, вихідець з Польщі, ізмайліський паша на початку XIX ст.

¹³ ДАОО. — Ф. 1. — Оп. 220. — Спр. 4, ч. 1. — Арк. 290–291 зв., 296.

¹⁴ Там само. — Арк. 484.

в станиці: Суботець відправили 478 бендерських турок на чолі з Магмед агою, Федорівку — 290 каушанських — на чолі з Гаджи Галілем, Себінську — 614 осіб на чолі з Турнаджи адже асан агою, Ракове — 160 осіб, Дмитрівку — 472 особи, Аджамку — 241 осіб, Рівне — 267 осіб на чолі з Гаджи Мегмет агою. Для роз'яснення правил поведінки та обов'язків козацького населення у станиці був спеціально направлений осавул Немцо-Петровський і сотник Самусь¹⁵. Козацькі родини мали годувати тих, хто залишився і надавати підводи тим, хто буде йти далі. Осавул Саблін запропонував залишитися переселенцям в станицях, особливо жінкам з дітьми, які народились у дорозі. Однак вони всі висловили «небажання» через неможливість проживання разом з козаками¹⁶.

Вже у березні 1807 р. Канцелярія війська звернулась до херсонського цивільного губернатора з проханням звільнити бузьких козаків від конвою полонених, бо вони надали понад 500 підвід для транспортування їх в Одесу, а потрібно було супроводжувати «ще 20 деревень татар до Катеринослава» та виконати усі земські повинності. Внаслідок такої ситуації виконання повинностей скасовувалось і компенсувалась вартість за надані підводи¹⁷.

За відомостями Е. Рішельє на листопад 1807 р. в Херсонській та Катеринославській губерніях були оселені 15 тисяч 366 турків і татар (див. додаток № 7).

Відразу зауважимо, що не всі з тих, хто переселявся, залишались в цих двох губерніях. Для інших центром переселення став Крим. В Криму проживало чимало родичів буджацьких турків та татар. Чезрез це півострів став центром тяжіння багатьох переселенців. Самі жителі Кримського півострова також активно брали участь у заходах з влаштування військовополонених з фортець Буджака. Відразу таке питання постало у турків з Бендер, які виявили бажання переселитися до Криму або Бухарії. Перекопський купець Асан Ферманов, татари Уталі та Сейделі клопотали про переїзд до них родичів з Кілії Мендуналі Білаклар, Аліма Азі, Белтурука Алакоя та інших, яких оселили в с. Куцівка Єлісаветградського повіту¹⁸. Звертає на себе увагу ще

¹⁵ Там само. — Арк. 86–89.

¹⁶ Там само. — Арк. 185–189, 329–333.

¹⁷ Там само. — Арк. 176–178 зв.

¹⁸ Там само. — Арк. 80–81, 658.

один цікавий випадок. Пов'язаний він був з турками, яких захопили російські солдати за кордоном в с. Колпак разом із дітьми у лютому 1807 р. Доки дорослих тримали в Одесському острозі — дітей мали відправити на поселення до Криму. Однак одеський поліцмейстер просив затримати хлопчиків, «які мали на вигляд років 10», в Одесі, доки їхніх батьків не випустять із в'язниці «щоб не розривати родини». Частина татар і турків з Ізмаїла відразу згодні були переселитися до родичів в Крим або на Молочні Води. Усім цим вони намагались зменшити не лише морально-психологічний дискомфорт, але покращити умови проживання на нових місцях. Умови, в яких опинились переселенці, дійсно бажали кращого. Вже з початком переселення як коменданти фортець з російського боку, так і керівники переселенців повідомляли про те, що багато з турків «є утримання бідного» або зовсім «неімущі» — Сані байрактар, толмач Салі, хамзанім Усеїн та ін.¹⁹ Через довге листування між різного рівня російськими чиновниками було визначено сплачувати усім військовополоненим (крім ногайців, які мали переселятися на Молочні Води, але знаходились разом із військовополоненими фортець) кошти на харчування та незначне утримання. Так, паші трибуналчужному — за призначенням головнокомандуючого російської армії, пашам менших генеральських чинів по 2 крб., чиновникам штаб- та обер-офіцерського звання мали виплачувати по 50 коп. на місяць, рядовим по 5 коп. Стільки ж отримували дружини та повнолітні діти — по 5 коп., а малолітні — по 25 коп. на місяць²⁰. Неважаючи на те, що ця сума була мізерною, її ще й регулярно не виплачували. На що маємо численні скарги керівників переселенських груп, де зауважували на те, що «як чиновники, так й прості військовополонені обносились, багато хто майже босі та голі», не забезпечені продовольством, дехто спочатку продавали свою худобу та одежду, а інші змушені були «живити мирським подаянням» або «терпіти голод». Керівник ренійських турків змущений був купувати їм харчі власним коштом²¹.

Переселенці чекали «несподіванки», і з власне переїздом на казенних або селянських підводах, яких постійно бракувало, адже жителі сіл, через які проїжджаючи полонені, без особливого енту-

¹⁹ Там само. — Арк. 10–15, 40, 443–444.

²⁰ Там само. — Арк. 292.

²¹ Там само. — Арк. 292.

зіазму надавали свій транспорт. В транзитних пунктах переїзду оселялись полонені в будинках обивателів, землянках, казармах, карантинах, навіть в салях. Це спричиняло низку незручностей як самим мешканцям міст і селищ, так і полоненим. Так, жителі населених пунктів скаржились на те, що витрачаються на годування та транспорт, а полонені не погоджувались проживати разом з «іновірцями», вимагали або окремих будинків, або висилити з них селян і козаків. Всього ж на листопад 1807 р. жителі двох губерній, де розміщували військовополонених, надали 22 193 підводи, витратили грошей 4 тис. руб. 25 коп. на хліб та інші припаси (додаток № 7). За це вони вимагали компенсацію у держави у вигляді грошей або скасування відповідних податків²².

Жителі Херсонської та Катеринославської губерній були не єдині у своєму бажанні отримати компенсацію за втрачене. Військовополонені турки неодноразово зверталися до російського керівництва з проханням владнати питання з їхнім майном, що залишились у фортецях. Їхні будинки, млині, сади, човни тощо залишилось без усілякого нагляду²³. Деякі з турків нашвидкоруч змогли продати рухоме та нерухоме майно, але більшість просила або внести у відповідні документи та компенсувати вартість, або дозволити окремому представнику продати це майно. Okремі турки та татари, що мали значну кількість худоби й вирішили взяти її до нового місця проживання, під час переселення могли втратити частину тварин. Відбувалось це не лише через природну загибель худоби. Прикрі факти крадіжок частини або цілих табунів відкривають документи. Зокрема, у Аділь Бея був «відігнаний» табун коней у 150 голів. Винними виявилися козак бузького війська Григорій Лелека та жителі прикордонних населених пунктів Паланки, Ганкишли, Кишли — Петро Волошенко, Федір Бойченко, Григорій Алєніченко та Клім Мещенко. Вони встигли продати понад 30 коней, а інших довелось повернути²⁴. У турка Джумали зник табун із 65 коней, які виявились пізніше у предводителя дворянства Херсонської губернії П. Туманова, а майор Балеев відібрав у аккерманського полоненого Кют Бедини

²² Там само. — Арк. 746—746 зв.

²³ Там само. — Арк. 170, 183, 424.

²⁴ Там само. — Арк. 143.

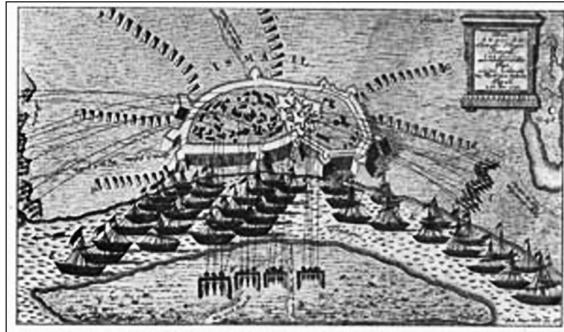
ясир «Магмета з конем»²⁵. Усі подібні випадки розглядались одеськими чиновниками та поліцмейстером, але як правило, позитивних результатів не давали.

Особливо важким моментом у справі переселення військовополонених мусульман виявилась осінь 1807 р. По-перше, це було пов'язано із погіршенням погодних умов, через що, не отримавши відповідних грошей та утримання, полонені потерпали від голоду та холоду. По-друге, у серпні 1807 р. Росія та Османська імперія уклали Слободзейське перемир'я, внаслідок якого передбачався обмін військовополоненими. Оселеним туркам і татарам пропонували переїхати до Османської імперії. Внаслідок чого значна частина турків виїхала в округу фортеці Браїла і до Стамбула.

---

²⁵ Там само. — Арк. 424.

З Бендер Ҧ Аккермана до Стеси Ҧ Миколаєва

I. M. Виль. План штурму фортеці Ізмаїл. Гравюра.
Кінець XVIII ст.

I. M. Vill, İsmail Kalesi 'ne Hükümet Planı, Gravür
(XVIII. yüzyıl sonu)

На межі XVIII–XIX ст. Бендери являли собою одну з найпотужніших фортець на кордоні з Буджаком і були центром санджака. Звели фортецю на місці колишньої митниці за наказом Сулеймана I Кануні. Автором проекту був відомий турецький архітектор Сінан, а найперший опис форпосту залишив відомий турецький мандрівник XVII ст. Евлія Челебі. Фортеця побудована за зразком західноєвропейських бастіонного типу. Вона була обнесена високим земляним валом і глибоким ровом, що ніколи не заповнювався водою, і складалася із трьох частин: цитаделі, верхньої й нижньої частин. З південно-західної сторони розташовувався посад. У фортеці перебували цивільні та військові чиновники, залога з яничар. У кінці XVII ст. найбільші яничарські залоги Сілістрінсько-Очаківського еялету розміщувалися у Відіні, Сілістрі, Брайлі, Бендерах й Очакові. Для більшості провінційних залог і військових частин Османської імперії типовими вважались штати фортеці Відін²⁶, згодом фортеці

²⁶ Атанасов Х. В Османската периферия: общество и икономика във Видин и околността през XVIII ст. — София, 2008. — С. 241–244, 251.

Сілістра. В кінці XVII ст. в Бендерах нараховувалось до 470 яничар, які постійно перебували у розпорядженні бендерського паші. Крім них? у фортеці та поблизу неї розміщувались османські війська — від 10 до 15 тисяч. У верхній частині фортеці проживали кінотники, піхотинці та їхні родини. У нижній частині, яка складалась з шести веж і бастіонів, розміщувались пушкарі, зброярі та яничари. Під час облоги фортеці в ній переховувались жителі навколошніх сіл і містечок. Посад складався з турецьких і молдавських кварталів, де були османські школи, мечеті, православна церква, лазня, торгові лавки. На кінець XVII ст. в посаді нараховувалось до півтори тисячі будинків, переважно хатинки, вкриті очеретом і соломою.

Потужна османська залога фортеці, у взаємодії з буджацькими татарами могла швидко наводити лад у підвладній султану Молдові. Фортеця вважалася однією з найсильніших у Придністров'ї. Її неодноразово і безуспішно намагались захопити. Вона була надійним захищом і на кордонах з Російською імперією. Одна зі спроб захопити у 1770 р. бендерську фортецю російськими військами вважалась найбільш кровопролитною за весь період війни 1768–1774 рр. Її захищало близько 18 тисяч османських військ з сераскіром Махмед-Еміном. Фортеця була взята після двомісячної облоги та важких рукоопашних боїв за кожен будинок. З османського боку було втрачено вбитими близько 5 тисяч, з російського близько 5–6 тисяч. «Чим стільки втратити й так мало одержати, краще було й зовсім не брати Бендер», — так відреагувала на цю подію російська імператриця Катерина II. Стратегічне значення фортеці було настільки важливе, що в Османській імперії після її втрати було оголошено триденний траур. За умовами Кючук-Кайнарджийського миру 1774 р. фортеця залишилась в Османській імперії. Під час наступної російсько-турецької війни 1787–1791 рр. Бендери здалися без кровопролиття. Все османське населення фортеці мало змогу продати своє майно, будинки, худобу і, за бажанням, виїхати на інші території Османської імперії. Проте цього не знадобилось, адже фортеця і після цієї війни залишалась в межах останньої.

На межі XVIII–XIX ст. стратегічне значення Бендерської фортеці дещо зменшилось, після того як Росія збудувала напроти неї на лівому березі Дністра Тирасполь, і після зміни кордону між Росією й Австрією, що дозволяв ізолювати Бендери. Тепер головними за-

хисними центрами для Порти стали фортеці дунайського регіону. Незважаючи на це, чисельність чиновників та військових у Бендерах залишалась найбільшою порівняно з Аккерманом, Ізмаїлом, Кілією та іншими. В передмісті фортеці та навколо неї проживало християнське і мусульманське населення. Крім того, тут проживали яничари з родинами, що підпорядковувались чиновникам в Бендерах або місцевим феодалам, татари-бешлеї (татари, що знали військову справу і несли військову службу).

На початку російсько-турецької війни 1806–1812 рр. за планами російського уряду корпус під командуванням генерала К. Мейєндорфа мав зайняти Бессарабію. В листопаді 1806 р. війська перейшли Дністер в районі Дубоссар і розпочали наступ на Бендери. В разі неможливості зайняти фортецю її мали взяти в облогу і не затримувати інші війська. Бригадир І. Катаржі, відправлений до Бендер, мав переконати бендерського Гассан-пашу відкрити для російських військ фортецю. Гассан-паша, як твердять сучасники тих подій, спочатку мав намір оборонятися, але внаслідок переговорів запропонував розмістити російські війська лише у форштадті й навколошніх селах. Однак війська генерала К. Мейєндорфа зайняли усю фортецю з розпорядженням «не чинити ніяких образ військовим і жителям фортеці»²⁷. Вирішено було провести перепис жителів, за яким виявилось, що у фортеці та форштадті проживало «магометанського віросповідання» — 5981 осіб, а інших — 1900²⁸.

Як уже зазначалось, після офіційного оголошення війни між державами чиновники фортеці отримали статус «військовополонених» і переселялись в межі Росії. Разом з ними переселяли жителів татарських хуторів і сіл, що розташовувались поблизу Бендер: Бахчали, Гурсоя, Терс базар, Сарі адул, Дауде пунар, Тінатар, Води Єнікьой та інші. Як наголошував російський комендант фортеці генерал-майор М. Хитрово, «вони усі суть бешлеї тіж яничари й утримання таке саме мають»²⁹. Деякі османські чиновники Бендер мали таємні перемовини з ізмаїльським пашею І. Пеглеваном, що становило загрозу

²⁷ Записи Котляревского о первых действиях русских войск в турецкую войну 1806 года / [Электронный ресурс] / Киевская старина. — 1901. — Режим доступа: <http://adjudant.ru/rtwar1806-12/kotlyarevsky1806.htm>

²⁸ Там само.

²⁹ ДАОО. — Ф. 1. — Оп. 220. — Спр. 4, ч. 1. — Арк. 33 зв.

для російських військ і затримувало початок переведення залоги фортеці до Росії.

Керівник бендерської фортеці трибунчужний Гассан-паша, якому на той час вже виповнилось 80 років, чудово розумів ситуацію, в якій опинилися він, його підлеглі та їхні родини. Вибір для нього був невеликим, адже втрата ним фортеці не неслася нічого приємного з боку султанського двору. Гассан-паші було запропоновано обрати для переїзду Одесу або Миколаїв. Для організації його переїзду в Бендери був викликаний предводитель дворянства Тираспольського повіту П. Туманов. Як з'ясувалось при переїзді, в Тирасполі, а потім в Миколаєві могли розмістити лише половину усіх, хто виїжджав разом з пашею. Іншу половину поділили на групи і розселили в різних місцях Херсонської та Катеринославської губерній. На червень 1807 р. в Миколаєві перебував штат чиновників бендерської фортеці наблизених до паші. Гассан-паша склав відповідний список з означенням посади та платні, яку вони отримували від Османської імперії. Платню паші мав визначити головнокомандуючий російської армії.

За списком зазначено 220 осіб чоловічої статі і 109 — жіночої (додаток № 5). Серед них чиновників вищого рангу — 11 (паша, його радники та скарбник), другого рангу — 34 (прапороносці, додглядачі за різними церемоніями, постачальники провіантута та інші), військового звання — 20 (суддя, предводитель дворян, прапороносці, перекладач), військові — 33 (командувач 500 воїнами, наглядачі за кур'єрами, бунчуками, водовозами, «виконавці волі паші» та інші), рядові військові — 23, рядові службовці — 28 (музики, водовози, повара), помічники службовців — 42. За російськими стандартами звання 111 осіб відповідали штаб- і обер-офіцерському «достоїнству».

Дана група, що виїхала з фортеці, була не єдиною. Всього «бендерської фортеці турок, які здалися добровільно», нарахувалось 6781 особа обох статей, серед яких чиновників штаб- і обер-офіцерського звання 589 осіб. Їх розмістили в 26 населених пунктах. окремо в трьох селах оселили «бендерської фортеці татар, які здалися добровільно», — 785 осіб. Частина татар з «Бендерської округи», 264 особи під керівництвом Даві Мурзи, була оселена в селі Каменському Єлисаветградського повіту, а потім відправлена на Молочні Води (додатки № 6, 8). Цікавою є наявність військових чиновників в складі цієї групи — бъюлюк башти (в документі «білюк»). Бъюлюк башти

вважався керівником різних за чисельністю та організацією б'юлюків — загону яничар у еялетах. В документі згадується Аджи білюк бashi ага, Алі білюк баші ага, Муртази білюк баша ага, мураз білек баша ага, умер білюк баша ага. Разом з ними їхали чиновники — Темір бей байрактар, чауш, Імам ефенді гаджа та інші (додаток № 6).

Слід зауважити, що татари переселялися групами відповідно до сіл, в яких вони проживали. Так, з села Малих Тінатар при керівнику Бікір байрактарі, з села Терс Базар при керівнику Гажі Саїте афете, з села Води Енікьой при керівнику Гаджі Османі, з села Тінатар при керівнику Гажі Абдулі, з села Гурсоя при керівнику Гажі Тімаші, села Бахкали при керівнику Дауде Гажі та ін. Вони вели з собою значну кількість худоби, зокрема 936 власних волів, 1 139 коней, понад три тисячі рогатої худоби, 25 верблудів та 55 овець³⁰.

Бендерська складова «військовополонених» була найчисельнішою. Якщо бендерський трибунчужний Гассан паша обрав для оселення Миколаїв, то аккерманський двобунчужний Tagîr паша — Одесу. Аккерман являв собою не менш, якщо не більш потужну фортецю ніж Бендери. Побудована ще італійцями вона мала форму кола з трьома рядами укріплених стін. В кінці листопада 1806 р. з Одеси до неї розпочали рух російські війська на чолі з герцогом Е. Рішельє. Зайнявши Паланку, він надіслав інженера Є. Ферстера і отамана бузьких козаків М. Кантакузіна до керівника фортеці з вимогою здати її. Рішельє досить здивувався коли Є. Ферстер доповів, що їх вже чекали³¹. Близько 11-ї години ранку першого грудня російські війська розмістились у фортеці. За свідченням графа О. Ланжерона, який супроводжував герцога Е. Рішельє, керівник Аккерману Tagîr паша «арнаут, магометанин, людина років 40, здавалось, був у захваті від зустрічі з нами» (як свідчать документи, Tagîr паша мав 48 років (додаток № 2). Вони довго розмовляли, пили каву і палили. Паша зі здивуванням дізнався про існування Одеси, в подальшому спілкуванні навіть пропонував графу О. Ланжерону купити одну із своїх дружин, коли дізнався, що той не має спадкоємців³². Склад чиновників Аккермана був близький до Бендерської фортеці. Зокрема, крім двобунчужного

³⁰ ДАОО. — Ф. 1, — Оп. 220. — Спр. 4 за 1807 р., ч.1. — Арк. 278–278 зв.

³¹ Записки графа Ланжерона. Война с Турцией 1806–1812 гг. // Русская старина. — 1907. — № 5, май. — С. 615.

³² Там само.

паші зазначені в списках: яничар ага³³, кадій³⁴, кавас(и)³⁵, капудан³⁶, тютюнджі, кафеджі, башчауш, сеіш-баші³⁷, мулла та інші (додатки № 1, 2). Тобто посади чиновників співвідносились між Бендерами й Аккерманом. Однак штат чиновників, які переселялися, був дещо менший через об'єктивні обставини, в той самий час є і певна різниця в штаті. Так, це стосується посади керівника порту та менших чиновників, пов'язаних із флотом — капудан, — посади яких не відображені у списках бендерської фортеці.

Після оголошення аккерманської залоги військовополоненими вони мали бути транспортовані з Аккерману до Овідіополя, а потім до пунктів призначення. Овідіополь не міг вмістити усіх військовополонених, тому було вирішено одружених з родинами розмістити у форштадті на обивательських квартирах, холостих — у карантині, а чиновників — у фортеці³⁸. По віїзді з Овідіополя в Одесі розмістився Тагір паша і чиновники — Каді Гаджи Мустафа Ефенді, Яничар аси Турнажи Сеїд Гасан ага, Хотин дефтердар Кардаші Кадир ага, Кілії назир Алі бей, Арачі Мустафа ага, Аккерман демрекчі Ізмайл, Аккерман арачіси Гасан ага, Кавас баші Гаджі Гусейн та інші. Всього близько 65 осіб обох статей, з них чиновників різного рангу — 16. Можна припустити, що Тагір паша розмістився саме в Одесі через згадане вище «знайомство та запрошення» герцога Е. Рішельє й графа О. Ланжерона.

Окремі групи із залоги і населення Аккермана переселили в Ново-миргород, Високий Кут, Івановський, Петровський та інші населені пункти Херсонської та Катеринославської губерній. Всього в 16 селах проживало «аккерманських турків» — 3 366 осіб, із них офіцерів і чиновників — 204, а також «білогородської фортеці турків» (ймовірно вжито іншу назву Аккермана) — 866 осіб, із них чиновників — 53 (додаток № 7). Розділили долю військовополонених аккерманської фортеці й татари-бешлеї Аккерманської округи. Вони не мали бажання прямувати разом з іншими татарами на Молочні Води, тому

³³ Керівник яничар.

³⁴ Чиновник з функціями судді.

³⁵ Чиновник з функціями поліцейського і виконуючого покарання.

³⁶ Офіцер, який відповідав за порт і флот.

³⁷ Чиновник, який відповідав за коней.

³⁸ ДАОО. — Ф. 1. — Оп. 220. — Спр. 4 за 1807 р., ч. 1. — Арк. 66–66 зв.

220 осіб татар з села [Гедлабай/Чедлабай] з керівником Джемалабай розмістили в Єлізаветградському повіті³⁹.

Разом з залогою та населенням Аккерманської фортеці в Одесу та інші населені пункти переселяли «кілійських турків, які добровільно здалися». Кілія являла собою невелику фортецю у вигляді каре з чотирма бастіонами, широким, але не глибоким ровом. Вона не могла бути взята штурмом, а для її облоги потрібно було б не менше 10 днів. Захищала її незначна, порівняно з Бендерами й Аккерманом, залога.

Жителі фортеці, налякані жорсткими діями ізмаїльського паші І. Пеглевана, не виявили бажання захищати її від російських військ. Кілію було відкрито для генерала А. Засса 9 грудня 1806 р. Залога й жителі Кілії були оголошені військовополоненими. Частина чиновників оселилась разом з Тагір пашею в Одесі. Так, зокрема, в Одесі розквартирували 45 осіб — керівника Топчи башу гаджі Гусейна 61 року з дружиною, донькою, одруженим сином, іншими родичами та слугами, чиновників — байрактара алі Мустафу агу, турнаджі⁴⁰ Гаджі Мустафу агу, гасакі Мустафу агу та інших (додатки № 1, 2). Всього ж в Одесі влітку 1807 р. проживало аккерманських і кілійських офіцерів і чиновників з родинами — 110 осіб.

Інших 2 559 кілійських військовополонених з фортеці оселили у семи пунктах Верхньодніпровського повіту Катеринославської губернії: Саксагані, Плахтіївці, Мишуріному розі, Калужині, Ліховці, Домоткані, Бородайці. В їхньому складі було 69 чиновників і офіцерів, серед яких — толмач, байрактар, мулла, реіз, чауші.

Бендери, Аккерман і Кілія не були єдиними фортецями, звідки переселяли військовополонених. Зокрема, з міста Томарово (Рені) виїхало 123 родини (333 чоловічої та 289 жіночої статі) на чолі з керівником Аділь Беєм. Серед них 22 чиновники міста — байрактар Мегмет, Кая Ага та інші. Їх оселили окремо від інших в селищі Романівка Херсонського повіту Херсонської губернії.

Окремою групою переселяли також і військовополонених із Каушан. Їх розмістили спочатку у селі Федорівка Верхньодніпровського повіту Катеринославської губернії, а згодом відправили до міста Єлізаветград. Їхня група на чолі з керівником Гаджі Галілем

³⁹ Там само. — Арк. 278–278 зв.

⁴⁰ Посада одного із керівників частини яничарського війська.

нараховувала 290 осіб⁴¹. Каушанський воєвода Гассан Ага, який в квітні 1807 р. разом з двором у 23 особи перебував у фортеці Бендері, залишив у фортеці Брайла дружину, дітей та інших родичів, тому йому дозволили повернутися до Брайли⁴². Ймовірно, через його зв'язки з Брайлою при ньому могли перебувати й османські піддані цієї фортеці. Через це серед «військовополонених», оселених у селі Зеленому, нараховувалось 27 «браїлівських турків» з двома офіцерами (додаток № 7) (Брайла була захоплена російськими військами лише 21 листопада (3 грудня) 1809 р.).

Командуючий Чорноморським флотом, військовий губернатор Миколаєва І. І. де Траверсе у своїх листах до керівництва Російської імперії зауважував у березні 1807 р., що військовополонені з фортець Бендер, Аккермана, Кілії, міст Томарово й Каушани відрізняються від тих, кого взяли в полон під час бойових операцій, тому «усіх їх треба особливо поважати й утримувати відповідно»⁴³.

⁴¹ ДАОО. — Ф. 1. — Оп. 220. — Спр. 4 за 1807 р., ч. 1. — Арк. 329, 330.

⁴² Там само. — Арк. 190, 255–256, 404.

⁴³ Там само. — Арк. 308.

«Небі» — «старі» османські жителі фортець

Турки західного узбережжя Чорного моря. Початок XIX ст.
Karadeniz'in Batı Kıyısındaki Türkler (XIX. yüzyıl başlangıcı)

Після виходу османських залог з фортець російське керівництво розпочало проведення переписів тих жителів фортець, які продовжували там проживати або претендували на поселення вже за нової влади. На жаль, стан документів не дає можливості провести дослідження складу населення завжди повно. Певний відсоток населення одними з перших зафіксували у місті-фортеці Бендери за даними на травень 1807 р., які склав керуючий колишніми османськими маєтками в Бендерській, Аккерманській, Кілійській районах і в усій Бессарабії генерал-майор І. Катаржі. За його даними, в місті нарахувалось 369 господарів з власними будинками, орієнтовно 1845 осіб. Із них молдовани складали 26,5%, росіяни — 13,9%, українці — 12%, євреї — 20,6%, цигани — 10,8%, татари — 9,4%, вірмени — 3,5% і болгари — 3,3%⁴⁴.

⁴⁴ Російський державний військово-історичний архів. — Ф. 14209 (Головний штаб Молдавської (Дунайської) армії). — Оп. 165, зв. 32. — Спр. 41, ч. 1. — Арк. 10.

Перші російські більш-менш вичерпні відомості про чисельність і склад населення іншого міста-фортеці Аккерман припадають на жовтень 1808 р., коли було складено «Перепись находящихся в Аккермане на жительстве обывателям с показанием каких наций и чем пропитание имеют». «Турків» або «татар» в місті «Перепись» не фіксує. Не зафіксував османського населення аналогічний до аккерманського перепису — перепис й у місті-фортеці Кілія, складений комендантром Лавровим у липні 1808 р. Ймовірно, потрібно враховувати ті серйозні зміни в житті міста, які були викликані вищезазначенним виходом з фортець у жовтні 1806 — квітні 1807 рр. османських залог.

На відміну від вищезазначених фортець найбільш повну інформацію про «корінних» жителів та переселенців дають списки міста-фортеці Ізмаїл. Вони уточнюють місця походження, міграції, демографію турецьких родин, зовнішні прикмети турків-господарів. Прізвища й імена записані за усною традицією жителів, а не за стандартами російської мови. Крім того, запропонований матеріал дає можливість відзначити досить цікавий момент повернення жителів-турків у місто-фортецю Ізмаїл під час російсько-турецької війни 1806–1812 рр. Як це не дивно, але зворотні міграційні процеси османського населення до Російської імперії під час війни в літературі практично не описані.

Документальні матеріали, що ілюструють загадані аспекти, являють собою формулярні списки жителів фортеці та міста Ізмаїл, складені протягом 1810–1811 рр. ізмаїльською поліцією⁴⁵ (тут і далі див. додатки № 8, 9). Це списки тих, хто був жителем міста або претендував ним стати внаслідок заклику до поселення ізмаїльським градоначальником генерал-лейтенантом С. Тучковим. Все це населення отримувало дозвіл оселятися в місті-фортеці з формуллю «під нагляд поліції». Потік тих, хто бажав оселитися в Ізмаїлі, розпочався 22 жовтня 1809 р. (до вересня 1809 р. фортеця знаходилась в облозі) і вже з листопада 1809 р. — до серпня 1812 р. на поселення в Ізмаїлі претендувало близько 2456 чоловіків, 1967 жінок і 124 родини (останні без визначення структури родини). Зауважимо, що як окремі одиниці у формулярних списках могли фігурувати і родини, і одинаки обох статей.

⁴⁵ Тут і далі посилання на інформацію зі справ Комунальної установи «Ізмаїльський архів» (далі — КУ «ІА»). — Ф. 514. — Оп. 1. — Спр. 3–4.

З усіх записаних на поселення близько 10% при опитуванні показали, що проживали в Ізмаїлі «здавна» та з початком російсько-турецької війни втекли, інші вважалися такими, що прийшли на поселення до Ізмаїла вперше, тобто були «сторонніми». При цьому 25% «сторонніх» родин потрапили до Молдавії та Бессарабії протягом 1770–1805 pp., а більшість перейшли вже під час війни — 75%. Вихідці власне з території Молдавії та Придунав'я складали всього 30%, інші були з різних територій України, Росії, Білорусії, Польщі, Туреччини, Австрії.

За документами можна визначити етнічний склад населення у 1338 формуллярних списках з 1420: 455 — українці (34% від загальної кількості), 455 (34%) — молдовани, 140 (10,3%) — турки, 72 (5,5%) — некрасівці⁴⁶, 59 (4,5%) — росіяни, 43 (3%) — пилипони⁴⁷, 56 (4,2%) — вірмени, 36 (2,7%) — болгари, 16 (1,3%) — євреї, 7 (0,5%) — греки, цигани⁴⁸ та поляки (тут і далі всі підрахунки авторські). Зауважимо, що найбільш імовірно, що в документах під терміном «турки» могли записувати не лише етнічне турецьке населення, а мусульман взагалі.

Із 140 формуллярних списків турецького населення — повні родини складали 96 одиниць, вдівці і вдови — 29 (21,4%, з них без дітей — 9), неодружені хлопці і «девка сирота» — 15 (10,7%). Складні родини становили — 48 (34,3%), характерною рисою для них була наявність одружених братів і синів, неодружених братів і сестер шлюбного віку (29) або матерів (17). У двох родинах спостерігаємо запис про одруженого і неодруженого «шурина його (господаря) дружини». Цікавим і в той самий час не зовсім зрозумілим є наступний випадок. У родині Ібіша Бербери 60 років, крім «женої его» Нефізе 20 років, двох синів Єміна 10 років і Лавтіва (вірно — Латів) 1,5 року, трьох дочок від 7 до 4 років, відзначена ще «родная его женщина» Фадіма, 70 років. Припущення про те, хто є Фадіма можуть бути різними. Мати або сестри у попередніх і наступних формуллярах визначались

⁴⁶ Некрасівці — донські козаки-старообрядці, які в 40–70-х pp. XVIII ст. почали переселятися на Дністер і пониззя Дунаю.

⁴⁷ Російське, переважно селянське-старообрядницьке населення, в придунайському регіоні назване липованським або пилипонським.

⁴⁸ Болгари, греки та цигани представліні незначними громадами через втрату частини справи, де саме записувались їх дані (КУ«ІА». — Ф. 514. — Оп. 1. — Спр. 1).

дуже чітко, тому вона могла була іншою родичною або другою дружиною (додаток № 8). Деякі інші формуляри також наводять на думку про наявність у одного господаря декількох дружин. У складних родинах, як правило, дружини синів господаря чітко записувались відразу після своїх чоловіків, але є родини без визначення — чия саме була ще одна дружина — господаря чи сина. Так, наприклад, Аліль Абдула 50 років, дружина Айше 40 років, син Ібраам (Ібраїм?) 25 років, Агамет 8 років, мати 60 років, дружина Фатьма 25 років, дочка Фад 11 років. В той час як в інших випадках фіксоване наступне: Агмет 50 років, дружина Ава, син Мустафа 14 років, дочь Фадме 7 років, син Міомет 30 років, дружина Аше 20 років, син Амін 13 років (додатки № 8, 9).

Важливим моментом є наявність у родинах неодружених синів і дочек шлюбного віку від 12 до 35 років — 39 і 20 відповідно. Різниця між шлюбними партнерами в середньому від 5 до 9 років — 34,7% і від 10 до 15 років — 42%. Найбільший розрив між шлюбними партнерами — 40 років (в родині згаданого вище Ібіша Бербери). Наймолодшою парою було подружжя Смаїла 20 років і його дружини Імне 15 років з сином Асманом одного року, дочкою Імне двох років та з записаною з ними другою дружиною або сестрою Афізє 12 років⁴⁹. Найстаршою парою можна вважати подружжя з Ізмаїла Селі Кірак Лукчі 95 років і його дружини Міярям 90 років (додатки № 8, 9).

У 140 формуллярних списках нараховується 264 (48,2%) чоловіків і 284 (51,8%) жінок. Населення мало значний репродуктивний потенціал: 15–20 років — 17%, 21–30 років — 16,2%, 31–40 років — 15,3%, активна у соціально-господарському плані група від 21–50 років становила 41%.

Частина османського населення зазначала, що мала постійне проживання в Ізмаїлі (12,5%), а з появою в Ізмаїлі згаданого вище паші Пеглевана або російської армії перейшла за Дунай і протягом березня 1811 р. поверталась назад. Зокрема, Ахмед Мустафа, 35 років, переходитив на поселення в Ізмаїл разом з дружиною, дітьми та матір'ю з фортеці Бабадаг, мав «смугляве обличчя, світlorусяве волосся, очі сірі, ніс продовгуватий, ріст середній, голив бороду»; неодружений Бреғам Керимли, також був з цієї ж фортеці; Асан Бойрактар 60 років і [Юля] Бойрактар 30 років, з родинами проживали в Ізмаїлі здавна, а

⁴⁹ Там само. — Арк. 35 зв. — 51.

після взяття фортеці російською армією вийшли за Дунай у фортецю Рущук (див. додатки № 8, 9).

Переселенці здебільшого проживали раніше в містах-фортецях правого берега Дунаю, зокрема Рущук, Бабадаг, Римник, Браїла, Сілістра, Гірсько та інших населених пунктах, — і протягом березня — червня 1811 р. вирішили перейти на поселення до Ізмаїла, причому в червні переселялись лише турецькі вдови з Рущука. Цікаво, що п'ять родин із-за Дунаю виявили бажання надалі переселитися в Крим.

Дві родини з м. Фокшани та с. Гасан-Аспаге перейшли жити в Ізмаїл близько 1806 р., а родина Меомета Дікіджі з м. [Терабузайне] — близько 1796 р.

Визначити соціальний склад турецького населення практично неможливо, адже на відміну від інших етнічних груп вони не визначали ані свій статус, ані професію. Лише деяка опосередкована інформація вказує на майнове положення родини або професію господаря. Так, ізмаїльський житель Гасан Первазги з родиною утримували двох слуг — Устима 25 років й Агмета 20 років. Ономастика дає можливість припустити, який був характер їхньої діяльності. Наприклад, деякі жителі Рущука мали дані, сформовані за професійною ознакою: Ібіша Бербер (тур. «бәрбәр» — перукар), [Ібіт] Сапожник, Омер Башмачник, Меміш Бойрактар (тур. «байрактар» — прапороносець) з братами Аметом, Меометом і Османом, Дервіш Ширульник, Меомет і Мустафа Гальванджи (тур. «галъванджи» — кондитер), Меомет Баликчі (тур. «баликчі» — рибак) (див. додатки № 8, 9). В даному випадку можна припустити, що той, який фіксував дані переселенців, не зовсім розумів, що саме він записував, і тому як прізвища були засвідчені ремісничі спеціальності.

Інколи записані дані могли вказувати на територіальне походження — Джелая Кримський, Ібрагім і Брегам Керимли (киримли — кримський), Магмет Смаїловський тощо. Ізмаїльський житель, записаний як Арнаут Асан, ймовірно міг бути просто мусульманином і не турком за походженням. В деяких випадках у списках визначалася етнічна належність дружини: у Абдули Усіна з с. Фокшани дружина записана як «Катерина из молдаван» з дочкою Марією. Зауважимо, що зазвичай тим, хто переходитив до мусульманства з інших конфесій, давали імена Абдула, тому можливо чоловік Катерини міг бути і не етнічним турком.

Матеріали ономастики, що зберегли списки (додатки № 8, 9), свідчать про те, що ідентифікація переселенців складалась з подвійної системи — імені та прізвища. Серед прізвищ деякі були записані за російською традицією — Османов, Сапожников. Найчастіше серед чоловічих імен вживались — Асан/Усан (ймовірно невірне записане ім'я — Хасан), Амет/Агмет/Агамет/Огмет (ймовірно — Ахмед), Меомет/Мемет/Мегамет/Мегмет (ймовірно — Магомет), Мамут/Могумут (ймовірно — Махмуд), Усейн (ймовірно — Хусейн), Осман, Рашид, Мустафа, Галіль, Гасан; серед жіночих імен — Фатъма/Фатме/Фадъма/Фадма, Азізе/Хафізє/Хатізє/Хатіже/Фатіже, Айше/Аше, Авва/Гава/Хава. Особливості мали деякі записи, в яких господарі родин повідомляли ім'я свого батька, наприклад, «Суруджу оглу Ібраїм» (Ібраїм син Суруджі), «Суруджу оглу Меомет», «Судію Олу Олі», «Судію олу Сабулла» (Судіє — жіноче ім'я, Сабулла — Абдула), «Ахча Олу Ісуїн», «Кокон олу Огмет».

Зовнішність переселенців описувалась як особливі прикмети і досить загально. При цьому описання складали лише для господарів-чоловіків. Всього в документах описані прикмети 80 чоловіків. З них можна визначити, що обличчя мігрантів здебільшого було «смуглявим», «чистим», серед інших — «рябувате», «худорляве», «біле», «мале», «сухувате», «продовгувате» та «старообразне». Очі «сірі», «карі», «чорні» та «жовті». Ніс — «продовгуватий» та «гострий», серед інших варіантів — «широкий», «курносий», «безносу», «довгогносий», «покляк», «кривий», «пристойний». Волосся «русяве», «темнорусяве», «чорнувате», «сиве», «біляве». Серед прикмет обличчя зазначались інколи борода і вуса. Зріст мали «немалий» і «середній».

Отже, османське населення намагалось відновити втрачені можливості проживання та господарювання в фортецях Бужака після російсько-турецької війни 1806–1812 рр.

Післямова

Наприкінці XVIII — початку XIX ст. залоги османських фортець Буджака складались з військових і цивільних чиновників. Очолювали їх три- або двобунчужні паши. Разом з радниками й скарбником (казнадар, капуджилар, диван, імам, джогодар) вони вважались найвищими чиновниками. Друга група цивільних і військових керівників складалась з відповідальних: за порядок у фортеці, прислугу паши, провіант, квартирування залоги, прапори, бунчуки, церемонії, коней; керівника яничар, інженерів, командуючого солдатами, фельдшера, берейтора, керівника оркестру й інших (муселим, селем агаси, байрактар, джепганеджи, имчеглар, туфекчи, мехтер, тугуджу, джинери, алай баш чауш). Третя група — кінні та піші рядові, обслуга чиновників й офіцерів. Керівники фортець — Бендери, Аккерман, Кілія — внаслідок несподіваного підходу російської армії у листопаді—грудні 1806 р., неспроможності чинити належний опір й інші причини відкрили фортеці для розміщення російських військ. Постала проблема збереження життя, пристосування до нових умов існування. З початком російсько-турецької війни 1806—1912 рр. склад залог отримав статус «військовополонених», вони з родинами переселялися в Херсонську й Катеринославську губернії. З ними залишали домівки цивільне османське населення, татари-бешлеї, які служили при фортецях. З грудня 1806 р. їхню долю можна поділити на два періоди. Перший пов’язаний з матеріально й морально складним переселенням в межі Російської імперії, інший — з підписанням в серпні 1807 р. між імперіями Слободзейського перемир’я, за умовами якого відбувався обмін військовополоненими, надавалась можливість повернутися в межі Османської імперії. Після війни частина османського населення фортець намагалась відновити своє проживання й господарювання вже в російських реаліях.

Таким чином, османські залоги Буджака та їхнє населення під час російсько-турецької війни 1806–1812 рр. стали заручниками політики Османської і Російської імперій, інших країн. Це змусило їх докорінно змінити свій статус, повсякденне життя і подальше існування.

**BUCAK VİLAYETİNDE OSMANLI
KALELERİ: GARNİZONLARIN YAPISI VE İŞLEYİŞİ
(XVIII. YÜZYIL SONU – XIX. YÜZYIL BAŞLARI)**

Önsöz

Bucak'taki kaleler uzun süreli saldırırlara karşı koymak üzere tahkim edilmiş ve bölgede Osmanlı Devleti'nin çıkarlarına hizmet etmiştir. Savunma amaçlı yapılar olmaları sebebiyle bu kalelerdeki yaşam alanları, merkez kalelerdeki gibi konforlu değildir. Kalelerin sakinleri, daha çok savunma birliklerinden oluşmaktadır. Bölgenin stratejik değeri ne kadar fazlaysa kalelerin istihkâmı da o kadar güçlü olmaktadır. Kalelerde askerî birliklerin yanı sıra tüccarlar, zanaatkârlar ve kale memurlarının ailelerinden oluşan siviller de yaşamaktadır. Ayrıca bu kaleler, etraflarındaki köylüler için de sığıma yeri olmuştur.

Turla — Tuna bölgesinde kalelerin önemi XVIII. yüzyılın sonu — XIX. yüzyılın başında artmıştır. Rus Çarlığı Osmanlı garnizonlarını kuşatma altına almak için kalelerinin karşısında küçük savunma karakolları kurmaya başlamıştır.

XVIII. yüzyılın sonu — XIX. yüzyılın başında Osmanlı — Rus savaşlarının sonuçları tarihî ve askerî literatürümüzde açıklanmıştır. Savunma mevkileri olarak tanımlanan bu kaleler, garnizonların sayısı, duvarların ve kulelerin yapısı, cephanenin ve tüfeklerin sayısı gibi savunma kapasiteleri bakımından da tasvir edilmiştir. Ancak Bucak'taki Osmanlı garnizon memurları ve siviller hakkında literatürde bilgi bulunmamaktadır. Rus, Osmanlı ve Moldova kaynakları bu yönüyle yetersizdir.

Tarihî literatürde Bucak'taki Osmanlı kalelerinin nüfus yapısı hakkında ilk araştırmayı yapanlardan birisi Anatoliy Baçinskiy'dir. Ancak XVIII. yüzyılın sonu — XIX. yüzyılın başında bölgedeki sivil yerleşim üzerine çalışan Baçinskiy, araştırmasına bölgenin Rusların eline geçtikten sonraki dönemini (1808–1812 yıllarından sonrası) konu etmiştir. Biz bu çalışmamızda Osmanlı — Rus savaşının arefesinde, Bucak'taki Osmanlı kalelerinin sivil nüfus yapısını ortaya koymaya çalıştık. Osmanlı kale komutanlarının yaklaşan savaşı farkedememeleri, bize kalelerin barış dönemindeki (1791–1806 yılları arası) nüfus yapılarını öğrenme imkânı vermiştir.

Konu ile ilgili yapılacak araştırmaları teşvik etmek amacıyla, ilk defa burada yayımlamış olduğumuz arşiv belgelerini çalışmamızın sonuna ekledik. Çalışmamızı, ölümünün 80. yıldönümü nedeniyle yukarıda adını zikrettiğimiz araştırmacı A. D. Baçinsky'e ithaf ediyoruz.

Odessa Bölgesi Devlet Arşivi ve arşivin Izmail şubesinin personellerinden L. Bilausov'a, A. Hromova'ya ve G. Galkina'ya yardımlarından dolayı şükranlarımızı sunuyoruz.

“Kut” – “Ongıl” – “Bucak”

M. Raffe, Tatar Evi (XIX. yüzyılın birinci yarısı)
M. Раффе. Татарський дім. Перша половина XIX ст.

Bucak, bugün Ukrayna sınırları içinde tarihi-coğrafi bir bölgenin adıdır. Bölgenin adı, değişik dillerde aynı anlamda gelen farklı sözcüklerle karşılanmıştır. Eski Slav dilinde “Kut” veya “Ugol”, eski Bulgar-Türkçesinde “Ongıl”, Türkçe “Bucak” olarak bilinmiştir. Etrafinın Turla, Tuna, Purut ve Botna nehirleriyle ve Karadeniz’le çevrili olması nedeniyle, bölgeye “Bucak” adının veridliği söylenmektedir.

XV. yüzyılda Osmanlı hâkimiyetine giren bölge, XVI. yüzyıl boyunca ve XIX. yüzyılın başlarında, sınır olması sebebiyle de, önemli etnik ve sosyal değişimler geçirmiştir. Turla, Purut ve Tuna nehirlerinin geçtiği sazlık ve bataklıklarla kaplı bu issız bozkır, Karadeniz’e ve Tuna’ya akan pek çok küçük nehir yazıları kurumaktadır. XVIII. yüzyıl gezginlerinden biri, bölgeyi “Yirmi menzil boyunca ne çakıl büyülüğünde bir taşa ne de parmak büyülüğünde ota rastlanabilir.” diyerek tasvir etmektedir.

Rus subayı Aleksandr Zaşçük şöyle diyor: “Bucak göz alabildiğince çöldür. Burada seyahat eden bir gezginin gözleri öncelikle bir ağaç, bir kurgan arayacaktır. Ama tarihe şahitlik eden bu şeylere burada rastlamak imkânsızdır.” Ancak burayı “ıssız ve bakır bir çöl” olarak tanımlayan dönemin kaynakları, bölgenin verimli topraklara sahip olduğunu da

vurgulamışlardır. XVIII. yüzyılın başlarında Dimitri Kantemir, bölge için “Bu topraklar bereket ve verimliliğiyle dağların güzelliğinin üstündedir.” diyor. Bozkırın, ilkbaharda ve yağmur dönemlerinde değişmesi bunun göstergesidir. Rus memur, Pavel Sviniyin 1816 yılında “Bucak bozkırı, çölden ziyade, verimli bir vadi gibi kokmaktadır. Mucizevi bozkır doğadan beslenmeyi amaçlıyor, üç tarafı dağlarla ve bir tarafı da denizle çevrilidir, bütün yıl boyunca sürekli beslenmektedir.” diye yazmıştır.

Bucak, XVIII. yüzyılın ikinci yarısında, Ozi-kalesi merkezli Ozi eyalet arazisindedir. Eyaletin merkezi (arazi idari birimi), şartlara bağlı olarak, Babadağı, Akkerman, Ozi kaleleri olmuştur. Eyalet, Akkerman, Bender, Ozi ve diğer sekiz sancaktan oluşur. Sancakların başında olan kişiye “Sancak Beyi” denir. Akkerman, Bender ve Ozi sancakları arasında sınır kapısı olarak Hacıbey kalesi bulunur.

Hem Hıristiyan hem Müslüman nüfusun yaşadığı Akkerman, Kili, Bender İsmail-geçidi, Tomarova (Reni) kale-şehirlerinde büyük askerî garnizonlar bulunmaktadır. Garnizonun başında olan ve şehirlerin etrafındaki arazinin idarî yönetimini gerçekleştiren kişiye “paşa” veya “nazır” denirdi. Sancaktan daha küçük idarî birimler (kaza, nahiye) ise, sancağa bağlı olarak yönetilmektedir. Şehirlerde yaşayan (Rumlar, Ermeniler, Moldovalılar, Ukraynalılar, Ruslar, Bulgarlar) ve köylerde yaşayan (Moldovalılar, Ukraynalılar, Ruslar) Hıristiyan nüfus “reaya” olarak adlandırılmaktaydı. Öte yandan, XVIII. yüzyılın sonları – XIX. yüzyılın başlarında kalelerin etrafında yeniçerilerin ve diğer Osmanlı askerlerinin yaşadığı yerleşim yerleri de bulunmaktadır.

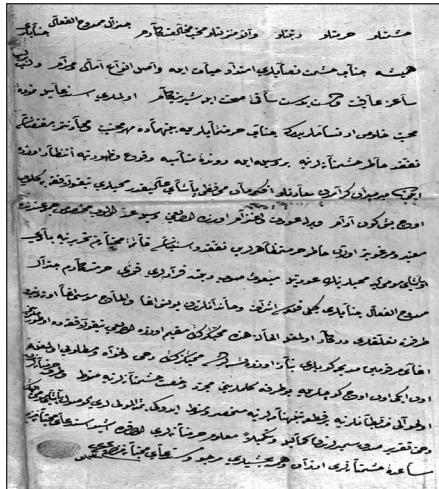
Daha önceki yüzyıllarda Özi (Dnipro) ve Aksu (Bug) kıyılarında yerleşmiş olan Nogay kabileleri, XVI. yüzyıldan itibaren Akkerman ve Kili bölgeleri arasında bulunan ovaya göç etmeye başlamışlardır. XVI. yüzyıla kadar yerleşim yeri hâline gelen bozkırda Bucak (Bilgorod) ordusu oluşturulmuştur. Çeşitli Nogay kabilelerinden oluşan bu ordu Kırım Hanlığı'na bağlıydı.

XVIII. yüzyılın sonunda Osmanlı-Rus savaşları sonrasında günümüz Ukrayna'sının güneyindeki Osmanlı arazileri büyük ölçüde azalmıştır. Osmanlılar, Aksu ve Turla nehirleri arasındaki bölgeyi ve Kırım Hanlığını da Rusya'ya vermek zorunda kalmıştır. Bu nedenle bölgedeki Osmanlı nüfusu azalmıştır. 1806–1812 yılları arasındaki diğer Osmanlı-Rus savaşı da Bucak nüfusunu etkilemiştir. Çeşitli etnik grplardan oluşan bölge insanı için savaş sırasında en önemli sorun can güvenliği iken savaş sonrasında Rusya bünyesinde yaşam koşulları önemli bir sorun olarak ortaya çıkmıştır.

Arşiv Tahrir Kayıtları (Savaş Şehitleri)

Son yıllarda, Osmanlı egemenliğindeki Güney Ukrayna tarihi, araştırmacıların büyük ilgisi çekmiş, konu ile ilgili Osmanlı ve Rus kaynaklarına dayanan birçok akademik çalışma yapılmıştır. Bu çalışmaların çoğu Kuzey Karadeniz kıyı etnik gruplarının (Nogaylar, Ukraynalılar, Moldovalılar, Bulgarlar, Eski Rus Ortodokslar, Tatarlar vb. (Gribovskiy V., Şabaşov A., Kaşirin V. ve diğ.)) tarihine, yerleşim yerlerinin tarihine, idarî yönetimine, o bölgedeki şehir-kalelerinin ve köylerinin nüfus yapısına deðinmektedir (Sereda O.).

XIX. yüzyılda Ukrayna'nın Güneyinde ve Bucak topraklarında Türk mahallelerin ve köylerinin oluşum tarihiyle ilgili kaynaklar oldukça daðınık olup rehber yazılarıyla ve istatistik bilgilerle sınırlıdır (Timçenko V. M., Kuhar-Onışko N.O. Ternovka tarihiyle ilgili evrakı toplayan kitabı, 2004). Osmanlı kaynaklarının çok daðınık olması, diğer yandan araştırmacıların sık sık başvurduğu Rus kaynaklarının ise daha geç bir tarihten başlaması bunun nedeni olarak görülebilir.

Odesa Bölgesi Devlet
Arşivinden Belgesi
Документ з Державного архіву
Одеської області

Ne yazık ki bilgilerin yetersiz olması ve kaynaklara ulaşmadaki güçlükler, Osmanlı garnizonları ve Bucak kalelerinin nüfusu üzerine yapılan çalışmalarda önemli eksikliklerin olmasına neden olmuştur. Bugün Odesa Bölge Devlet Arşivi ve İzmirl Arşivi Komün Şubesi evrakinin kullanmasıyla birlikte bazı eksiklikleri doldurmak için fırsat doğmuştur, fakat bu da yeterli değildir.

Odesa Bölge Devlet Arşivi’nde bulunan evrak, içerik ve biçim bakımından farklılık göstermektedir. Bu belgelerin bir kısmı, 1806–1812 tarihli savaşın başında Bucak kalelerinin henüz Rusya’nın eline geçmediği yıllara aittir. İsmail-geçidi dışında, henüz kalelerin tamamının askerî saldırılara uğramamış ve henüz ablukaya alınmamış olması kale komutanlarına barış görüşmeleri yapabilme ve halkın koruyabilme imkânı vermiştı. Belgeler, çeşitli mercili Rus komutanlarının mektuplarından, kalelerin nüfusuna dair istatistik bilgilerden, Osmanlı nüfusunun çeşitli taleplerinden, dilekçilerinden ve şikayetlerinden oluşmaktadır. Evrakin dili Osmanlıca ve Rusçadır. Zaman zaman Rus komutanlar için Osmanlıcadan Rusçaya tercüme edilen metinlere de rastlanmaktadır.

Askerî ve sivil yöneticiler ile ailelerinin ve diğer Osmanlı nüfusunun listeleri ekte (ek 1–7) sunulmuştur. Listeler, “askerî esirler” için yapılan harcamalar ve gıda miktarının hesabı olarak Rus yetkililer tarafından hazırlanmıştır. Arşiv evrakı birkaç gruba ayrılabilir: Birinci gruptaki belgeler, Akkerman, Kili, Kauşan, Reni gibi kalelerinin muhafaza kuvvetlerinin yapısına dair bilgi vermektedir. Bender Kalesi memurlarının listesi en doyurucu veri listesidir. Bucak'a dahil olmamasına rağmen Bender Kalesi'nin yapısı, komşu kalelere dair bilgilerin incelenmesi için örnek olarak kullanılabilir. Onomastik, askerî yapı ve demografik gelişim bilgiler bu gruptaki evraktan öğrenilebilmektedir. Bu evrak, XVIII yüzyılın sonları XIX. yüzyılın başlarındaki sınırlara ait bilgilerin incelenmesine de imkân sağlamaktadır.

İkinci gruptaki evrak, esir olarak tutulan kişilerle ilgili göç yönleri, yerleşim mevkileri, yerleşim ve göç şartları, hukukî ve durumları, geçim ve gıda masraflarına dair bilgiler vermektedir. Kırım'daki akrabalarının yanına ve 4. barış sırasında Osmanlı ülkesine dönenlere ait bilgiler bu grubtaki evraka dâhildir. Yine bu evrakta 3. grup göçlerde yaşanan maddî kayıplar ve yıkım tasvir edilirken 4. grup yerel nüfustan, Rus askerleri ve memurları ile Osmanlı esirleri arasındaki ilişkilerinden bahsetmektedir.

8. ve 9. eklerde sunulan bazı evrak Osmanlı Bucak halkının yaşamlarından başka bir sayfayı tasvir etmektedirler. Daha doğrusu, nüfusun kaleye dönmesini veya savaş sırasında Osmanlı sakinlerine bu kale-şehirlere gelişlerini tasvir etmektedir. İşbu evrak Odessa Bölge Devlet Arşivi’nde, İzmail Arşivi Komun Dairesi’nde, İsmail Belediye Polis İdaresi 1812–1856 (arşiv dosyası 514) fonunda saklanmaktadır. İsmail kale-şehir listeleri, göçmenler ve yerli ahaliye dair geniş bilgeler vermektedir. Aşağıdaki evrak, bize nüfus yapısını İsmail ve bütün bölgenin yerleşim şeklini, zamanını ve yoğunluğunu öğrenme imkânı vermektedir. Bölge halkın tefafuzuna göre Rus memurları tarafından Rus yazısıyla kaydedilen Türkçe ifadeler ve özel isimler onomastik bakımından da ilginç malzemeler sunmaktadır. Bunun dışında, sunulan bilgiler 1806–1812 tarihli Osmanlı-Rus savaşı sırasında Türk sakinlerinin kale-şehirine dönmemelerine dair bilgiler sunmaktadır. Rus polisler tarafından hazırlanan yukarıdaki sorunları tasvir eden evrak, İsmail kale-şehir nüfus listeleridir.

Böylece bu evrak, 1806–1812 tarihli Osmanlı-Rus savaşı sırasında Bucak nüfusunun ve garnizonlarının yapısını araştırma fırsatı vermektedir.

“Esirler”: Esirlerin Yeni Statüleri ve Durumlarındaki Zorluklar

M. Raffe, Tatar ailesi yolunda (XIX. yüzyılın birinci yarısı)

*М. Раффе. Татарська родина в дорозі.
Перша половина XIX ст.*

Cınların bu şehirlerdeki nüfusun çoğunluğunu oluşturdugu ve uzun bir zaman bu topraklarda yaşadığına dikkat edelim. Rus ordusundan ele geçirilen kalelerin Müslüman nüfusu Osmanlı'nın savaşı resmî ilan tarihinden sonra, (18 Aralık 1806) askerî esir statüsünde değerlendirilmiştir. Müslüman nüfus derken ağırlıklı olarak Osmanlı kalelerin savunma güçlerini oluşturan memurlar, askerler ve ailelerinden bahsedilmiştir. Bütün onların Rusya'ya göçmesi gerekmış. Bender'den getirilen Türk esirler için göç transit noktası Tiraspol olurken Akkerman ve Kili'den gelenler için ise Ovidiopol (Acıdere) olmuştur. Bender'e yakın bulunan 11 Tatar köy ve hutor sakinleri de onlarla birlikte göç etmişlerdir. Silahlı yeniçi olmak üzere bu sakinler Bender memuru Yusuf Efendiye bağlı olmuşlardır. Başka bir memur Bitarce Murzi, Tatar köylüler ile aynı yerde bulunmuştur. Bender Kalesi subayı M. Hitrovo,

Tuna ordusu baş subayı K. Meyndorf'a yazdıklarına göre bu memurlar Bender Kalesi'nde zorla tutulduklarını sanıyorlar olmuş. Onların Paşa Pehlivan'la görüşmeleri Rus ordularını yavaşlatmakta ve garnizonun Rusya'ya teslimini geçiktirmektedir.

Türk nüfusun göçü Şubat 1807'den itibaren başlamıştır. Halk, önder kabul ettikleri kişilere bağlı olarak gruplar hâlinde göç etmiştir. Bender göçmenlerinin başında üç buncuklu Hasan Paşa, Mustafa Bayraktar, Mehmet Ağa bulunmaktaydı. Akkerman göçmenlerinin önderi ise iki buncuklu Tagir Paşaydı. Topçu Başkanı, Kauşan göçmenleri Hacı Halil; Kili göçmenleri Nazır Ali Bey, Topçubaşı Hacı Hüseyin Ağa; Reni göçmenleri Adil Bey önderliğinde göç ettiler. Göçmenlerin yerleştirildiği yer Herson, Katerinoslav ilçeleri ve Aksu ordusu topraklarıydı. Göç güzergâhı Tiraspol – Ovidiopol – Mayak – Voznesensk – Elisavetgrad'dı. Göçmen gruplarının başındakiler ağırlıklı olarak Odessa ve Nikolayev şehirlерine yerleşmişlerdir. Akkerman ve Kili'den gelen Türkler Odesa'ya yerleşmiştir. İki buncuklu Tagir Paşa ailesiyle ve hizmetçileriyle birlikte, Kadı Hacı Mustafa Efendi ve memurları, Hasan Ağa, yeniçi Ağası Mustafa Ağa, Kavaşbaşı Hacı Hüseyin ve aileleri, memurlar Bayraktar Ali, Turnacı Hacı Mustafa Ağa ve diğerleri bahis konusu göçmenler arasındadırlar. Odesa'lı komutan T.O.Koble'nin hesabına göre Temmuz 1807 itibarıyla toplam göçmen nüfusu 107'dir. Bender Kalesi Türklerinden üç buncuklu paşa Ağa Hasan ve ailesi, memurlar hazinedar Ağa Mehmet Bey, Kapıcılar Kağaya Hüseyin Efendi ve diğerleri Nikolayev'e yerleşmişlerdir. Bunlarla birlikte toplam sayı 329'u bulmaktadır.

Aksu (Pivdenniy Bug) nehri üzerinde, kazakların köylerinde, Bender ve Akkerman kalelerinden Osmanlı göçmenler yerleştirilmiştir. Onlardan iki grup Elisavetgrad'a gönderilmiştir, üçüncü grup ise Voznesensk etrafında, Kozaklarla beraber yerleştirilmiştir. Nisan 1807'de 4206 askerî esir Voznesensk topraklarından geçtiler. Voznesensk'ten Subotets köyüne Mehmet Ağa başta olmak üzere 478 Benderli Türkü, Fedorovka köyüne Hacı Halil başta olmak üzere 290 Kauşan Müslüman, Sebinska köyüne Turnacı Hacı Hasan Ağa başta olmak üzere 614 kişi, Rakovi köyüne 160 kişi, Dmitriva köyüne 472 kişi Acamka köyüne 241 kişi, Rovno köyüne Hacı Mehmet Ağa başta olmak üzere 267 kişi yerleştirilmiştir. Kozak nüfusunun davranış kurallarını ve görevlerini açıklaması için Osavul Memtso-Petrovskiy ve Sotnik Samus gönderilmiştir. Kozak aileleri, bölgeye yerleştirilen göçmenlere yiyecek temin etmekle, yolculuğa

devam edenlere araba bulmakla görevlendirilmişlerdi. Osavul Sablin Müslümanların ve çocukların, yolculuk sırasında doğum yapan iki kadının Kazak köylerinde kalmalarını önermiş, fakat hiçkimse Kazaklarla yaşamak istemediklerini, bildirmektedir.

Mart 1807'de ordu Kançılıraryası, esirlerin muhafazası ve Aksu Kazaklarının serbest bırakılması için Herson valisine başvurmuştur.

Odesa valisi Rişelye, bordrosuna göre 1807 yılı itibarıyla 366 Türk ve Tatar Herson ve Katerinoslav İlçelerinde yerleştirmiştir. (Ek 7'e bakınız).

Göçenlerden hepsi bu iki ilçede kalmadılar. Onların göç merkezi Kırım olmuştur. Aksu Türklerinin ve Tatarlarının akrabaları Kırım'da yaşamaktaydı. Dolayısıyla Kırım yarımadası birçok göçmenin buluşma noktası olmuştur. Kırım'daki nüfusa Bucak'tan getirilen askerî esirlerde katılmıştır. İsmail'den gelen Türkler Kırım'daki Moloçni Vodi ailelerine katılmayı hemen kabul etmişlerdir. Böylece onlar psikolojik olarak rahatlamaş ve yaşam koşollarını düzeltmek için çabalamışlardır. Gerçekten, göçmenlerin karşılaştığı şartlar hiç de iyi değildi.

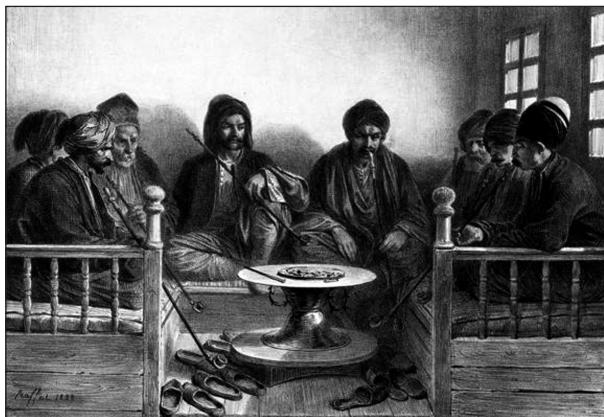
Göçmenlerin ve esirlerin kıyafetleri yıpranmıştı, çoğu yalın ayak ve aç durumdaydı. Bazıları yanlarında getirebildikleri eşyalarını, bazıları elbiselerini satmışlardı. Kimileri ise dileniyordu. Reni Türklerinin başkanları, beraberlerindeki göçmenlerin gıda masfarlarını kendileri karşılamak zaorunda kalmışlardı. Göçmenler beklenmedik durumlarla da karşılaşmışlardır. Göç için yerli halkın taşıtlarının kullanılması ve bu konuda yerli halkın gönülsüz davranışması sonucu yeterli vasıta bulunamamış ve transit noktalarında göçmenler oldukça elverişiz koşullarda yaşamış, zemin katlarda, ambarlarda, hatta ahırlarda bekletilmiştir. Bu durumdan sadece göçmenler değil, göçmenlerin yemek ve ulaşım masraflarını karşılamak zorunda kalan yerli halk da şikayetçiyydi. Üstelik göçmen esirler, başka dinden olan bu insanlarla aynı çatı altında yaşamak istemiyorlar, ayrı binalar talep ediyorlar veya mevcut binalardan Kozakların çıkarılmasını istiyorlardı. 1807'de esirlerin yerleştirildiği iki ilçenin yerli halkı, göçmenlere 22 193 at arabası vermiş, 4 bin 25 kop. ekmek ve diğer iâşe için harcamışlardır (bkz. ek 7). Buna karşı devletten, tazminat olarak vergilerin azaltılmasını istemişlerdir.

Herson ve Ekaterinoslav illerinde yaşayan yerli halktan başka Türk göçmenler de kayıpları için tazminat talep etmekteydiler. Alel acele göçe etmek zorunda kalan Türkler evlerini, değirmenlerini, bahçelerini,

teknelerini olduğu gibi arkalarında bırakmışlardır. İçlerinden bazıları bu taşınmaz mallarını satabilmiş veya satılması için vekâlet verebilmıştır. Bununla birlikte bazı Türk veya Tatar göçmenler yanlarında hayvanlarını (sığır, koyun) da götürürebilmiştir. ,ancak bu hayvanların önemli bir kısmı gö sırasında telef olmuş veya çalılmıştır. 1807 yılı sonbaharı Müslüman esir göçmeler için zor bir mevsim olmuştur. Olumsuz hava koşulları yeterli ikmâlin yapılamaması göçmenlerin büyük sıkıntılar yaşammasına sebep olmuştur. Ayrıca 1807 yılında Osmalı ve Rusya arasında esirlerin karşılıklı değişimini öngören Slobodzeyske sözleşmesiyle göç eden Türkler ve Tatarlara Türkiye'ye dönmemeleri önerilmiştir. Bu göçmenlerin bir kısmı Brail Kalesi etrafına taşınmışlar veya deniz yoluyla İstanbul'a gitmişlerdir.

Böylelikle, Bucak kale-şehirlerinin ahalisi, 1806–1812 Osmanlı – Rus savaşının başlamasıyla birlikte Rusya'ya ve Ukrayna'nın Güney Herson ve Katerinoslav ilçelerine zorla göç ettirilmişlerdir. Bu göçmenlerden bazı gruplar Kırım adasını tercih ederek 1806–1807 tarihleri arasında Kırım'daki akrabalarının yanına göçmüştür, bazıları ise Nikolayev veya Odessa'da kalmışlardır. Ancak, nüfusun çoğu ilk fırsatla Osmanlı ülkesine gitmişlerdir.

Bender ve Akkerman'dan – Odesa ve Nikolayev'e

*M. Raffe, Ermeniler ve Tatarlar Kahvehane'de
(XIX. yüzyılın birinci yarısı)*

*M. Раффе. Вірмени та татари у кав'ярні.
Перша половина XIX ст.*

XVIII. – XIX. yüzyıllar arasında Bender, Bucak sınırı ve sancak merkezi olan en sağlam kalelerden biriydi. Sağlam yapılarıyla bu Osmanlı kalesi, Bucak Tatarlarının da yardımıyla, Sultana ait topraklarda düzene sağlıyordu. Sözkonusu kale Transdinyester'de en sağlam kalelerden biri sayılıyordu. En kanlı saldırısı, 1769–1774 savaşında Rus ordusunun 1770 yılında Bender kalesine yaptığıydı. XVIII. yüzyıl sonu ile XIX. yüzyıl başlangıcında Rusya'nın Turla'nın (Dinyester'in) karşı kıyısında Tiraspol'u kurması, Bender kalesini tecrit eden Rusya ile Avusturya arasındaki sınırın değişmesinden sonra Bender kalesinin stratejik önemi azaldı. Bundan sonra ana savunma merkezleri Tuna nehri bölgesindeki kaleleri oldu. Buna rağmen, Bender kalesindeki asker ve memur sayısı, Akkerman, İsmail ve Kili'ye göre en fazla oluydu.

1806–1812 Rus-Türk hayatı başlangıcında K. Meyendorf komutasındaki kolordu, Rusya hükümetinin planlarına göre Besarabya'yı

zapt edecekti. 1806 Kasım ayında Rus ordusu, Dubosarı (Tombasar) bölgesinde Turla'yı geçip Bender kalesine hücumu başladı. Bender'e gönderilen çavuş İ. F. Katarci, Bende Hasan paşayı Rus ordusuna kaleyi açmak için ikna edecekti. Çağdaşların ifadelerine göre, Hasan paşa, önce savunmaya karar verdi, fakat görüşmeler sonucunda kale etrafındaki köylerde yerleşmeyi teklif etti. Ancak, General Meyendorf'un ordusu, "kale askerlerine ve sakinlerine zarar vermeme (kılmamak)" kararıyla bütün kaleyi tuttu. Yapılan nüfus sayımına göre, kalede ve etrafındaki köylerde 5981 Müslüman, 1900 gayrimuslim yaşıyordu.

Savaşın resmi ilanından sonra, kalenin askerleri ve sakinleri, belgelerde savaş esirleri statüsünü alıp Rusya'ya götürüldüler. Onlarla birlikte Bakçalı, Gursoy, Terspazar, Sarı Adul, Tinatar, Yeniköy gibi Bender yakınlarındaki toplam 20 Tatar köyünün sakinleri de göç ettirildiler. Kale komutanı tuğgeneral M. Hitrovo, söz konusu tatsaklarla ilgili olarak "Onlar hepsi bezliler. Yeniçerilerle aynı yaşam koşullarına tâbiler." demişti.

O günlerde 80 yaşını doldurmuş olan Bender kale komutanı üç buncuklu Hasan paşa, kendisinin, emrindekilerinin ve ailelerinin durumunu iyi anlıyordu. Kendisine taşınmak üzere Odesa ve Nikolayev önerildi. Hasan paşa, 1807 Haziran ayında Nikolayev'deyken Osmanlı İmparatorluğu'ndan maaşları alan Bender memurlarının ve onların maaşlarının listesini düzenledi. Sözkonusu listeye göre, Bender kalesinde 11 üst düzey memur, 34 ikinci düzey memur, 20 rütbeli asker, 33 asker, 23 er, 28 alt düzey memur, 42 memur yardımcı olmak üzere toplam 220 erkek ve 109 kadın (Ek No:5) yaşıyordu.

Anılan grup, kaleden çıkan tek grup değildir. Teslim olan Bender kalesindeki Türklerin toplam sayısı 6909 (arasında 589 asker ve rütbeli memur)'du. Onlar 26 yerleşim yerine yerleştirdiler. Ayrı üç köyde ise teslim olan 788 Bender kalesi Tatarlarını yerleştirdiler (Ek No: 6,8). Bu Tatarlar yönetim, aile yapısı ve isim açısından çok farklıydılar.

Savaş esirlerinin en kalabalık kesimi Bender'dendi. Bender üç buncuklu Hasan paşa, yerleşim için Nikolayev'i seçti, iki buncuklu Tahir paşa ise Odesa'yı seçti. Akkerman kalesi Bender kalesinden daha sağlamdı. 1806 Kasım sonunda dük A. de Rişelye başta olmak üzere Rus ordusu, Odesa'dan Akkerman'a hareket etmeye başlamış olup 1 Aralık'ta kaleyi tuttu. Düke refakat eden kont O. Lanjeron, "Arnavut Müslümanı olan, 40 yaşlarındaki Tagir paşa bizimle coşkuyla görüştü." demişti. Onlar

uzun zaman konuşarak kahve ve tütün içmişler. Paşa, Odesa ile ilgilenip O. Lanjeron'a varisi olmadığını öğrenip cariyelerinden birini satın almayı teklif etti. Akkerman'ın memurlarının bileşimi Bender'dekine çok yakındı. Ayrica, iki buncuklu paşanın dışında yeniçeri ağası, kadi, yubrukşı, kavas başı, kapudan, tütüncü, kahveci, başçavuş, seyis başı vs. (Ek No: 1,2) idi.

Tahir paşa ile üst düzey memurları olan Kadı Hacı Mustafa Efendi, yeniçeri ağası Turnacı Seid Hasan Ağa, Hotin Defterdarı Kardeş Kadir Ağa, Kili Naziri Ali Bey, Akkerman Demrekçisi İsmail, Kavasbaşı Hacı Hüseyin, 16 farklı rütbeden memur ve diğerleri, toplam 65 üst düzey memur Odesa'ya yerleştirdiler. Akkerman kalesinden ayrı grupları Herson ve Katerinoslav bölgelerinin farklı 16 yerleşim yerine yerleştirdiler. Akkerman Türklerinin toplam sayısı 3 366 kişi (204 memur), Bilgorod Türklerinin toplam sayısı 866 kişiydi (53 memur).

Gönüllü teslim olan Kili Türklerini de göç ettirdiler. Onların Topçubaşı Hacı Hüseyin ailesiyle, memurları bayraktar Ali Mustafa Ağa, Turnacı Hacı Mustafa Ağa, Molla beraberindeki bir grup, Tahir paşa ile Odesa'ya yerleştiler. Kili bölgesinden diğer 2 559 esir (69 memur ve asker), Katerinoslav Bölgesi'nin 7 yerleşim yerine yerleştirildi.

Tomarovo (Reni) şehrinde de Adil Bey'e bağlı 123 aile göç ettirildi. Aralarında 22 şehir memuru vardı. Onları ayrı olarak Herson Bölgesi Herson ilçesi Romanovka köyüne yerleştirdiler.

Hacı Halil'e bağlı 290 kişilik Kauşan savaş esirleri grubu da ayrı olarak Yelisavetgrad'a göç ettirildiler. Kauşan komutanı ile Hasan Ağa'nın Braila nazırıyla ilişkileri olduğu için 27 Braila Türkü ile 2 asker Rusya'ya göç ettirildi.

Karadeniz Filosu'nun komutanı, Nikolayev Askerî Valisi İ. de Traverse, Rusya İmparatorluğu'na yazılarında 1807 Mart ayında Bender, Akkerman, Kili, Tomarova ve Kauşan şehirlerinin savaş esirlerinin savaş operasyonları sırasında tutuklananlardan aynı olmadıklarını ve onlara saygı göstermek gerektiğini vurgulamıştı.

Osmanlı Kalelerinin “Eski” ve “Yeni” Sakinleri

M. Raffe, Tatar Evi (XIX. yüzyılın birinci yarısı)
M. Раффе. Татарський дім. Перша половина XIX ст.

Rus hükümeti Osmanlı garnizonlarının kaleleri terketmesinden sonra orada yaşamaya devam edenlerin veya yaşamayı düşünenlerin sayımını yapmaya başlamıştır. Maalesef, belgelerin durumu, kalelerin yapısını tamamen araştıramaya imkân vermemektedir. İlk sayımların birinde Bender kalesinde 1807 tarihli bilgilere göre 369'u ev sahibi olmak üzere, yaklaşık 1.845 kişi yaşamaktadır. Buların % 26.5'ini Moldovalılar, % 13.9'unu Ruslar, % 12'sini Ukraynalılar, % 20.6'sını Yahudiler, % 10.8'ini Çingeneler, % 9.4'ünü Tatarlar, % 3.5'ini Ermeniler ve % 3.3'ünü Bulgarlar oluşturmaktadırlar.

Kili Kalesi nüfusunun sayı ve yapısına dair ilk bilgiler Temmuz 1808, Akkerman Kalesinin nüfus bilgileri ise Ekim 1808 tarihlidir. Osmanlı nüfusuna dair bilgilerin olmaması Ekim 1806 – Nisan 1807 tarihleri arasında Osmanlı garnizonlarının kaleleri terk etmesiyle açıklanabilir.

Yukarıda belirtilen kalelerin aksine, İsmail kale-şehir listeleri ‘yerel’ nüfus ve göçmenler ile ilgili bilgileri içermektedir. Bu listelerde, Türk ailelerinin kökenleri, göçleri, demografik durumları hakkında bilgilerin yanı sıra Türk ev sahiplerinin görünüşleri de tasvir edilmektedir. Soyadları ve adları Rus yazısına göre değil, yerli halkın beyanlarına göredir. Bu listelerdeki bilgiler 1806–1812 Osmanlı – Rus savaşı sırasında ve sonrasında Türk göçmenlerin geri dönüşleri hesap edilerek hazırlanmıştır. Ne kadar tuhaf olursa olsun Osmanlı nüfusunun Rusya’ya ters göçleri edebiyata da konu olmuştu.

Evrak 1810–1811 yıllar arasında İsmail Polisi tarafından hazırlanan İsmail kale-şehirde yaşayanların listeleridir. (Ek 8–9 bakınız). Şehirde yaşayanların veya İsmail belediyesi subay S.O.Tuçkov’ın göç çağrısından sonra yaşamak isteyenlerin listeleridir. Bütün bu nüfus, polis gözetimi altında olmaları şartıyla, kale-şehirlerde yerleşim izni almışlardır. İsmail’e yerleşmek isteyenlerin akışı 22 Ekim 1809 tarihinde (kale Eylül 1809 tarihine kadar kuşatma altında tutulmuştur.) başlamıştır ve Kasım 1809’tan Ağustos 1812’ye kadar İsmail’e yerleşmek isteyenlerin sayısı 2456’sı erkek, 1967’si kadın 124 aile kaydedilmiştir. Ancak aile yapıları hakkında kayıt yoktur. Kimin evli kimin bekâr olduğu listelerden anlaşlamamaktadır.

Listelere göre yerleşmek isteyenlerin % 10’u eskiden beri İsmail’de yaşamışlardır, fakat Osmanlı — Rus savaşının başlanmasıyla buradan kaçmışlardır. Başkaları ise İsmail’e yeni gelmişlerdir. İsmail’e yeni gelen ailelerin % 25’i 1770–1805 yılları arasında Moldova ve Besarabya’dan gelmişlerdir. Ancak onların % 75’i savaş sırasında gelmişlerdir. Moldova ve Tuna kıyılarından gelenler toplam nüfusun % 30’unu oluşturmuştur. Diğerleri ise Ukrayna, Rusya, Beyaz Rusya, Polonya, Türkiye, Avusturya’dan gelmişlerdir.

Belgelerden nüfusun yapısını öğrenebilmekteyiz: 455 Ukraynalı (% 34), 455 Moldovalı (% 34), 140 Türk (% 10.3), 72 “Nekrasovlu” Ruslar (% 5.5), 59 Rus (% 4.5), 43 “Pilipon” Ruslar (% 3), 56 Ermeni (% 4.2), Bulgar 36 (% 2.7), Yahudi, Çingene ve Polonyalı 16 (% 1.3). Belgelerde “Türk” terimi, genel etnik Türk nüfusun yanı sıra “Osmanlı” ve “Müslüman” anlamına gelmektedir.

Osmanlı nüfusunun bir kısmı (% 12.5) İsmail-Geçidi’de sürekli ikamet ettiklerini belirtmiştir ve Rus ordusunun gelişiyile birlikte İsmail Paşa Pehlevan önderliğinde Tuna’yı geçip Mart 1811’de geri dönmüşlerdir.

Özellikle , “esmer tenli, sarı saçlı, gri gözler, uzun burunlu, orta boylu, sakalını traş etmiş” olan 35 yaşındaki Ahmed Mustafa eşи, çocukları ve annesi ile İsmail’e yerleşmeye gitmiştir. Aynı köylerden gelen bekâr Bryeham Kerimli, 60 yaşındaki Hasan Bayraktar, ve 30 yaşındaki Julia Bayraktar aileleriyle İsmail’de uzun yaşamışlardır. Kalenin Ruslarine line geçmesinden sonra Tuna'yı geçip Ruschuk Kale'ye gitmişler. (bkz. ek 8–9)

Göçmenler çoğunlukla Tunanın sağ kıyılardaki kalelerinde yaşamışlardır, mesela, Ruşük (60), Babadağ (13), Rîmnik (11), Braila (2), Silistra (1), Girsova (1) ve diğer köylerinde (31 de dahil olmak üzere Tuna önceki kale kent, banka, yaşamış) ve Mart-Haziran 1811 döneminde İsmail'e geçmeye karar vermişlerdir, Haziran ayında Ruşük'tan gelen Türk dul kadınlar taşınmışlardır. Beş ailenin Kırım'a taşınmaya karar vermeleri ilginçtir.

Fokşanı şehrinden Hasan, Aspage'den gelen 2 aile 1806 yılında İsmail'e taşınmaya karar vermişlerdir. Terabuzaine şehrinden gelen Muhammet Dikci ailesi ise 1796'da İsmail'e gelmiştir.

Statüsü veya mesleği belirtilmemiş için, diğer etnik grupların aksine Türk halkın sosyal yapısı öğrenmek mümkün değildir. İsmail'de yaşayan Hasan Pervacı ailesiyle iki hizmetçi tutmuştur: 25 yaşındaki Ustim ve 20 yaşındaki Ahmet. Bazı kişilerin unvanları veya soyadları, onların meslekleri hakkında bilgi vermektedir. Örneğin bazı Ruşük sakinlerine bilgilerden onların mesleklerini öğrenilebilmektedir: İbiş Berber, (bkz. ek 8–9). Böylelikle göçmenlerine dair bilgileri kaydeden kişilerin yazdıklarını anlamadıkları anlamaktadır.

Özet

XVIII. yüzyılın sonları — XIX. yüzyılın başlarında Bucak'taki Osmanlı kaleelerinde yaşayanlar, başta iki veya üç buncuklu paşalar olmak üzere askerî ve sivil memurlardan oluşmaktadır. Söz konusu bu görevliler üç grupta toplanabilir: Danışmanlar ve hazinedârlar gibi üst düzey memurlar ile birlikte kapıcılar, divan memurları, imamlar ve cogatarlar birinci grubu oluşturur. İkinci grupta kale düzenini sağlayan ve paşanın hizmetini gören; ayrıca erzak, bayraklar, sancaklar (buncuklar?), törenler, atlar, tütün, barut vb. sorumlusu müsellemler, selam ağaları, vekilharçlar, berberler, bayraktarlar, cephaneciler, tuğcular, tüyüncüler, çeri (cineri?) alay başçavuşları vb. bulunur. Üçüncü grup ise süvarilerden ve piyadelerden oluşur. Bu son gruba memurların ve subayların hizmetçileri de eklenebilir. Bender, Akkerman, Kili, Reni, Kauşan kalelerinin komutanları Kasım — Aralık 1806'da Rus ordusunun anı saldırularına direnmemiş, kaleleri Ruslara teslim etmişlerdir. Ağır yaşam koşulları ve can güvenliği nedeniyle garnizonların ahalisi, savaşla birlikte, askerî nüfus statüsünde girmiş ve bu nüfus Herson ve Ekaterinoslav ilçelerine göç etmiştir. Yine onlarla birlikte kalelerde çalışan Beşley-Tatarları da göç etmişlerdir.

1806 yılından itibaren bu insanların hayatı iki döneme ayrılır: Rusya'daki zor yaşam koşullarıyla geçen muhacirlik dönemi ve Ağustos 1807'de Slobodzeya antlaşması sonucu esir değişimi esasında Osmanlı ülkesine dönüşün başladığı dönem. Kaledeki Osmanlı nüfusunun son kısmı ise savaştan sonra yeni şartlar altında yaşamaya devam etmiştir.

Böylece, Bucak'taki Osmanlı garnizonları ve nüfusu, 1806–1812 Osmanlı — Rus savaşı ile birlikte Osmanlı, Rusya, İngiltere ve Fransa'nın üst düzey diplomatik tutanaklarına konu olmuştur. Kuşkusuz bu durum da bölge halkının günlük yaşamını ve bölgenin statüsünü etkilemiştir.

D o g a m k u * / E k l e r *

Додаток № 1 Ek № 1

*Список именной чиновникам и служителям бывшим
в городе Аккермане с обозначением жалования, какое
они получали каждый месяц [от Порты]*

*Akkerman şehri eski memurları ve askerlerinin
aylık maaşlarının listesi*

№	Имена	Левков/лев**	İsimler
1	Янычар Ага Сеид Хасан Ага	60	Yeniçer Ağa Seyit Hasan Ağa
2	Кади Хаджи Мустафа Эфенди	50	Kadı Hacı Mustafa Efendi
3	Юмбрукши Измаил Ага	50	Yumbrukşı (?) İsmail Ağa
4	Кавас бashi Хаджи Усейн Ага	50	Kavas başı Hacı Hüseyin Ağa
5	Харадар Хасан Ага	40	Haradar (?) Hasan Ağa
6	Капутан Сулейман Ага	50	Kaptan Süleyman Ağa
7	<i>Из Килии</i> Назир Али Бей	75	<i>Kili'li</i> Nazir Ali Bey
8	Хараци Ибрагим Ага	30	Haracı İbrahim Ağa
9	<i>Из Хотина</i> Брат Дефтердар Кадри Ага	50	<i>Hotin</i> Defterdarının kardeşi Kadri Ağa

* Подані нижче документи публікуються вперше, популярним методом, зі збереженням мовних, граматичних і стилістичних особливостей оригіналу (в тому числі граматичних помилок). Стари кириличні літери «ѓ» та «ъ» замінені відповідними літерами «ѓ» та «ъ». Твердий знак в кінці слів опущений. Непрочитані слова позначені трьома крапками у квадратних дужках. Моменти, що потребували додаткового пояснення, позначені автором в документах цифрами, які відсутні в оригінальних текстах. Пояснення розміщені в кінці сторінок.

Aşağıda sunulan belgeler, ilk kez yayınlanmış olup asıllarının grameri hata yazımlarla birlikte farklı dil, gramer ve üslup özellikleri içerebilmektedir. Okunamayan kelimeler, kare parantezle üç nokta olarak işaretlenmiştir.

Ek açıklama gerektiren hususlar, yazar tarafından, asıl metinde yer almayan rakamlarla işaretlenmiştir. Açıklamalar sayfa sonlarında sunulmuştur.

** Левки — талери, срібна монета в Європі у XVI–XIX ст.

№	Имена	Левков/lev**	İsimler
10	Даграмаджи Усеин Ага	15	Doğramacı Hüseyin Ağa
11	При мне Брат мой Сабдул Абей	100	Benimle beraber ağabeyim Sabdul
12	Тутунчи Бashi Мулла		Tütüncü başı Molla
13	Мулла Мехмет		Molla Mehmet
14	Башчaucыс Гасан		Başçavuş Hasan
15	Сеиш-бashi Билял		Seyis başı Bilal
16	Рядовые Мегмет Ариф		Er Mehmet Arif
17	Юсуф Мустафа		Yusuf Mustafa
18	Измаил Джели	Предаю на рассмотре- ния Вашего Сиятель- ства о жалова- нии сим служите- лям / Anılan kişilerin maaşlarını değerlen- dirilmek üzere Ekselans- larınıza sunarım	İsmail Celi (?)
19	Мегмет Абдул		Mehmet Abdul
20	Абдула Реиз Асан		Abdullah Reis Hasan
21	Хасан Абдула		Hasan Abdullah
22	Мегмет Чауш		Mehmet Çavuş
23	Мустафа Омер		Mustafa Ömer
24	Агмет Моамет		Ahmet Mohammet
25	Тагир Моамет		Tahir Mohammet
26	Илиас Ахмет		İlyas Ahmet
27	Мегмет Омер		Mehmet Ömer
28	Али Омер		Ali Ömer
29	Кафеджи Агмет Хусsein		Kahveci Ahmet Hüseyin
30	Измаил Агмет		İsmail Ahmet
31	Омер Агмет		Ömer Ahmet
32	Бербер Мегмет		Berber Mehmet
33	Бекир Мегмет		Bekir Mehmet
34	Ибрагим Хусsein		İbrahim Hüseyin
35	Халиль Хусsein		Halil Hüseyin
36	Гасан Сулейман		Hasan Süleyman
37	Измаил Мегмет		İsmail Mehmet

Прибывшие из Килии Турки

Kili'den gelen Türkler

№	Имена	Лет/ Yaş	İsimler
1	Топчи Баша Аджи	62	Topçubaşı Hacı
2	Жена его Ави	42	Eşi Avi (?)
3	Дочь его Эмна	10	Kızı Emine
4	Дочь его Анифе	12	Kızı Hanife
5	Сын его Асан	27	Oğlu Hasan
6	Жена его Дезын	22	Eşi Dezin (?)
7	Сын его Мустафа	3	Oğlu Mustafa
8	Купленный черкес Селим	30	Satin alınmış Çerkez Selim
9	Родня Тибчи баси майор Мустафа	55	Topçubaşı'nın akrabası Binbaşı Mustafa
10	Работник Мустафы Али Байрактра	53	Mustafa Ali Bayraktar'ın hizmetçisi
11	Зять Топчи Баси полковник Мустафа	45	Topçubaşı'nın damadı Albay Mustafa
12	Жена его Рабве	28	Eşi Rabve
13	мать его Юнзеле	60	Annesi Yunzele
14	Сын его Эйян	4	Oğlu Eyan
15	Сын его Селиман	1	Oğlu Süleyman
16	Дочь его Зейнен	8	Kızı Zeynen
17	Дочь его Айше	5	Kızı Ayşe
18	Купленный араб Селим	25	Satin alınmış Arap Selim
19	Жена его арабка Атем	30	Eşi Arap Atem
20	Дядя Мустафы Мегмет	55	Mustfa'nın amcası Mehmet
21	Работник Мустафы Мегмет	30	Mustafa'nın hizmetçisi Mehmet
22	Работник Мустафы асан	20	Mustafa'nın hizmetçisi Hasan
23	Полковник Аджи Мустафа	65	Albay Hacı Mustafa
24	Жена его Уркуш	40	Eşi Urkuş
25	Сын его Агмет	23	Oğlu Ahmet
26	Дочь его Десун	12	Kızı Desun

№	Имена	Лет/ Yaş	İsimler
27	Дочь его Ашме	10	Kızı Aşme
28	Дочь его Гедие	9	Kızı Hediye
29	Дочь его Атче	5	Kızı Atçe (Hatice)
30	Арабка Фатма	30	Arap Fatma
31	Арабка Амеме	25	Arap Ameme
32	Араб Абдулла	20	Arap Abdullah
33	Мать Мустафы Фатме	65	Mustafa'nın annesi Fatma
34	Зять Мустафы Агмет	35	Mustafa'nın damadı Ahmet
35	Жена его Зейнян	30	Eşi Zeynan
36	Тетя Агмета Эсма	50	Ahmet'in teyzesi Esma
37	Племянник Мустафы Амет	30	Mustafa'nın yeğeni Ahmet
38	Жена его Зейнян	22	Eşi Zeynan
39	Брат Амета Мустафа	14	Ahmet'in kardeşi Mustafa
40	Сестра его Юмме	12	Kız kardeşi Yumme
41	Сестра его Зейнян	10	Kız kardeşi Zeynan
42	Мать их Айше	60	Anneleri Ayşe
43	Галиль	60	Halil
44	Жена его Атче	50	Eşi Atçe (Hatice)
45	Сын его Магмут	15	Oğlu Magmut (Mehmet)

Державний архів Одеської області (далі — ДАОО). — Ф. 1. — On. 220. — Спр. 4, ч. 1. — Арк. 444–445.

Додаток №2
Ek № 2

Список именной находящимся в городе Одессе расположенных по квартирам военнопленным туркам, выведенных из Аккермана и Килии для выдачи оных кормовых денег чиновникам на день по 50 коп., а прочим всем по 5 коп. Сентябрь 5-го дня 1807 года

Akkerman ve Kili'den çıkarılan, Odesa'da bulunan ve dairelere yerleştirilen esirler (savaş tutsakları) Türklerin aylık yemek parasının listesi (memurlara günde 50'şer kopeyka, diğerlere günde 5'şer kopeyka): 5 Eylül 1807

№	звание чинов /unvan (rütbe)	на день/günde		на месяц/ayda	
		руб./ ruble	коп./ kopeyka	руб./ ruble	коп./ kopeyka
1	Актерманским/Akkermanlılar Жены Актерманского Tagır paşa Anime/ Tagır Paşa'nın eşi Anime		5	1	50
2	детям ее сыновьям / ġullarına Вели бею/Veli Bey		5	1	50
3	Селиведану бею/Selivedan Bey		5	1	50
4	Прислужникам их / hizmetçilere Муле Магмету/Molla Mehmet		5	1	50
5	Гассану/Hasan		5	1	50
6	Магмету аге/Mehmet Ağa		5	1	50
7	Агмету/Ahmet		5	1	50
8	Абраилу/Abraîl (İbrahim)		5	1	50
9	арому билему/Kardeşı Bilem		5	1	50
10	Прислужници Арапке Галайне руше Hizmetçi Arap Galayna Ruşe		5	1	50
11	пашинскому брату Sadulу бею Paşa'nın kardeşi Sadul (Sadullah) bey		50	15	
12	Янычар аса турнажи ⁵⁰ Сеит Гассану аге/ Yeniçer Ağa Turnacı Seyit Hasan Ağa		50	15	
13	жене его ашие/Eşi Ayşe		5	1	50
14	Прислужнице/hizmetçisine Arapke рушени/Arap Ruşeni		5	1	50

⁵⁰ Сокольничий.

15	<i>Сыну ее тиале/Oğlu Tiala</i>		5	1	50
№	звание чинов / <i>unvan (rütbe)</i>		<i>на дены/günde</i>	<i>на месяц/ayda</i>	
			<i>руб./ ruble</i>	<i>коп./ kopeyka</i>	<i>руб./ ruble</i>
16	<i>акерману арачасы Гасану агэ/ Akerman araçası (aracısı) Hasan Ağa</i>			50	15
17	<i>брату ево Мегмету/Кардеши Mehmet</i>			5	1
18	<i>Прислужнику / hizmetçi Адали Амю/Adali Amü (Adami Ali)</i>			5	1
19	<i>Кавеш башы⁵¹ Гаджси Гусейн/ Kavas başı Hacı Hüseyin</i>			50	15
20	<i>жене ево Шереф/Eşi Şeref (Şerife)</i>			5	1
21	<i>дочери их фатиме/Кızı Fatma</i>			5	1
22	<i>Азмету/Ahmet</i>			5	1
23	<i>жене его афиже/Eşi Afice</i>			5	1
24	<i>сыновьям их / огъяларына Уле асмаилу/Ismail</i>			5	1
25	<i>Уле Имиру/İmir (Amir)</i>			5	1
26	<i>брату ево Карандаши Мегмету/ Кардеши Mehmet</i>			5	1
27	<i>жене его Мегмета Саникой/ Eşi Mehmet Sanıköy (Sanike)</i>			5	1
28	<i>Детям их / Çocuklarına Сыну аул bekaru/bekar oğlu</i>			5	1
29	<i>дочери кижги аиши/Кızı Ayşe</i>			5	1
30	<i>тетке его магмете фамиши/ Teyzesi Famişe</i>			5	1
31	<i>Густе Гусейну агэ/ Guste (Usta) Hüseyin Ağa</i>			50	15
32	<i>жене его рабине/Eşi Rabine</i>			5	1
33	<i>Детям их / Çocuklarına Сыну Абраиму/Oğlu İbrahim</i>			5	1
34	<i>Алу асалиль/Oğlu Asalil</i>			5	1
35	<i>дочери хижги аиши/Кızı Ayşe</i>			5	1
36	<i>Тетки его Гусейн фатишие/ Hüseyin'in teyzesi Fatişe</i>			5	1
37	<i>Салумане реиз агэ/ Salúmane (Süleyman) Reis Ağa</i>			5	1
38	<i>Жене его алиле/Eşi Alile</i>			5	1
39	<i>Детям их / Çocuklarına Сыну ауле асане/Oğlu Hasan</i>			5	1

⁵¹ Чиновник, який виконував поліцейські функції та накази паші.

№	звание чинов / unvan (rütbe)	на день/günde		на месяц/ayda	
		руб./ ruble	коп./ kopeyka	руб./ ruble	коп./ kopeyka
40	дочери кази шерифе/Kızı Şerife		5	1	50
41	сестрам его риза / Reis'in kız kardeşlerine аише/Ayşe		5	1	50
42	Фатиме/Fatima		5	1	50
43	Юсуфу/Yusuf		5	1	50
44	Мегмету реизе/Mehmet Reis		5	1	50
45	Абдулу ризу/Abdullah Reis		5	1	50
46	Алле/Alle (Ali)		5	1	50
47	Мегмету/Mehmet		5	1	50
48	Ісмаїльським Мегмету азе/ İsmail Mehmet Ağa		50	15	
49	бешли аише абрайле/ Beşli aşe abrail		50	15	
50	Кады Гаджи Мустафе Эфенди/ Kadı Hacı Mustafa Efendi		50	15	
51	Сыну его мule Магмету/ Oğlu Molla Mehmet		5	1	50
52	Хотин төрфтердар Кандаши надыр азе/ Hotin Defterdarının kardeşi Nadir Ağa		50	15	
53	Прислужнику его / hizmetçisine Гасану/Hasan		5	1	50
54	Килии Назари Илибею/Kili'den Nazari İlibey (Nazari Ali Bey)		50	15	
55	Прислужницам его / hizmetçilerine Адами Абраиму/Adami Abraim		5	1	50
56	Мегмету/Mehmet		5	1	50
57	Агачи Мустафе азе/ Ağaçı Mustafa Ağa		50	15	
58	Прислужнику его / hizmetçisine Агмету/Ahmet		5	1	50
59	Акерману демричке Измайлу/ Akkerman demrikçisi (gümrükçü) İsmail		50	15	
60	братью его Тагиру/ Kardeşi Tahir		5	1	50
61	Прислужникам / Hizmetçilerine Агмету/Ahmet		5	1	50
62	Ильясу/İlyas		5	1	50
	Итого аккерманские/ Akkermanlılara verilecek toplum miktar	9		270	

№	звание чинов /unvan (rütbe)	на день/günde		на месяц/ayda	
		руб./ ruble	коп./ kopeyka	руб./ ruble	коп./ kopeyka
	всего акерманским за б-ть м-цев следова- ло/ Bütün Akkermenlilara 6 ay için verilecek miktar			1620	
	в то число им отпущено/ anilan tarihte verilen miktar			1000	
	затем следует допустить/ bilahare verilecek miktar			620	
<i>Килийским / Kili'lilere</i>					
1	Топчи баша Гаджи Гусеину аге/ Topçubaşı Hacı Hüseyin Ağa		50	15	
2	Жене его аве/ Eşi Ava (Havva)		5	1	50
3	Дочерям их / Kızlarına Амине/Amine (Emine)		5	1	50
4	Анифе/ Anife		5	1	50
5	Прислужникам / hizmetçilere Селим/Selim		5	1	50
6	Сыну его Гусейна аге Гусану/ Hüseyin Ağa'nın oğlu Hasan		50	15	
7	Жене его Гульсуне/ Eşi Gulsun		5	1	50
8	Сыну их Мустафе/Oğlu Mustafa		5	1	50
9	Чиновникам / memurlara Селим/Selim		50	15	
10	Мустафе сердину Гешите аге/ Mustafa serdin Geşte Ağa		50	15	
11	Гасим Мустафе аге/ Gasim Mustafa Ağa		50	15	
12	жене его рабие/Eşi Rabibe		5	1	50
13	Матери его аги юнзюле/ Ağa'nın annesi Yunzüle		5	1	50
14	Детям их / Çocuklarına Сыновьям Сулиманды/Oğullarına Süleyman		5	1	50
15	Hüone/Nüpe		5	1	50
16	Дочерям их / Kızlarına Зейнети/Zeyneti		5	1	50
17	Аише/Ayşe		5	1	50
18	Деди его Гусану/Amcası Gusan (Hasan)		5	1	50
19	Прислужницацам / Hizmetçilere Arpanı Селиму/Arap Selim		5	1	50

№	звание чинов / unvan (rütbe)	на день/günde		на месяц/ayda	
		руб./ ruble	коп./ kopeyka	руб./ ruble	коп./ kopeyka
20	<i>Мегмету/Mehmet</i>		5	1	50
21	<i>Гасану/Hasan</i>		5	1	50
22	<i>Гатем арапке/Arap Gatem</i>		5	1	50
23	<i>Турнаджси Гаджи Мустафе азе/ Turnacı Hacı Mustafa Ağa</i>		50	15	
24	<i>Жене его Укруше/Eşi Ukrus</i>		5	1	50
25	<i>Детям их / Çocuklarına сыну Агмету/Oğlu Ahmet</i>		5	1	50
26	<i>дочерям / kızlarına Дуларне/Dularna</i>		5	1	50
27	<i>Алиль/Alijah</i>		5	1	50
28	<i>Гатие/Gatiye</i>		5	1	50
29	<i>Гатде/Gatde</i>		5	1	50
30	<i>Прислужнику арапу Абдулу/ Hizmetçisi Arap Abdul</i>		5	1	50
31	<i>прислужнице арапке фатиме/ Hizmetçisi Arap Fatime</i>		5	1	50
32	<i>Халим/Halim</i>		5	1	50
33	<i>Зятию Мустафину Мустафе Агмету/ Mustafa'nın damadı Mustafa Ahmet</i>		5	1	50
34	<i>жене его Зейневе/Eşi Zeyneva</i>		5	1	50
35	<i>Темке его Исмы/Teyzesi Esma (Esma)</i>		5	1	50
36	<i>Мустафанды племяннику Агмету/ Mustafa'nın yeğeni Ahmet</i>		5	1	50
37	<i>Жене его Зейнете/ Eşi Zeynete</i>		5	1	50
38	<i>брата его Агмету Мустафе/ Kardeşi Ahmet Mustafa</i>		5	1	50
	<i>Сестрам Агметовым / Ahmet'in kız kar-deşlerine</i>				
39	<i>Имме/İmme</i>		5	1	50
40	<i>Зейнет/Zeynet</i>		5	1	50
41	<i>Матери их Аиши/Anneleri Ayşe</i>		5	1	50
42	<i>Халиль/Halil</i>		5	1	50
43	<i>Жены его Атче/ Eşi Hatice</i>		5	1	50
44	<i>Сыну Халиль Магмету/Oğulları Halil Meh-met</i>		5	1	50
45	<i>Сулиману/Süleyman</i>		5	1	50

№	звание чинов /unvan (rütbe)	на день/günde		на месяц/ayda	
		руб./ ruble	коп./ копейка	руб./ ruble	коп./ копейка
	<i>Итого килейским / Kili'lilere verilecek miktar</i>		95	148	50
	<i>Всего акерманским и килейским/ Akkerman'lı ve Kili'lilere verilecek miktar</i>		95	418	50
	<i>Всего килейским за 4-е м-ца следует/ Bütün Kili'lilere 4-ay için verilecek miktar</i>			594	
	<i>Всего всем акерманским и килейским следовало/ Bütün Akkerman'lilara ve Kili'lilere verilecek miktar</i>			2214	
	<i>Сверх того отпущено им провианта, акерманским туркам марта с 1-го июля по 1-е число совершеннолетним 42-м и малолетним 8-ми, а всего 50-ти человекам, за заднее время по справочной в Одессе цене деньга- ми, муки за 46 четвертей круп за 4 четверти 1 четверика 4 гар.⁵²/ Bunun dışında 1 Mart-1 Temmuz için Akkerman Türklerine (toplam 50 kişi: 42 ergin, 8 çocuk) ek olarak 46 çetvert un ve 4 çetvert, 1 çetverinka tahıl verilmiştir. 4 yıl (?) июля с 1-го сентября по 1-е число отпущено акерманским и килейским 89-ти человекам муки 41 четвертей 4-ре четверика круп 3 четверти 7 чет. 7 гар./ 1 Temmuz-1 Eylül süresi için Akkermanlı ve Kili'lilere (toplam 89 kişi) 41 çetvert, 4 çetverik un ve 3 çetvert, 7 çetverinka tahıl verilmiştir. 7 yıl (?)</i>				
	<i>Всего отпущено: муки 87 чет 4-ре четве- рика круп 8 чет. 1 чет 3 гар./ Toplam 87 çetvert, 4 çetverik un ve 8 çetvert, ayrılmıştır. 3 yıl (?)</i>				

*Генерал-майор и комендант Кобле
Tuğgeneral ve Komutan KOBLE*

ДАОО. — Ф. 1. — On. 220. — Спр. 4, ч. 1. — Арк. 653–657.

---

⁵² Четверик – міра виміру сипких тіл. Поділялась на гарнeci.

Додаток № 3

Ek № 3

*Список именной военнопленным туркам
выведенным из Аккермана и Килии и из них некоторым
в городе Одессе по квартирам расположенным*

*Akkerman ve Kili'den çıkarılan, Odesa'da bulunan ve
dairelere yerleştirilen Türk esirlerin listesi
(savaş tutsakları)*

<i>№</i>	<i>Имена / İsim</i>	<i>Го- дов/ яш</i>	<i>Должность им отправляемая / maaş kaynağı</i>	<i>Сколько получал жасло- вания в месяц / Aylık maas</i>
1	Аккерманские / Akkermanlılar Двух бунчужных Тагир паша/ İki buncuklu Tahir Paşa	48	От Порты / Maaşı Osmanlı Devleti'nden verilmektedir	782: 50
2	жена его Аним/ Eşi Anim	35		
3	дети их/Çocukları сыновья Вели бей/ Oğlu Veli Bey	5		
4	Семиедин бей/ Semşettin (Şemsettin) Bey	3		
5	Прислужники / Hizmetçiler Мула Мегмет/ Molla Mehmet	22		
6	Гасан/Hasan	35		
7	Агмет/ Ahmet	36		
8	Мегмет/Mehmet	25		
9	Ибраим/İbrahim	25		
10	Араб билем/Arap Bilem	25		
11	Прислужница / hizmetçi Арабка Галагил руше Arap Galagil Ruşe	25		
12	Пашинский брат Садил бей/ Paşa'nın kardeşi Sadil Bey	33	На содержании брата/Geçimi kardeşi tarafından sağlan- maktadır	
	Чиновники / Memurlar			

№	Имена / İsim	Го- дов/ яш	Должность им отправляемая / maaş kaynağı	Сколько получал жало- вания в месяц / Aylık maaş
13	<i>Кады Гаджи Мустафа Ефенди/ Kadı Hacı Mustafa Efendi</i>	55	жалование ему не определено, но по судейскому его чину получал от города по роду судимых им десятую часть/ Maaşı belirtilmemiştir. Hakimlik işlemlerinin onda birini almaktadır.	
14	<i>сын его Мулла Мехмет/ oğlu Molla Mehmet</i>	17	<i>на отцовском содержании/ Geçimi babası tarafından sağlanmaktadır.</i>	
15	<i>Янычар аси тупнахси сент гасан Ага/ Yeniçer Ağa Tupnacı (Turnacı) Seyit Hasan Ağa</i>	70	<i>жалование ему не определено, но имел пропитание от доходов положенных от проходящих судов и разных с города сборов/ Maaşı belirtilmemiştir. Transit gemilerinden alınan vergi ve diğer şehir vergileriyle geçinmektedir.</i>	
16	<i>Жена его Айше/ Eşi Ayşe</i>	50		
17	<i>Прислужница / hizmetçi Арабка рушен/ Arap Ruşen</i>	30		
18	<i>Сын ее [...] / Oğlu (okunmuyor)</i>	6		
19	<i>Хотин Тефтердап Кардаши Кадир Ага/ Hotin Defterdarının Kardeşi Kadir Ağa</i>	55	<i>жалование ему не положено, а имел пропитание от доходов с откупаемых им денег/ Maaşa hakkı yoktur. Alınan vergilerle geçinmektedir.</i>	
20	<i>Прислужник / hizmetçi Гасан/ Hasan</i>	20	<i>получал жалование от хозяина г-на своего Кадира аги/ Patronu Kadir Ağa'dan maaşı almaktadır.</i>	
21	<i>Килий назыр али бей/ Kili'li Nazir Ali Bey</i>	33	<i>жалование ему не положено, а имел пропитание от откупаемых им килийских доходов/ Maaşa hakkı yoktur. Kili'de alınan vergilerle geçinmektedir.</i>	
22	<i>Прислужники / hizmetçiler Адами ибраим/ Adami İbraim (İbrahim)</i>	30	<i>на собственном содержании г-на их Али бея/ Geçimleri patronları Ali bey tarafından sağlanmaktadır.</i>	
23	<i>Мехмет/ Mehmet</i>	32		

№	Имена / Имя	Го- дово/ уаş	Должность им отправляемая / маш каунағы	Сколько получал жало- вания в месяц / Aylık maaş
24	Арачи Мустафа ага/ Araçı (?) Mustafa Ağa	40	жалование ему не положено, а имел пропитание от откупаемых килийских доходов/ маşa hakkı yoktur. Kili alınan vergilerle geçinmektedir.	
25	Прислужник / Hizmetçi Агмет/ Ahmet	30	на содержание его господина Мустафы аги/Geçimi patronu Ali Bey tarafından sağlanmaktadır.	
26	Акерман Демрекчи измайл/ Akkerman Demrekçi (?) İsmail	35	жалование ему не положено, а имел пропитание из откупаемых им аккерманских доходов/ Maşa hakkı yoktur. Akkerman'da alınan vergilerle geçinmektedir.	
27	Брат его Тагар/ Кардеши Tahar (Tahir)	25		
28	Прислужники / hizmetçileri Агмет/ Ahmet	30	имели пропитание от демрекчи Измайл/ Geçimleri Demrekçi (Gümrukçü) İsmail tarafından sağlanmaktadır.	
29	Ильяс/ İlyas	35		
30	Акерман арачисы Гасан ага/ Akkerman арачısı Hasan Ağa	40	жалование ему не положено, а имел пропитание из откупаемых им аккерманских доходов/ Maşa hakkı yoktur. Akkerman'da alınan vergilerle geçinmektedir.	
31	брат его Мегмет/ кардеши Mehmet	25		
32	Прислужник / hizmetçi Адама али/ Adama (?) Ali	35	имели пропитание от Гасага аги/ Geçimleri Hasan Ağa tarafından sağlanmaktadır.	
33	Каваши баси Гаджи Гусейн/ Kavas başı Hacı Hüseyin	57	От Порты/ Maaşı Osmanlı Devleti'nden verilmektedir	3: 75
34	Жена его Шерифе/ Eşi Şerefe	50		
35	Дочь их Фатима/ Kızı Fatma	10		
36	Агмет/Ahmet	30	От Порты/ Maaşı Osmanlı Devleti'nden verilmektedir	3:75
37	жена его Афиже/ Eşi Afice	25		
38	сыновья их / огulları Улы Исмаил/ İsmail	6		

№	Имена / Іsim	Го- дов/ яш	Должность им отправляемая / маш каунағы	Сколько получал жало- вания в месяц / Aylık maaş
39	Улы Емир/ Emir (Amir)	2		
40	Брат его Карандаши Мег- мем/ Kardeşi Mehmet	25		
41	жена его Мехмета Сакина/ Mehmet'in eşi Sakina	18		
42	Дети их / юноши Сын ауру бекір/ Oğlu Bekir	3		
43	дочь кижы аиша/Кızı Ayşe	2		
44	Тетка его Марти Фимиши/ teyzesi Martı Fimiş	65		
45	Гүстү Гусейн/Gusti (Usta) Hüseyin	47	От Порты/Maaşı Osmanlı Devleti'nden verilmektedir	3:75
46	жена его рабыгө/ Eşi Rabıge	27		
47	Дети их / юноши Сыновья Ибраим/ Oğlu İbrahim	14	От Порты/ Maaşı Osmanlı Devleti'nden verilmektedir	3:75
48	Олу Халиль/Oğlu Halil	12		
49	дочь хижи аиши/Кızı Ayşe	10		
50	Тетка его Гусейна Фатима/ Hüseyin'in teyzesi Fatma	55		
51	Сулиман Реиз/ Süleyman Reis	41	От Порты/ Maaşı Osmanlı Devleti'nden verilmektedir	3:75
52	Жена его Амме/ Eşi Amme	21		
53	Дети их / юноши Сын аулу асан/ Oğlu Hasan	6		
54	дочь кази Шерифе/ Kızı Şerefe	9		
55	Сестры его Реиза/ Reis'in kız kardeşleri			
56	Аиша/Ayşe	55		
57	Фатима/Fatima	45		
58	Юсуф/Yusuf	25	От Порты/Maaşı Osmanlı Devleti'nden verilmektedir	3:75
59	Исмаил/İsmail	23	пропитание имел собствен- но от себя, по знанию им плотницкого мастерства/ Doğramacılıkla geçinmektedir	

№	Имена / Ісім	Го- дово/ яш	Должность им отправляемая / тааş каунағы	Сколько получал жало- вания в месяц / Aylık maaş
60	<i>Мегмет Реиз (капитан)/</i> Mehmet Reis	35	<i>имел свое судно, пропитался посредством найма оного/</i> Gemisini kiraya vermekle geçinmektedir.	
61	<i>Абдула реиз/</i> Abdullah Reis	32	<i>по знанию своему упра- влять судном пропитался от мореходства по средством найма в должность шипен- па; и сверх того от Порты/</i> Gemiciliği bildiği için gemi kaptanı olarak işe alınıyor- du. Ek olarak maaşı Osmanlı Devleti'nden verilmektedir.	9:75
62	<i>Алли/Alli (Ali)</i>	30	<i>употребляясь в должность матросами, [...ски..ли] тем себе пропитание/</i> Tayfalar olarak işe alınmaktadır.	
63	<i>Мегмет/Mehmet</i>	25	<i>Тем себе пропитание/</i> Tayfalar olarak işe alınmaktadır.	
64	<i>Измаильские / İsmail'liler</i> <i>Меомет аға/Mehmet Ağa</i>	40	<i>От Порты/</i> Maaşı Osmanlı Devleti'nden verilmektedir	14: 85
65	<i>Бешли аға абрагим/</i> Beşli Ağa İbrahim	33	<i>От Порты/</i> Maaşı Osmanlı Devleti'nden verilmektedir	18
66	<i>Килийские / Kili'liler</i> <i>Табчи баша Гаджы Гусейн аға/</i> Topçubaşı Hacı Hüseyin Ağa	61	<i>от Порты/</i> Maaşı Osmanlı Devleti'nden verilmektedir	30
67	<i>Жена его Айш/Еşi Ayşe</i>	42		
68	<i>Дочери их / kızları</i> Емнене/Emine	10		
69	<i>Анифе/Anife</i>	12		
70	<i>Прислужник / hizmetçi</i> Селим/Selim	30		
71	<i>Сын его Гусейна ағы Гасан/</i> Hüseyin Ağa'nın oğlu Hasan	26	<i>От Порты/</i> Maaşı Osmanlı Devleti'nden verilmektedir	9
72	<i>жена его Гульсунь/</i> Eşi Gulsun	22		
73	<i>сын их мустафа/Oğlu Mustafa</i>	4		
	<i>Чиновники / memurlar</i>			
74	<i>Байрактар али/</i> Bayraktar Ali	55	<i>От Порты/</i> Maaşı Osmanlı Devleti'nden verilmektedir	6

№	Имена / Іsim	Го- дов/ яш	Должность им отправляемая / маş kaynağı	Сколько получал жало- вания в месяц / Aylık maaş
75	Мұстафа Серден Геше ағы/ Mustafa Serden Geşte Ağa	60	От Порты/Мaaşı Osmanlı Devleti'nden verilmektedir	6
76	Гасаки мұстафа аға/ Gasaki (?) Mustafa Ağa	45	От Порты/Мaaşı Osmanlı Devleti'nden verilmektedir	18
77	Жена его Рабы/Eşi Rabi	27		
78	Мать его ағы [...ля] Аға'nın annesi (okunmuyor)	55		
79	деми их/Çocukları сыновья Сулеман/ Oğlu Süleyman	1		
80	[...] [okunmuyor]	4		
81	дочери Зейнет/Kızları Zeynet	8		
82	Айша/Ayşe	5		
83	ядя его Гасан/ Amcası Hasan	55	От Порты/Мaaşı Osmanlı Devleti'nden verilmektedir	3
84	Прислужники / hizmetçileri Arap Селим/Arap Selim	25		
85	Мегмет/Mehmet	30		
86	Гасан/Hasan	25		
87	Арапка Гатем/Arap Gatem	30		
88	Турнаджи Гаджи Мұстафа ага/ Turnacı Hacı Mustafa Ağa	65	От Порты/ Maaşı Osmanlı Devleti'nden verilmektedir	55
89	жена его укруш/Еşi Ulkruş	40		
90	Дети их / çocukları Сын гамет/Oğlu Ahmet	23	на отцовском содержании/ Geçimi babası tarafından sağlanmaktadır.	
91	дочери дульсун/ Kızı Dulsun	12		
92	Ашме/Aşme	10		
93	Гатия/Gatiya	9		
94	Гатче/Hatice	5		
95	Прислужник / hizmetçiler Arap Абдула/Arap Abdullah	25		
96	Прислужницы / hizmetçiler Арапки Фатъма/Arap Fatma	30		
97	Халим/Halim	25		

№	Имена / Іsim	Го- дов/ яш	Должность им отправляемая / тааş каунағы	Сколько получал жало- вания в месяц / Aylık маяс
98	Зять Мустафы Мустафа Агмет/ Mustfa'nın damadı Mustafa Ahmet	35	От Порты/ Maası Osmanlı Devleti'nden verilmektedir	3:75
99	жена его Зейнен/еşi Zeynen	30		
100	тетка его исма/ teyzeesi İsma (Esma)	50		
101	Мустафин племянник Агмет/ Mustafa'nın yeğeni Ahmet	30	Имеет пропитание от про- мысла своего по купечеству/ Tüccarlıkla geçinemektedir.	
102	Жена его Зюльнен/ Eşi Zülnen	22		
103	Брат его Агмета Мустафа/ Ahmet'in kardeşi Mustafa	14	По малолетству имел про- питание от брата своего Агмета/ Küçük olduğu için geçimi kardeşi tarafından sağlanmaktadır.	
104	Сестры Агметовы/ Ahmet'in kız kardeşleri Имме/İmme	12		
105	Зюйнен/Zünyen	10		
106	Мать его Айше/Annesi Ayşe	60		
107	Халиль /Halil	60	От порты/Maaşı Osmanlı Devleti'nden verilmektedir	3:75
108	Жена его Атче/ Еşi Atçe (Hatice)	50		
109	Сын их Магмет/Oğlu Mehmet	15		
110	Сулейман/Süleyman	35	От порты/Maaşı Osmanlı Devleti'nden verilmektedir	3:75
	Итого/ Toplam Мужеска/Erkekler Женска/Bayanlar	70 40		
	Всех / Toplam	110		

ДАОО. — Ф. 1. — On. 220. — Спр. 4, ч. 1. — Арк. 484—486 зв.

Додаток № 4
Ek № 4

*Список военнопленным туркам препровожденным
из-за границы пограничным переводчиком прaporщиком
Галацаном Балтаковым города Томарова*

*Sinirlardan Tomarov şehrindeki sınır birimi tercümanı
Galatsan Baltakov tarafından yolcu edilen Türk esirlerin listesi*

№	Звание, имя	лет от роду/Yaş		Unvan/Ad
		мужеска/ erkek	женска/ kadın	
1	Адиль Бей	33		Adil Bey
	жена его усмаганем		20	Eşi Usmaganem (Usma Hanım)
	дети их			Onların çocukları
	сын Агмече Бей	5		oğlu Agmeça Bey
	дочери		6	kızları
	Зейнеп Султан			Zeynep Sultan
	Фатма Султан		2	Fatma Sultan
	Теща его Исмаганем		40	Kaynanası Usmaganem (Usma Hanım)
	крестьяне их			köylüleri
	Саит	21		Said
	жена его фатма		19	Eşi Fatma
	работники их			Onların hizmetçileri
	Пейзулла	22		Peyzulla
2	Мехмет	23		Mehmet
	Пиор Мехмет	40		Pior Mehmet
	жена его Илиме		35	Eşi İlime
	Байрактар Мехмет	35		Bayraktar Mehmet
	Агмет Нагия	22		Ahmet Nagiya
	Кая Ага	67		Kaya Ağa
	жена его Фатма		40	Eşi Fatma
	дети их			Onların çocukları
	сыновья Иса	25		oğulları İsa
	Муса	12		Musa
	дочери Емине		18	Kızları Emine
	Суржан		16	Surcan
	Ажи Тотай		15	Hacı Totay
	вдова Подчана		73	Dul kadını Podçana

№	Звание, имя	лет от роду/Возраст	Unvan/Ad
		мужеская/жена эрек/женска/ kadın	
3	Магмут Ага	65	Mahmud Ağa
	жена его Айше	35	Eşi Ayşe
	дети их Сыновья Гейт	18	чады oğulları Geyit
	Емин	6	Emin
	дочь Веесиль	3	Kızı Vesil
4	Аджи Бани Байрактар	60	Hacı Bani Bayraktar
	жена его Афизе	50	Eşi Hafize
	сын их Али	20	oğulları Ali
5	Аджи углы Халим Ага	44	Hacı oğlu Halim Ağa
	жена его Лятифе	30	Eşi Latife
	дети их сыновья Редчеп	5	Onların çocuklar oğulları Recep
	Мехмет Али	2	Mehmet Ali
	дочери Айше	10	Kızları Ayşe
	одиже	6	Hatice
	Емине	4	Emine
6	Крестьянка их Алтин	44	Köylüleri Altın
	Осман Ага	44	Osman Ağa
	жена его Джанети	30	Eşi Ceneti
	дети их сыновья Умер	12	Onların çocuklar oğulları Umer
	Мехмет	6	Mehmet
	дочери Зейнеп	4	Kızları Zeynep
	Атиже	1	Hatice
7	Сали Ага	39	Salih Ağa
	жены его Зейнеп	55	Eşleri Zeynep
	Гульзааде	25	Gülzade
	Фатма	19	Fatma
	дети их сын Девлетча	18	Onların çocuklar Oğlu Devletça (Devletşah)
	дочь Дуду	5	Kızı Dudu
	Брат его Кара Мехмет	50	Kardeşi Kara Mehmet
	родственница их Ассия	45	akrabaları AsİYE
8	сын ее Али	18	Oğlu Ali
	Косай Байрактар	45	Kosay Bayraktar
	жена его Сальга	44	Eşi Salga
	дочери их Мегели хан	9	Kızları Megelihan

№	Звание, имя	лет от роду/Yas		Unvan/Ad
		мужеска/ erkek	женска/ kadın	
	Меглихани		1	Megelihan
9	Хаалим Кеая	45		Halim Kaya
	жены его Тензийле		45	Eşleri Tenzile
	Латиджа		25	Latica
	дети их			Onların çocukları
	сын Осман	1		Oğlu Osman
	дочери Айше		10	Kızları Ayşe
	Фатма		7	Fatma
	Брат его от другой матери Али	45		üvey kardeşi Ali
10	Абураман Ефенды Мулла	29		Abdurrahman Efendi Mola
	жена его Фатма		21	Eşi Fatma
	сын их Мустафа	3		oğulları Mustafa
	отец его Абурагим	61		babası Aburagim
	жены его Авва		53	eşleri Havva
	Аджимелек		45	Hacı melek
	Родственница их джупар		85	kız akrabaları Cupar
11	Меулит Гали Ефенды Мулла	60		Mevlüt Gali Efendi Mola
	жена его Киймет		50	Eşi Kiyemet
	сын их Сейт Али	24		oğulları Seyit Ali
12	Абит Ефенды Мулла	51		Abit Efendi Mola
	жена его Тотай		38	eşi Totay
	дети их			Onların çocukları
	сыновья Агая	10		Oğulları Agaya
	Мехмет	5		Mehmet
	дочь Емине		15	Kızı Emine
13	Бедевги Челеби Ефенды Мулла	46		Bedevgi Çelebi Efendi Mola
	жена его Сайме		40	eşi Saime
	дети их			Onların çocukları
	сын Абураман	18		Oğlu Abdurrahman
	дочь Фатма		8	Kızı Fatma
	брат жены его Агмет	25		kayınbırader Ahmet
	мать его Гассия		60	annesi Gassiya
14	Ашир Кея	60		Aşır Keya
	жена его Айше		40	Eşi Ayşe
	сыновья их Неби	18		oğulları Nebi
	Усегин	6		Hüseyin

№	Звание, имя	лет от роду/Возраст	Unvan/Ad
		мужеская/женская/erkek/kadın	
	Исмаил	24	İsmail
	жена его Фатма	18	Eşi Fatma
	сын их Мустафа	2	oğulları Mustafa
15	Джелель Аджи Ага	63	Celal Hacı Ağa
	сыновья Исмаил	33	oğulları İsmail
	Анефи	21	Anefî
	дочь Емине	19	kızı Emine
	работница их Софие	42	hizmetçileri Sofiye
16	Азамат Ага	50	Azamat Ağa
	жена его Уммеган Дуду	35	eşi Ummegan Dudu
	дети их		Onların çocuklar
	сыновья Мехмет	18	Oğulları Mehmet
	Магмут	10	Mahmud
	дочь ферга Султан	3	kızı Feğra Sultan
17	Гаджи Курман	61	Hacı Kurman
	жена его Уркуш	60	eşi Urkuş
	сын Ахмет	26	oğlu Ahmet
	дочери Гульсун	6	kızları Gülsün
	фатма	3	Fatma
	Айше	2	Ayşe
18	Мулла Галлы	34	Mola Gallı
	жена его Гумме дульсун	30	eşi Gumme Dulsun
	дети их		Onların çocuklar
	сын Мехмет	18	oğlu Mehmet
	дочь Афиже	3	kızı Afice
19	Ильяс	42	İlyas
	жены рыпия	29	eşleri Urpiya
	Уркуш	25	Urkuş
	дочери их Тензиyle	6	kızları Tenziyle
	Медине	4	Medine
	Едие	2	Hediye
	Брат его Ахмет	19	kardeşi Ahmet
	Мать их Зейнеп	65	anneleri Zeynep
20	Ак Мехмет	67	Ak Mehmet
	жена его Прелихан	52	Eşi Prelihan
21	Абас Аджи	55	Abbas Hacı
	жена его Емине	45	Eşi Emine
	дети их		Onların çocuklar

№	Звание, имя	лет от роду/Yaş	Unvan/Ad
		мужеска/ эрек	
	сын Аллы	20	Oğlu Ali
	дочери Фатма	9	kızları Fatma
	Айше	7	Ayşe
22	Буйракай	28	Buyrakay
	жена его Медин	18	eşi Medine
	дети их		Onların çocuklar
	сын булят	2	oğlu Bulyat
	дочь Емине	5	kızı Emine
	мать его Рабия	70	annesi Rabiya
23	Джуми Анай	94	Cumi Anay
	жена его Абиile	50	Eşi Abille
24	Хаджи Билял	54	Hacı Bilal
	жена его Рабия	45	eşi Rabiya
	сын их Агмет	7	oğlu Ahmet
25	Мехмет	37	Mehmet
	жена его Кадифе	28	eşi Kadife
	дочери фатма	5	kızları Fatma
	Гавва	2	Havva
26	Гаджи Кей	46	Hacı Key
	жена его Рупия	40	eşi Rupiya
	дети их		Onların çocuklar
	сын Ромазан	8	oğlu Ramazan
	дочери Мейлиган	14	kızları Meyligan
	Мейнлизаде	6	Meylizade
27	Ислам	48	İslam
	жена его Зейнеп	35	eşi Zeynep
	дети их		Onların çocuklar
	сыновья Муслубей	19	oğulları Muslubey
	Кара Мемиш	6	Kara Memiş
	дочери Газийме	14	kızları Gaziyime
	Габииме	4	Gabiymе
	Амлаан	8	Amlahan
	Ребига	2	Rebiga
	мать его Прелкапай	65	annesi Prelkapay
28	Радчеп	46	Recep
	жена его Атиже	26	eşi Hatice
	дети их		Onların çocuklar
	сын Агмет	4	oğlu Ahmet

№	Звание, имя	лет от роду/Возраст	Unvan/Ad
		мужеская/ ерек	
	дочери Анифе	14	kızları Anife
	Каранис	2	Karanis
	теща его Ганже	56	kaynanası Gance
29	Мейлеязы	47	Meyleyazı
	жена его Раиме	40	eşi Raime
	дети их		Onların çocuklar
	Сыновья Джан Мегмет	23	oğulları Can Mehmet
	Мегли Агмет	13	Meğli Ahmet
	Сейт Агмет	10	Seyit Ahmet
	Аджи Агмет	7	Hacı Ahmet
	дочь Мейлиган	14	kızı Melihan
	сестра его Зейлиха	40	kızkardeşi Zeyliha
	дочь ее Исян	15	kızı İsyan
30	Сели Агмет	43	Salih Ahmet
	жена его Мемеган	33	eşi Memegan
	сыновья их Курт Мегмет	18	oğulları Kurt Mehmet
	Исмаил	7	İsmail
	Шериф	5	Şerif
	Шемшедин	4	Şemsedin
	Мемиш	1	Memiş
	Мать его фатьма	70	annesi Fatma
	сын ее Вели	19	oğlu Veli
	дочь ее Гапийме	14	kızı Gapiyime
31	Бераат Мулла	35	Berat Mola
	жена его Емине	25	eşi Emine
	дочь их Медине	1	kızları Medine
32	Хан Келде	44	Han Kelde
	жена его Айше	25	eşi Ayşe
	сын их Хасин	4	oğulları Hasan
	мать его Джупар	65	annesi Cupar
	брать ее Асан	50	kardeşi Hasan
33	Мегмет Усти	50	Mehmet Usta
	жена его Мервен		eşi Merven
	сыновья Агмет	19	oğulları Ahmet
	Сали	15	Salih
	Мемиш	4	Memiş
	Брат его дели Агмет	70	Kardeşi Deli Ahmet

№	Звание, имя	лет от роду/Yaş	Unvan/Ad
		мужеска/ erkek	
34	Исмаил	45	Ismail
	жена его умиш	35	Eşi Umiş
	дети их		Onların çocukları
	сыновья Ибиш	18	oğulları İbiş
	Али	12	Ali
	дочь Залиш	14	kızı Zalış
35	Ресуль	45	Resul
	жена его Мева	35	eşi Meva
	сын их Магмут	5	oğulları Mahmut
	дочь Айше	15	kızı Ayşe
36	Ангери	25	Angeri
	жена его Джиен Ган	18	eşi Ciyen Gan
	дети его от первой жены умершей	6	ölmüş olan ilk karısının çocukları oğlu Mustafa
	сыновья Мустафа		
	Але	3	Ali
	дочь Гатидже	4	kızı Hatice
37	Сеит Агмет	25	Seyit Ahmet
	жена его Емине	28	eşi Emine
	дети их		Onların çocukları
	сыновья Мехмет	10	oğulları Mehmet
	Агмет	8	Ahmet
	дочь Зелиха	5	kızı Zeliha
38	Намас Али	52	Namas Ali
	жена его Мервен	40	eşi Merven
	дети их		Onların çocukları
	сын Усеин	1	oğlu Hüseyin
	дочери Гавва	12	kızları Havva
	Фатма	5	Fatma
39	Кара Мустафа	90	Kara Mustafa
	жена его Емине	70	Eşi Emine
40	Шам Анай	60	Şam Anay
	жена его Емине	50	eşi Emine
	сыновья Агмет	26	oğulları Ahmet
	Умер	22	Umer
	Мехмет	20	Mehmet
	Але	12	Ali
41	Усеин	45	Hüseyin

№	Звание, имя	лет от роду/Возраст	Unvan/Ad
		мужеская/женская/ erkek/kadın	
	жена его Айше	32	еşi Ayşe
	дети их		Onların çocuklar
	сыновья Емин	18	oğulları Emin
	Мегмет	10	Mehmet
	Али	2	Ali
	дочь Емине	8	kız Emine
42	Хаалиль	55	Halil
	жена его Мервеня	42	еşi Mervenya
	сыновья Селим	25	oğulları Selim
	Алим	13	Alim
	крестьяне их Топал Абдулла	18	köylüleri Topal Abdullah
	Гульсим	10	Gülsin
43	Усейн	30	Hüseyin
	жена его Анифе	40	еşi Anife
	дети их		Onların çocuklar
	сын Гасан	13	oğlu Hasan
	дочь Ассия	9	kızı Asiya
44	Алидже Али	40	Alice Ali
	жени его фатма	30	Eşi Fatma
	дети их		Onların çocuklar
	сыновья Алиш	20	oğulları Aliş
	Халиль	7	Halil
	Сали	3	Salih
	дочь Авва	9	kızı Havva
45	Топал Ашир	50	Topal Aşır
	жена его Рабия	40	Eşi Rabiya
	дочь их Айше	8	kızları Ayşe
46	Селейман	60	Süleyman
	жена его Мерьян	50	еşi Meryem
	дочь их фатма	8	kızları Fatma
47	Колчан	60	Kolçan
	жена его Рабья	50	Eşi Rabiya
	дети их		Onların çocuklar
	сын Исмаил	14	oğlu İsmail
	дочь Уммегульяум	10	kızı Ummegulyam
48	Ягя	68	Yagya
	жена его Рейма	56	еşi Reyma

№	Звание, имя	лет от роду/Yaş	Unvan/Ad
		мужеска/ erkek	
	крестьяне их Тагир	30	köylüleri Tahir
	жена его фатма	25	eşi Fatma
	сын их Али	2	oğulları Ali
49	Саали	55	Salih
	жена его Зейлииха	40	eşi Zeyliha
	дети их		Onların çocuklar
	сыновья Гаптулла	9	oğulları Abdullah
	Карани	5	Karani
	дочь Аджиган	15	kızı Acihan
50	Али Аджи	50	Ali Hacı
	жена его Ерелихан	35	eşi Erelihan
	дети их		Onların çocuklar
	сыновья их Джуми Али	15	oğulları Cumi Ali
	Коча Али	5	Koça Ali
	Мустафа	1	Mustafa
	дочери Рабия	18	kızları Rabiya
	фатма	18	Fatma
	Райма	3	Rayma
51	Кюнчай	38	Künay
	Брат его Аман Али	30	Kardeşi Aman Ali
	мать их Ейше	60	anneleri Ayşe
52	Мекле Анай	35	Mekle Anay
	жена его Зейнеп	30	eşi Zeynep
	дети их		Onların çocuklar
	сын Агмет	3	oğlu Ahmet
	дочь Асия	5	kızı Asiya
53	Агмет Каде	65	Ahmet Kadı
	жена его Тотай	50	eşi Totay
	дочь их Меглиджан	14	kızları Meğlican
54	Янчиали одобашы	44	Yançiali odobaşı
	жена его Гульсум	23	Eşi Gülsüm
	дети их		Onların çocuklar
	дочери Инсан	7	kızları İnsan
	фатма	4	Fatma
	Зейлииха	2	Zayliha
	теша его Гүйнэ	84	kaynanası Güyne
	сын ее Сейит	21	oğlu Seyit
55	Кичиджи Агмет	55	Kiçici Ahmet

№	Звание, имя	лет от роду/Возраст	Unvan/Ad
		мужеская/ ерек	
	жена его Анифе	40	еши Anife
	дети их		Onların çocuklar
	сыновья Гасан	21	oğulları Hasan
	усеин	25	Hüseyin
	жена его Гульсун	19	еши Gülsun
56	Байса	35	Baysa
	жена его Кериме		karısı Kerime
	дети их		Onların çocuklar
	сын Абурагим	7	oğlu Abdurrahim
	дочери Айше	14	kızlar Ayşe
	Ирсле	3	İrsle
	теще его уркуш	70	kaynanası Urkuş
	дочь ее фатма	15	kızı Fatma
57	Джан Арслан	52	Can Arslan
	жена его Тотай	45	еши Totay
	сын их Алы	13	oğulları Ali
58	Мулла Кейман	38	Mola Keyman
	жена его усне	33	еши Usne
	дети их		Onların çocuklar
	сыновья Мегли Мехмет	18	oğulları Meğli Mehmet
	Абурагман	10	Abdurrahman
	Абуразан	7	Aburazan
	Иминь	1	İmin
	Брат его Нуруш	27	Kardeşi Nuruş
59	Култа Аба	55	Kulta Ağa
	жена его Вагде	43	еши Vagde
	дети их		Onların çocuklar
	сыновья Мустафа	20	oğulları Mustafa
	Али	5	Ali
	дочери фатма	15	kızları Fatma
	Галиме	3	Galime
60	Гасан	30	Hasan
	жена его Мериям	25	еши Meriyem
	дети их		Onların çocuklar
	дочери Хаани	17	kızları Haani
	[Знаде]	10	[Znade]
	Шерфе [Зиаде]		Serfe [Ziyade]
61	Агмет	30	Ahmet

№	Звание, имя	л ^{ет от роду/} Yas	Unvan/Ad
		мужеска/ erkek	
	жена его Емине	22	eşi Emine
62	Коч Алы	25	Koç Ali
	жена его муслиме	23	eşi Muslime
	Братья его Тагир	19	Kardeşleri Tahir
	Абдулла	14	Abdullah
	сестра их Рупия	2	kızkardeşleri Rupiya
	мать их Каракис	55	anneleri Karakız
63	Адилша	55	Adilşa
	жена его Зеаде	45	eşi Zeyade
	дети их		Onların çocukları
	сыновья чауш Али	25	oğulları Çavuş Ali
	курт Али	13	Kurt Ali
	дочь Рейма	16	kızı Reyma
64	Мулла Агмет	64	Molla Ahmet
	жена его Медийне	50	eşi Medine
65	Буялек	58	Buyalek
	жена его Тотайган	42	eşi Totayhan
	дети их		Onların çocukları
	сыновья Алы	19	oğulları Ali
	Юсегин	13	Hüseyin
	осман	8	Osman
	дочери Зейнеп	16	kızları Zeynep
	Азизе	9	Azize
	Райме	2	Rayme
66	Агмет	55	Ahmet
	жена его фатма	30	eşi Fatma
	дети их		Onların çocukları
	сыновья Асан	25	oğulları Hasan
	Ибыш	2	İbiş
	дочери Зааде	9	kızları Zaade
	Согбе	7	Sogbe
	Каатиба	5	Katiba
67	Мехмет Еминь	40	Mehmet Emin
	жена его Афизе	37	eşi Hafize
	дети их		Onların çocukları
	дочь Гаджире	3	kızı Gacire
	сыновья Абдивели	19	oğulları Abdivelli
	Усеин	7	Hüseyin

№	Звание, имя	лет от роду/Возраст	Unvan/Ad
		мужеская/женская/ erkek/jenkska/ kadın	
	Ибраим	6	İbrahim
	Курт Али	5	Kurt Ali
	Халиль	4	Halil
	Али	23	Ali
	жена его Мейлихан	25	eşi Meylihan
68	Саабит	27	Sabit
	жена его урбейда	20	eşi Urbeyda
	матерь его Хани	60	annesi Hani
	сыновья ее Усеин	18	oğulları Hüseyin
	умер	8	Umer
69	Тиюр Али	60	Tiyür Ali
	жена его Нюней	50	eşi Nüney
	дети их		Onların çocuklar
	сыновья Кара Али	13	oğulları Kara Ali
	Касай	3	Kasay
	дочери Ельфе	18	kızları Elfe
	женеты	5	Cenet
70	Кара Мехмет	39	Kara Mehmet
	жена его Фатма	21	eşi Fatma
71	Джелиль одобаши	50	Celil Odobaşı
	жены его Унжелеа	40	eşleri Uncleleya
	Халиле	36	Halile
	дети их		Onların çocuklar
	сыновья Мемиш	14	oğulları Memiş
	Фегли	10	Feğli
	афер	7	Afer
	Ужаафер	3	Ucaafer
	дочери Зиаде	8	kızları Ziyade
	Зааде	5	Zaade
	нуре Зааде	1	Nure Zaade
72	Бекир	70	Bekir
	жена его Айше	55	eşi Ayşe
	дети их		Onların çocuklar
	сын Хасем	20	Oğlu Hasem
	дочь Фатма	18	kızı Fatma
73	Велис	70	Velis
	сыновья Саадин	6	Oğulları Saadin
	Юнос	25	Yunus

№	Звание, имя	лест от роду/ Yaş	Unvan/Ad
		мужеска/ ерек	
	жена его	22	еşi
	дети их		Onların çocukları
	сын сели Агмет	2	о́ğlu Selih Ahmet
	дочь емине		kızı Emine
74	Агмет Софу	50	Ahmet Sofu
	жена его джумазия	40	eşi Cumaziya
	сын их Сали	23	oğulları Salih
75	Кирим Газы	33	Kirim Gazi
	жена его Айше	30	eşi Ayşe
	сын их Али	4	oğulları Ali
	Брат его [Байяве]	20	Kardeşi [Bayave]
76	Абдул Газис	40	Abdul Gazis (Abdullahiz)
	жена его Асия	30	eşi Asiya
77	Бейракай	35	Beyrakay
	жена его фатма	30	Eşi Fatma
	дети их		Onların çocukları
	сыновья умер	20	oğulları Umer
	Агмет	5	Ahmet
	дочери Айше	10	kızları Ayşe
	Мевга	7	Mevga
	Брат его Мустафа	40	Kardeşi Mustafa
78	Соали	45	Salih
	жена его Аржимелек	40	Eşi Hacı Melek
	дети их		Onların çocukları
	сыновья Сефер	22	oğulları Sefer
	Али	20	Ali
	Мегмет Али	4	Mehmet Ali
	Мать его фатма	60	annesi Fatma
	сын ее Саддин	25	óğlu Saadin
79	Кара умер	50	Kara Umer
	жена его Атиже	45	karısı Hatice
	сын их курт Али	7	oğulları Kurt Ali
80	Еввель	30	Evvel
	жена его фамиш	25	eşi Famiş
	дочь их Емине	3	kızları Emine
81	Курман Али	35	Kurman Ali
	жена его Айше	28	eşi Ayşe
	дети их		Onların çocukları

№	Звание, имя	лет от роду/Yaş	Unvan/Ad
		мужеска/ erkek	
	сыновья Веели	9	oğulları Veli
	Али	5	Ali
	Саали	3	Saali
82	Мейнне Али	50	Meyne Ali
	жена его Айше	35	eşi Ayşe
	сын их Гассан	5	oğulları Hasan
83	Абит	26	Abit
	матерь его Алимган	6	annesi Alimgan
	дети ее		çocukları
	сыновья Ибиш	21	oğulları İbiş
	Чакир	5	Çakır
	дочь Медийне	7	kızı Medine
84	Зейнеш	35	Zayneş
	жена его Анифе	25	eşi Anife
	дети их		Onların çocuklar
	сыновья Усемн	7	oğulları Hüseyin
	Асан	9	Hasan
	дочь Айше	5	kızı Ayşe
85	Кеначора	40	Kenacora
	жена его дуду	35	eşi Dudu
	сын их Мустафа	10	oğulları Mustafa
86	Двлетча	50	Devletça
	жена его Елынче	40	eşi Elinçe
	сын их Усман	22	oğulları Usman
87	Бекир	25	Bekir
	жена его Айше	20	eşi Ayşe
88	Еюп	45	Eyüp
	жена его Сайме	30	eşi Sayme
	дети их		Onların çocuklar
	сын Мехмет	4	oğlu Mehmet
	дочь Адже	6	kızı Hace
89	Мулла Алы	50	Molla Ali
	жена его Алемша	40	eşi Aylemşa
	дети их		Onların çocuklar
	сыновья Идрис	11	oğulları İdris
	нейбы	8	Neyabi
	веелы	6	Veli
	Азмы	4	Hazmi

№	Звание, имя	л ^{ет от роду/} Yas	Unvan/Ad
		мужеска/ erkek	
	дочь Кеамиле	8	kızı Kamile
	Брат его Абдул Керим	30	Kardeşi Abdull Kerim
90	Ян джеали	45	Yan Ceali
	жена его фамиш	35	eşi Famiş
	дети их		Onların çocukları
	сын Асан	10	Oğlu Hasan
	дочь Айше	6	kızı Ayşe
91	Магмут	28	Mahmut
	жена его Атидже	18	eşi Hatice
92	Караман	25	Kahraman
	братья его Осман	22	kardeşleri Osman
	умер	20	Umer
	матерь их Мелевше	60	anneleri Melevşe
93	Шайтан Гусейн	50	Şaytan Hüseyin
	жена его Емине	40	eşi Emine
	дети их		Onların çocukları
	сыновья Мегмет	11	oğulları Mehmet
	Маамбет	9	Muhhamed
	Агмет	7	Ahmet
	фегми	2	Fegmi
94	Мевлут Али	60	Mevlüt Ali
	жена его фатма	40	eşi Fatma
	дети их		Onların çocukları
	сыновья Али	7	Oğulları Ali
	бейрам	2	Bayram
95	Шамлы	50	Şamli
	жена его джума Азия	45	Eşi Cuma Aziya
	дети их		Onların çocukları
	сыновья Гасан	7	Oğulları Hasan
	Саали	2	Salih
	дочери Гедие	8	Kızları Hediye
	Айше	6	Ayşe
	Гульсум	15	Gülsum
96	Мегмет	26	Mehmet
	жена его Ганиме	20	Eşi Hanime
	дети их		Onların çocukları
	сын мустафа	1	Oğlu Mustafa
	дочь Айше	6	Kızı Ayşe

№	Звание, имя	лет от роду/Возраст	Unvan/Ad
		мужеская/женская эрек/жанскай/кадин	
97	Газма	24	Hazma
	жена его фатма	20	Eşi Fatma
	дочь их Гавва	4	kızları Gavva
98	Кара Алы	60	Kara Ali
	жены его фатма	20	eşleri Fatma
	Айше	28	Ayşe
	дети их		Onların çocuklar
	дочери Кезван	10	Kızları Kezvan
	Гульсум	8	Gülsum
	Айше	6	Ayşe
	Емине	2	Emine
	сыновья Мустафа	8	Oğulları Mustafa
	Ибрагим	7	İbrahim
	Бейрам	2	Beyram
	от первой жены умершей Бюр Анай	20	olmuş olan ilk karının çocuğu Bür Anay
	жена его Айше	17	eşi Ayşe
99	Еллез	40	Ellez
	жена его Айше		eşi Ayşe
	дети их		Onların çocuklar
	дочери Есма	12	Kızları Esma
	Зуллидже	7	Zullice
	Гедие	2	Hediye
	Брат его Мустафа	35	Kardeşi Mustafa
100	Габил	58	Gabil
	жена его Есен	40	eşi Esen
	дети их		Onların çocuklar
	сыновья Селя Амет	18	oğulları Selya Ahmet
	юсегин	3	Hüseyin
	дочь джумаазия	6	kız Cumaaziya
101	Киор Джелиль	65	Kör Celil
	жены Тайябе	60	eşleri Tayabe
	Мемелек	25	Memelek
	сын их салы	10	oğulları Salih
102	Бек Мехмет	50	Bek Mehmet
	жена его Гельбой	50	eşi Gelboy
	сын их Асан	20	oğlu Hasan
103	Генже Мулла	51	Gence Mola

№	Звание, имя	лет от роду/Yaş	Unvan/Ad
		мужская/ erkek	
	жена его фатма	32	eşi Fatma
	дети их		Onların çocuklar
	сыновья Агмет	20	Oğulları Ahmet
	Али	10	Ali
	Осман	6	Osman
	Еюп	3	Eyüp
	дочь Райме	15	Kızı Rayme
104	Мегмет	47	Mehmet
	жена его фатма	37	eşi Fatma
	дочь их Авва	3	Kızları Havva
105	Мейнли Агмет	32	Meynli Ahmet
	жена его Сафия	23	eşi Safiya
	дети их		Onların çocuklar
	сын Али	5	Oğlu Ali
	дочери Аджи Гатун	15	kızları Hacı Hatun
	памбे дуду	7	Pambe Dudu
	юммагян	3	Yummagyan
106	Осман	31	Osman
	жена его Салги	20	Eşi Salgi
	дети их		Onların çocuklar
	сын Мегмет	3	Oğlu Mehmet
	дочь Меглизааде	2	Kız Meğlizaade
107	Менли	26	Menli
	жена его Каракиз	20	Eşi Karakız
	дочь их Ганифе	3	kızları Hanife
	брать его Мегмет	23	Kardeşi Mehmet
108	Курубекир	70	Kurubekir
	жена его Каракиз	43	eşi Karakız
	дети их		Onların çocuklar
	сыновья Ислам	20	oğulları İslam
	бейрам Али	18	Beyram Ali
	усеин	13	Hüseyin
109	Али	30	Ali
	жена его Кумач	25	eşi Kumaç
	сыновья Усеин	10	Oğullar Hüseyin
	Мегмет	3	Mehmet
110	Кара Муса	35	Kara Musa
	жена его Шерфе	26	eşi Şerfe

№	Звание, имя	лет от роду/Возраст		Unvan/Ad
		мужеская/ ерек	женская/ kadın	
	дети их			Onların çocukları
	сын от первой жены умершей Умер	15		ölmüş olan ilk karının oğlu Umer
	дочь Гульсин		2	Kız Gülsün
111	Бекир	30		Bekir
	жена его Асия		25	eşi Asiye
	дочь их Рабия		5	kızları Rabiya
112	Мулла Ибрагим	38		Mola İbrahim
	жена его Киятибе		25	eşi Katibe
	дети их			Onların çocukları
	сын Али	1		Oğlu Ali
	дочь Гавва		15	Kızı Havva
	мать его фатма		70	Annesi Fatma
113	Чааршанбе	40		Çarşamba
	жена его Гульзааде		35	eşi Gülzzade
	сын их Асан	15		oğlu Hasan
114	Чора Одобаши	45		Çora Odobaşı
	жены его София		37	eşieri Sofiya
	фатма		18	Fatma
	дети их			Onların çocukları
	сыновья Абдула	12		Oğulları Abdullah
	селим		6	Selim
115	Кель Алы	60		Kel Alı
	жена его Бостан		43	eşi Bostan
116	Караман улы Ибрагим	33		Kahraman oğlu İbrahim
	жена его фатма		25	eşi Fatma
	дети их			Onların çocukları
	дочери Зарифе		7	Kızları Zarife
	Назифе		4	Nazife
	Брат его Галиль	23		Kardeşi Halil
	Сестра его Мянлиапай		55	kızkardeşi Myanliapay
117	Мегмет	60		Mehmet
	жена его Айше		35	Eşi Ayşe
	дети их			Onların çocukları
	сыновья Осман	15		Oğulları Osman
	Асан	12		Hasan
	дочь Белзааде		8	Kızı Belzaade
118	Абды	70		Abdi

№	Звание, имя	л <e>т от рода/</e> Yas	Unvan/Ad
		мужеска/ erkek	
	жена его Зааде	60	Eşi Zaade
119	Агмет	50	Ahmet
	жена его Аджи Гатун	40	eşi Hacı Hatun
120	Базириан Емир Асан	50	Bazırıyan Emir Hasan
	шурин его Ибрагим	22	Kayınbıraderi İbrahim
121	Джан Али	30	Can Ali
	жена его Емине	25	eşi Emine
	дочь их Гульсум	5	kızları Gulsum
122	Смаил	45	İsmail
	жена его Гулиш	35	eşi Guliş
	дети их		Onların çocukları
	сыновья Гасан	8	Oğulları Hasan
	усеин	3	Hüseyin
	дочери фатма	15	Kızları Fatma
	кадифе	5	Kadife
	Братья его Гасан	15	Kardeşleri Hasan
	Агмет	18	Ahmet
	Мустан	13	Mustan
	Мевлут Али	30	Mevlüt Ali
	жена его Мервял	20	eşi Mervyal
	мать их Каракиз	55	Onların anneleri Karakız
123	Мустафа	35	Mustafa
	жена его Ганже	26	eşi Hance
	дети их		Onların çocukları
	сын Сейит	2	Oğlu Seyit
	дочери Гульсин	10	Kızları Gülsin
	Гедеане	7	Gedeyane
	ИТОГО/Toplam	333	289

Земский исправник [Ходо...]/İlbaşı [Hodo...]

ДАОО. — Ф. 1. — On. 220. — Спр. 4 за 1807 р., ч. 1. — Арк. 550—558.

Додаток № 5 Ek № 5

Именной список выведенных из крепости Бендеры в Николаев: трехбунчужному паše, его штату и чиновникам воинского звания с показанием должностей их, женам, детям и служителям их с пояснениями кто каких лет и поскольку пиастров в месяц производилось каждому из них во время отправления должностей в своем месте жалованья от Порты. Учинен из пояснения самого паши в Николаеве. 4 июля 1807 года⁵³.

Bender kalesinden Nikolaeve gönderilen kişilerin listesi: müşir paşa, emrindekileri, askeri memurları, görevleri, eşleri, çocukları ve hizmetçileri, onların yaşı ve Osmanlı Devletinden alınan aylık maaşları. Nikolaev şehrinde paşanın açıklamalara göre 4 Temmuz 1807 yılında yazılan liste

№	Имена и прозвания/ İsimler ve unvanlar	им от роду лет/ yaş		Какие несли должностные ти в своих местах/ görevler	Сколько получали в месяц пиастров ⁵⁴ / Aylık maaş (piastr)
		муж./ erkek	жен./ kadın		
1	Трехбунчужный Ага Гассан Паша/ Müşir Ağa Hasan Paşa	80			
2	Жена его Еминя/ Eşi Eminye		35		
3	воспитаницы ⁵⁵ / hizmetçileri Улфет/ Ulfet		25		
4	Изета/İzeta		30		
5	Зераафета/ Zeraafeta		20		
6	Таберноса/ Tabernosa		12		

⁵³ На аркушах 469–483 цієї справи є аналогічний список. Запропонований список найбільш повний. В ньому на 23 особи більше (21 чоловік і дві жінки). Чиновників однакова кількість —199.

⁵⁴ Османський піастр — назва грошової одиниці Османської імперії куруш/ гуруш, що було прийняте в Європі.

⁵⁵ На аркуші 470 позначені як «прислужниці». 470 sayfada ‘hizmetçiler’ olarak yazılmış.

№	Имена и прозвания/ İsimler ve unvanlar	им от рода лет/ yaş		Какие несли должности в своих местах/ görevler	Сколько получали в месяц настров / Aylık maas (piastr)
		мужс./ erkek	женс./ kadın		
7	Диль Адя/ Dil Adya		13		
8	вдовова трехбунчужного Пашши бышая жена Фатма/ Muşir Paşanın dul kadını eski eşi Fatma		50		
9	прислужница ее Наиле/ hizmetçisi Naile		21		
10	чиновника штаба офицера вдовова Фатма Кадынья/ Memur kurmay subayı ve dul kadını Fatma Kadın		60		
11	Кагая бей Мустафа/ Kagaya Bey Mustafa	60		Советник Пашши/ Paşanın müsteşarı	195
12	жена его Нифиза/ Eşi Nefiza		37		
13	прислужница ее Зильга/ hizmetçisi Zilga		30		
14	Сын Мустафы бея Мехмет/ Mustafa Bey'in oğlu Mehmet	8			37
15	Казнодаръ Ага Мехмет бей/ Haznedar Ağa Mehmet Bey	35		Казначей и советник/ Haznedar ve danışman	179
16	Капутжислар Кягаясы Усеин Эфенди/ Kapucular Kagayası Hüseyin Efendi	60		Советник/ Danışman	99
17	Дыван Эфенди Юсуф/ Divan Efendi Yusuf	30		Советник/ Danışman	99
18	Муюрдаи Сулиман Эфенди/ Mühürdaş Süleyman Efendi	30		Советник/ Danışman	99
19	Дывиттар Недым Эфенди/ Divitar Nedim Efendi	20		Советник/ Danışman	99
20	Имам Мехмет Эфенди/ İmam Mehmet Efendi	55		Советник/ Danışman	64
21	жена его Зейнем Кадын/ Eşi Zeynem Kadın		27		
22	Джогадаръ Гассан Ага/ Cogadar Hasan Ağa	50		Советник/ Danışman	99
23	жена его Рюнюш Кадын/ Karısı Rünüş Kadın		27		

№	Имена и прозвания/ İsimler ve unvanlar	им от рода дет/ yaş	Какие несли должности в своих местах/ görevler	Сколько получали в месяц тиастров / Aylık maas (piastr)
		муж./ жен./ erkek kadın		
		пола/ cinsiyet		
24	при ней вдова Гавва Кадын/ dul kadını Havva Kadın		40	
25	Кавдан Агасы Усейн Ага/ Kavdan Ağası Hüseyin Ağa	45	Советник/ Danışman	81
26	Казне Киятобы усейн Эфенды/ Hazne Kiyatıbı Hüseyin Efendi	30	Советник/ Danışman	84
27	Муселим Мустафа/ Müselim Mustafa ⁵⁶	35	Городничий/ polis başı	81
28	Селям Агасы Гасан Ага/ Selam Ağası Hasan Ağa	40	Церемонмейстер/ törenenden sorumlu olan	71
29	Имрогор Али Ага/ İmrogor Ali Ağa	55	Смотритель всего двора/ saraydan sorumlu olan	76
30	жена его Фатма Кадын/ eşi Fatma Kadın		23	
31	прислужница ее Фатма/ Uşağı Fatma		20	
32	Векиль Гарч ⁵⁷ Ахмед Ага/ Vekil Garç Ahmet Ağa	40	Провиантмейстер/ Gıdadan sorumlu olan	86
33	жена его Наиля Кадын/ eşi Naila Kadın		20	
34	Месфир Кигаты Эмин Ага/ Mesfir Kıgatı Emin Ağa	25	Помощник провиант- мейстера/ gıdadan sorumlu yardımcısı	86
	Чиновники 2-й степени в роде придворных/ 2.sınıflı saraylı memurlar			
35	Каведжи башы амер Ага/ Kahveci Başı Amer Ağa	50	Смотритель за кофием/Kahveden sorumlu olan	50
36	Пешкир Агасы Али Ага/ Peşkir Ağası Ali Ağa	40	Смотритель за утыральниками/ Havlulardan sorumlu olan	53

⁵⁶ На аркушах 470–471 с цього номера йдуть «Чиновники 2-й степени в роде придворных» / Bu numaradan itibaren 470–471 sayfalarında ‘2. aşama saraylı memurları’ yazılmış.

⁵⁷ Векиль – уповноважений, заступник; вәкіль-хардж — домоправитель.

№	Имена и прозвания/ İsimler ve unvanlar	им от рода ләт/ yaş		Какие несли должностные ности в своих местах/ görevler	Сколько получали в месяц ниастров / Aylık maas (piastr)
		мужс./ erkek	женс./ kadın		
		пола/ cinsiyet			
37	Сафранджеши башы Халиль Ağa/ Safrancı başı Halil Ağa	40		Смотритель за столами/ Masalardan sorumlu olan	50
38	Маджун агасы Мустафа/ Macun Ağası Mustafa	45		Смотритель за за- кусками/ Mezelerden sorumlu olan	53
39	Бугурдан агасы Ибрахим Ага/ Bugurdan Ağası İbrahim Ağa	30		Смотритель за курительными по- рошками/ Tütün tozla- rından sorumlu olan	50
40	Килерджи башы Али ага/ Kilerci başı Ali Ağa	45		Старший Ключник/ Baş anahtarcı	50
41	Бербер башы Мустафа/ Berber Başkanı Mustafa	40		Старший фельдшер/ Baş feldşer	50
42	жена его Гавва Кадыр/ еши Havva Kadın		27		
43	сын Мехмет/ Oğlu Mehmet	7			
44	Тююнджеши башы Мехмет ага/ Tütüncü Başkanı Mehmet Ağa	35		Смотритель за табаком/ Tütünden sorumlu olan	50
45	Байрактар Хаджи Агмет Ağa/ Bayraktar Hacı Ahmet Ağa	40		Знаменоносец при церемонии/ Tören sancaktarı	58
46	Макрамаджи башы Селим Ağa/ Makramacıbaşı Selim Ağa	30		Смотритель за утиральниками при умывании во время молитвы/ dua uykanması sırasında kullanılan havlular- dan sorumlu olan	50
47	Ибрактар Али Ага/ İbraktar Ali Ağa	35		Смотритель за ко- фейниками и кувши- нами/ Cezvelerden ve gügümlerden sorumlu olan	50
48	Шамадан Агасы Али ага/ Şamadan Agası Ali Ağa	30		Смотритель за под- свечниками/ Şamdan- lardan sorumlu olan	50

№	Имена и прозвания/ İsimler ve unvanlar	им от рода дет/ yaş	Какие несли должностные ности в своих местах/ görevler	Сколько получали в месяц тиастров / Aylık maas (piastr)
		муж./ жен./ erkek kadın		
		пола/ cinsiyet		
49	Джиганеджии башы Халиль Ага/Cığanecii Başkanı Halil Ağa	30	Смотритель за порохом и ружейным магазином/ Baruttan ve silah mağazadan sorumlu olan	50
50	Анахтар агасы Сулейман ага/ Anahtar Ağası Süleyman Ağa	30	Старший Ключник/ Baş anahtarı	50
51	Жена его Фатма/ eşi Fatma	30		
52	дочь Воагида/ Kızı Voagida	3		
53	Raxmywan Agasы Халиль Ага/ Rahtıvan Ağası Halil Ağa	30	Смотритель за дорогими лошадиными уборами/ Pahalı at giyimlerinden sorumlu olan	50
54	Arne Eminи Osman ага/ Agra Emini Osman Ağa	40	Смотритель за ячменем/ Aradan sorumlu olan	50
55	жена его Зильга Кадын/ eşi Zilga Kadın	25		
56	Чамасыр Агасы Али Ага/ Çamaşır Agası Ali Ağa	30	Смотритель за гардеробом/ Esvapтан sorumlu olan	50
57	Nar геледжи Ислам ага/ Nar geleci İslam Ağa	30	Смотритель за табакокурительным сосудом/ Tabak bardaktan sorumlu	50
58	жена его Анифе/ Eşi Anife	30		
59	дочь Фатма/ kızı Fatma	12		
60	сын Мегмет/ Oğlu Mehmet	6		
61	Суржы башы Мегмет Ага/ Surcu başı Mehmet Aga	30	Смотритель над водоподавателями/ Surculardan sorumlu olan	50
62	Седжи дежи башы Мегмет ага/ Seci Başkanı Mehmet Ağa	25	Смотритель за коврами/ Halılardan sorumlu olan	50

№	Имена и прозвания/ İsimler ve unvanlar	им от рода лет/ yaş		Какие несли должности в своих местах/ görevler	Сколько получали в месяц наиастров / Aylık maas (piastr)
		мужс./ erkek	женен./ kadın		
63	Кягая Кятыбы Мегмет ага/ Kagaya Kyatibi Mehmet Ağa	40		Писарь первого Советника/ I.danışmanın yazıcısı	50
64	Джинеры баши Гасан ага/ Cineri Başı Hasan Ağa	30		берейтор старший/ baş bereytor	50
65	Хазна баш яман Юсуф ага/ Hazne baş yaman Yusuf Ağa	20		Свидетель при приходе и расходе казны/ Hazne'ye teslim etme teslim alma sırasında şahit	50
66	Ичмегтер баси абдулла ага/ İşmehter Başı Abdullah Ağa	70		Квартирмейстер/ seyrüsefci	61
67	жена его Рупия Кадын/ eşi Rupiya Kadın		40		
68	Ихрам агасы Хашим ага/ İhram Ağası Haşim Ağa	20		Смотритель за коврами/ Halılardan sorumlu olan	50
69	Ич Оглан баш чауш Mus-maşa/ İç Oğlan Baş Çavuş Mustafa	60		Старшина над вышеписанными придворными/ yukarıdaki tasviri edilen saraylı memurların başı	81
70	Магмут чауш ага/ Mahmut Çavuş Ağa	40		урядник/ erbaş	50
71	Юсуф Чаш ага/ Yusuf Çavuş Ağa	30		урядник/ erbaş	50
72	Юсеин чауш ага/ Hüseyin Çavuş Ağa	35		урядник/ erbaş	50
73	Военные/ Askerler Түфекчи баси Осман ага/ Tüfekçi Başı Osman Ağa	55		чиновник во время войны командующий до 500 человек/ savaş sırasında 500'a kadar kişi komutanı	81
74	Капуджилер булюн башесы Мегмет ага/ Kapuciler bulun balesi Mehmet Ağa	55		Смотритель над старшинами ⁵⁸ при церемонии/ tören sırasında başlardan sorumlu olan	53

⁵⁸ На аркушах 469–483 — «над стариками».

№	Имена и прозвания/ İsimler ve unvanlar	им от рода ләт/ уяш	Какие несли должности в своих местах/ görevler	Сколько получали в месяц пашастров / Aylık maas (piastr)
		муж./ жен./ erkek kadın		
		пола/ cinsiyet		
75	Осман Чогадар ⁵⁹ ага/ Osman Coğadar Ağa	55	урядник придворный/ saraylı memuru	50
76	Мустафа чогадар/ Mustafa Coğadar	30	урядник придворный/ saraylı memuru	50
77	Халиль Чогадар/ Halil Coğadar	55	урядник придворный/ saraylı memuru	50
78	жена его Рабия/ eşi Rabiya	35		
79	Бинаа Емины векили ибрагам ага/ Bina Emini Vekili İbrahim Ağa	30	Наместник инженера/ Mühendis halifesi	50
80	Гекям башы Мустафа ага/ Gekyam başı Mustafa Ağa	55	Начальник над путевым прибором/ kılavuz başı	76
81	жена его Ганифе Кадым/ Eşi Ganife Kadın	40		
82	дочь Фатма/ Kızı Fatma	3		
83	сын Госеин/ Oğlu Hüseyin	1		
84	Нефер Кагаясы сали ага/ Nefer Kagayası Salih Ağa	50	Помощник начальника над путевым прибором/ kılavuz başı yardımçısı	48
85	Мехтер башы Али ага/ Mehter Başkanı Ali Ağa	45	Kapellmeyister/ orkestra şefi	76
86	жена его Затыш/ eşi Zatış	30		
87	сын Сали/ Oğlu Salih	12		
88	дочери Фатма/ Kızları Fatma	8		
89	Хатыкже/ Hatice	1		
90	Ахчи башы Мустафа ага/ Aşçı Başkanı Mustafa Ağa	60	Смотритель над поварами/ Aşçılardan sorumlu olan	76
91	Tatar агасы Магмут ага/ Tatar Ağası Mahmut Ağa	60	Смотритель над курыерами/ Tatarlardan sorumlu olan	76
92	Tatar байрактар Юсуф ага/ Tatar Bayraktar Yusuf Ağa	40	Знаменосец куриерского отряда/ Tatar sancaktarı	48

⁵⁹ Чогадар, Чухадар — наближений до паші, який управляв внутрішніми службами

№	Имена и прозвания/ İsimler ve unvanlar	им от рода ләт/ yaş		Какие несли должностные ности в своих местах/ görevler	Сколько получали в месяц ниастров / Aylık maas (piastr)
		мужс./ erkek	женс./ kadın		
		пола/ cinsiyet			
93	жена его Гавва/ eşi Havva	40			
94	сыновья Ибрагим/ oğluları İbrahim	9			
95	Гасан/ Hasan	7			
96	Юсеин/ Hüseyin	6			
97	дочь Зейнап/ kızı Zeynap		3		
98	Тугуджу башы Мегмет ага/ Tugucu başı Mehmet Ağa	55		Смотритель за бунчуками/ Buncuk- lardan sorumlu olan	50
99	жена его Шарифе Кадын/ eşi Şarife Kadın		35		
100	Алай башы чаушу Мегмет ага/ Alay Baş çavuş Mehmet Ağa	50		урядник над придворными/ saray- li memuru başı	58
101	Тирияки Гусейн чаушу/ Tiryaki Hüseyin çavuş	60		урядник над придворными/ saray- li memuru başı	45
102	жена его Эмина/ eşi Emina		27		
103	сын Агмет/oğlu Ahmet	2			
104	теща вдова Атыджесе Кадын/ Kaynana dul kadını Hatice Kadın		60		
105	дочь ее Гавва/ Kızı Havva		24		
106	Сыklam Мегмет чаушу/ Sıklam Mehmet Çavuş	45		урядник над придворными/ saray- li memuru başı	45
107	жена его Афизе/ eşi Afize		30		
108	дочери Милюль/ Kızları Mügül		10		
109	Гавва/ Havva		8		
110	Заазира/ Zağazira		1		
111	воспитаники сироты/ öksüzler дочь Фатма/ kız Fatma		1		
112	сын Мегмет/ Oğlu Mehmet	4			
113	Сака бashi Мегмет/ Saka Başı Mehmet	40		Смотритель над водовозами/ Sakalar- dan sorumlu olan	48

№	Имена и прозвания/ İsimler ve unvanlar	им от рода ләт/ yas	Какие несли должности в своих местах/ görevler	Сколько получали в месяц тиастров / Aylık maş (piastr)
		муж./ жен./ erkek kadıñ		
		пола/ cinsiyet		
114	Санджактар байрактары Юсуф/ Sancaktar bayraktarı Yusuf	50	Знаменоносец важнейшего знамя / baş sancaktar	30
115	Кавас башы Омер Ага/ Kavas Başı Ömer Ağa	40	Исполнитель воли паши в отношении наказания/ paşanın emriyle cezayı gerçekleştiren kişi	50
116	Али Кавас/ Ali Kavas	40	Исполнитель воли паши в отношении наказания/ paşanın emriyle cezayı gerçekleştiren kişi	50
117	Гасан Кавас/ Hasan Kavas	30	Исполнитель воли паши в отношении наказания/ paşanın emriyle cezayı gerçekleştiren kişi	50
118	Сулеман Кавас/ Süleyman Kavas	30	Тоже/ Aynı	50
119	Жена его Фатма/ eşi Fatma	27		
120	Арнаут Гасан Кавас/ Arnaut Hasan Kavas	28	Исполнитель воли паши в отношении наказания/ paşanın emriyle cezayı gerçekleştiren kişi	50
121	Гарманда башы Абдула/ Harmandı başı Abdullah	60	Смотритель над вьючными скотами/ maldan sorumlu olan	48
122	Едикчи баша Мегмет/ Edikçi başa Mehmet	30	Смотритель над лошадиными уборами употребляющимися при церемонии/ tören sırasında kullanılan at giyimlerinden sorumlu olan	48
123	Налбант баша Мегмет/ Nalbant başa Mehmet	40	Подковщик лошадей/ nalbant	33
124	Сеиз баша Мустафа/ Seyiz başa Mustafa	45	Смотритель над кучерами/ binici başı	48

№	Имена и прозвания/ İsimler ve unvanlar	им от рода ләт/ yaş		Какие несли должности в своих местах/ görevler	Сколько получали в месяц ниастров / Aylık maas (piastr)
		мужс./ erkek	женс./ kadın		
		пола/ cinsiyet			
125	жена его Фатма/ Eşi Fatma		50		
126	Кюркчи башы грек Манулаки/ Kürkçü başı yunancı Manulaki	40		Мастер шубный/ kürk terzisi	45
127	Терези башкерек Димитрий/ Terzi başkerek Dimitriy	25		Портной/ terzi	45
128	Касан башы Георгий/ Kasap башы Georgiy	30		Резник/ Kesici	35
129	Этменчи баша Абдула/ Ek- mekçi başa Abdullah	50		Хлебник/Ekmekçi	31
130	Жена его Гавва/ Eşi Havva		45		
131	сыновья Абдулла/Oğulları Abdullah	10			
132	Абдулла/ Abdullah	7			
133	Килерджи Грек Кара Гиоз/ Kilerci yunancı Kara Göz	30		ключники нижней степени/ alt anah- tarçı	51
134	Килерджи Георгий/ Kilerci Georgiy	20			31
135	прислужники чиновников Кягая бея/ Kagaya Bey hiz- metçileri Raşitum/ Raşit	18		жалованье получа- ют от Порты/ Maas Porta'dan alıyorlar	30
136	Беггам/ Beggam	15			30
137	Ахмет/ Ahmet	30			30
138	Садык/ Sadık	25			30
139	Спиридон Грек / Spiridon yunancı	25			30
140	Сейз Тодар/ Seyiz Todar	25			30
141	Кочаш Иван Молдаван/ Koçaş İvan moldovalı	30			30
142	Казнодара Аги/ Haznedar Agi Гасан/Hasan	30		жалованье получа- ют от Порты /Maas Porta'dan alıyorlar	30
142	Казнодара Аги/ Haznedar Agi Гасан/Hasan	30			30
143	Осман/Osman	20			30
144	Сулейман/ Süleyman	25			30
145	Исмаил/ İsmail	20			30

№	Имена и прозвания/ İsimler ve unvanlar	им от рода дет/ yaş	Какие несли должностные ности в своих местах/ görevler	Сколько получали в месяц пластров / Aylık maas (piastr)
		муж./ жен./ erkek kadın		
		пола/ cinsiyet		
146	Капиджи Кягаясы/ Карпçı Kagayası Халиль/ Halil	25	жалованье получают от Порты/ Maas Porta'dan alıyorlar	30
147	Спиридон Грек/ Spiridon yunancı	30		30
148	Сейс Иван булгарин/ Seyiz İvan bulgar	30		30
	Дыван Эфендия/ Dıvan Efendi			
149	Мегмет/Mehmet	35		30
150	Гасан/ Hasan	25		30
151	Абдулла/ Abdullah	15		30
152	Мююрдар Эфендия Халиль Mühürdar Efendiya Halil	20		30
153	Гусейн/Hüseyin	25		
154	Недын Дивиттары Эфендия Фейзугла/ Nedin Divittarı Efendiya Feyzullah	20		30
155	Спиридон/ Spiridon	30		30
	Имама Эфендия			
156	Гусмен/ İmama Efendiya Feyzullah	20		30
	Чагадар Аги			
157	Мегмет/ Çağadar Agi Mehmet	30		30
	Кафтан аги			
158	Спиридон булгарин/ Kaftan Agi Spiridon bulgar	25		30
	Хазне Кятыба Манула/ Ma- nula Hazne Kiyatiba			
159		25		30
	Мүселима ағи/ Müselima Agi			
160	Хаджи Мегмет/ Hacı Mehmet	25		30
161	Мегмет/ Mehmet	25		30
162	Юсуп/ Yusuf	12		30
	Селямы Ағи Гусеин/ Selami Agi Hüseyin			
163		32		30
	Векиль Хирч ағи			
164	Али/ Vekil Hirç Agi Ali	30		30

№	Имена и прозвания/ İsimler ve unvanlar	им от рода ләт/ yaş		Какие несли должностные ности в своих местах/ görevler	Сколько получали в месяц ниастров / Aylık maas (piastr)
		мужс./ erkek	женс./ kadın		
		пола/ cinsiyet			
165	Масфары Кияттыя Apan Abdulla/ Masfari Kiyat- ya Arap Abdullah	25		жалованье получа- ют от Порты/ Maas, Porta'dan alıyorlar	30
166	Tatar Agi Mehmet Ağa/ Tatar Agi Mehmet Ağa	20			30
167	Tatar bayrakтара сын Salih/ Bayraktarın oğlu tatar Salih	25			30
168	жена его Шарифе/ eşi Şarife		15		
169	прислужники Сүлеймана Кавасы Osman/ Süleyman Kavası Osman hizmetçiler	20			30
170	Garmakda Başı/ Garmakda Başı Mustafa/ Mustafa	30			30
171	İbraham/ İbrahim	25			30
172	Ceziz başı помощник İbisi/ Seyiz başı yardımcısı İbış	45			30
173	Еденчи başı помощник Gasan/ Edençi başı yardımcı Hasan	25			30
174	Abdullah/ Abdullah	45			30
175	Küriçчи başı ученики/ Küriççi başının öğrencileri Dimitriy/ Dimitriy	30			30
176	Petr/ Petr	30			30
177	Aхчىбашы слуга Мегмем/ Ahçıbaşı hizmetçi Mehmet	20			30
178	Рядовые служители Конные/ Askerler, biniciler Гусейн/Hüseyin	18			30
179	Gasan/ Hasan	19			30
180	Mустафа/Mustafa	12			30
181	Юсуф/Yusuf	9			30
182	Деврии/Devriş	30			30
183	Emin/Emin	20			30

№	Имена и прозвания/ İsimler ve unvanlar	им от рода дем/ yaş	Какие несли должности в своих местах/ görevler	Сколько получали в месяц тиастров / Aylık maas (piastr)
		муж./ жен./ erkek kadın		
		пола/ cinsiyet		
184	Магмут/Mahmut	25		жалованье получа- ют от Порты /Maas
185	Емир Исмаил/Emir İsmail	40		Porta'dan alıyorlar
186	Мегмет Али/Mehmet Ali	7		
	Капуджилары Булюн бashi сын Мегмет аги/Kapucılara			
187	Бүлүн başının oğlu Mehmet Agi	20		
	Гекяма бashi Бекир/ Gekyama başı Bekir	20		
	Гекяма бashi помощники Мегмет Юрфани/ Gekyama başı yardımcıları Mehmet Yurfani	35		
190	Агмет/ Ahmet	25		
191	Сана Мегмет/ Sana Mehmet	20		
	Нефера Кягассы слуга Мегмет али/ Mehmet Ali			
192	Nefera Kagayası hizmetçi	18		
	Мегтер Ганы Исмаил/ İsmail Megter Hanı			
193	40		штатные музыканты/ kadrolu	30
194	Гасан/ Hasan	20		
195	Сулейман/ Süleyman	20	müzisyenler	30
196	жена его Айше/ eşi Ayşe			
	теща его Рюкюи/ kaynanası			
197	Рüküş	50		
198	Гасан/ Hasan	20	музыкант/ müzisyen	30
199	жена его Фатма/ Eşi Fatma			
200	Агмет/ Ahmet	30	музыкант/ müzisyen	30
201	жена его Фатма/Eşi Fatma			
202	сын его Мегмет/ oğlu Mehmet	4		
203	Сулейман/Süleyman	20		
204	Гасан/Hasan	40	музыканты/ kadrolu	30
205	Араб оғлы/Arab oğlu	25	müzisyenler	30
206	жена его Фатма/Eşi Fatma			
207	Мегмет/Mehmet	35	музыкант/ müzisyen	30
	мать его Фатма/ Annesi			
208	Fatma	80		

№	Имена и прозвания/ İsimler ve unvanlar	им от рода лет/ yaş		Какие несли должностные ности в своих местах/ görevler	Сколько получали в месяц настров / Aylık maas (piastr)
		мужс./ erkek	женс./ kadın		
209	сестра Зильга/Kızkardeşi Zilga		20		
210	сын Зильги Мегмет/ Zilga'nın oğlu Mehmet	1			
211	Водовозы/Sakalar Гүсейн/Hüseyin	25			30
212	Мегмет/Mehmet	25			30
213	жена его Аише/ eşi Ayşe		30		
214	сын Юсеин/ oğlu Hüseyin	10			
215	воспитанники сироты дочери/ dullar kızlar Абды/ Abdi		5		
216	Саали/ Abdi		8		
217	Повара/AŞÇILAR Мегмет Агныджи/ Mehmet Ağnıcı	20			35
218	Абдулла/ Abdullah	40			35
219	Сулейман/ Süleyman	40			35
220	Дели Агмет/ Deli Ahmet	60			35
221	жена его Аиша/ eşi Aişa		60		
222	Али/ Ali	25			35
223	Тирисики/ Tirisiki	60			35
224	Мустафа/Mustafa	25			35
225	Чиновники воинского звания/ askeri rütbeli memurlar Гастим Ефенды/ Gastim Efendi	40		судия/ судия	90
226	жена его Юммюгульсун/ eşi Yümmügülşün		25		
227	вдова бывшего судьи жена Фатма/eks hakimin eşi dul kadını		70		
228	Аллай бей Мегмет бей/ Allay bey Mehmet Bey	60		Предводитель вдов- ьян/ asılzade başı	120
229	жена его Гатыджи/ eşi Hatici		40		
230	дочь Зейнеп/ Kızı Zeynep		8		

№	Имена и прозвания/ İsimler ve unvanlar	им от рода дет/ yaş	Какие несли должности в своих местах/ görevler	Сколько получали в месяц тиасстрор / Aylık maas (piastr)
		муж./ жен./ erkek kadın		
		пола/ cinsiyet		
231	сырота Зильга/ Yetim (оксуз)			
Zilga		7		
232	Байрактары/ Bayraktarı			
Aga Omer/ Ağa Ömer	56		Старший над знаменоносцами / sancaktar başı	90
233	жена его Зильга Кадын/ eşi Zilga Kadın			
		50		
234	сын Мустафа/ oğlu Mustafa	12		
235	Мустафа/ Mustafa	45	знаменоносец/ sancaktar	40
236	жена его Юммюльгульсюн/ eşi Yümülgülsün			
		15		
237	Осман/ Osman	40		
238	мать его Юммюльгульсюн/ annesi Yümülgülsün			
		45		
239	вдова секретарская жена Емина/ Sekreterin eşi dul kadını Emina			
		70		
240	Усеин/ Hüseyin	40	знаменоносец/ sancaktar	40
241	жена его Фатма/ eşi Fatma			
		40		
242	Гасан/ Hasan	40	знаменоносец/ sancaktar	40
243	жена его Аише/ Eşi Ayşe			
		26		
244	сын Омер/ Oğlu Ömer	5		
245	дочери Емина/ Kızları Emina			
		7		
246	сыроты/ Yetimler (оксузлер) Нелли/ Nelli			
		7		
247	Rapuya/ Rapiya			
		3		
248	Кастам болы Сали/ Kastam boli Salih	50	знаменоносцы/ sancaktarlar	40
249	Тамици Мустафа/ Tamiçi Mustafa	35		40
250	жена его Аише/ Eşi Ayşe			
		28		
251	дочь Шерифе/ Kızı Şerife			
		10		
252	теща Гавва/ Kaynana Havva			
		60		

№	Имена и прозвания/ İsimler ve unvanlar	им от рода ләт/ yaş		Какие несли должности в своих местах/ görevler	Сколько получали в месяц ниастров / Aylık maas (piastr)
		мужс./ erkek	женс./ kadın		
		пола/ cinsiyet			
253	Терджиман Хаджи Омер ага/ Tercüman Hacı Ömer Ağa	55		Переводчик почетный/ Onurlu tercüman	90
254	жена его Айше/ Eşi Ayşe		30		
255	дочь Медина/ Kızı Medina		11		
256	вдовы жены чиновников/ memurların eşleri dul kadınları Уммаган/Ummagan		70		
257	Дильга Кадын/Dilga Kadın		75		
258	Али ага/Ali Ağa	27		чиновник меньшей степени/ alt memur	50
259	жена его Гавва/ Eşi Havva		21		
260	Джансы Мустафа ага/ Cansı Mustafa Ağa	65		чиновник меньшей степени/ alt memur	50
261	жена его Емина/ Eşi Emina		55		
262	вдова чиновника жена Зинеп/ memurun eşи dul kadını Zeynep		25		
263	Табы агасы мустафа ага/ Tabı Ağası Mustafa Ağa	26		чиновник меньшей степени/ alt memur	45
264	Сали чауш/ Salih çavuş	40		старший унтер офицер/ baş çavuş	40
265	жена его Фатма/ eşi Fatma		30		
266	дочь Занеп/ Kızı Zahnep		6		
267	вдова янычарская жена Емина/ yenicerinin eşi dul kadını Emine		60		
268	Джебержи Мустафа бай- рактар/ Ceberci Mustafa bayraktar	30		Смотритель поро- ха/ baruttan sorumlu olan	40
269	жена его Шерифе/ Eşi Şerife		20		
270	теща вдова байрактара жена Атыдже/ kaynana bay- raktarin eşi dul kadını Hatice		50		
271	Гюсейн Ефенды/ Hüseyin Efendi	50		Секретарь судьи/ Hakim sekreteri	40
272	жена его Шерифе/ eşi Şerife		35		

№	Имена и прозвания/ İsimler ve unvanları	им от рода ләт/ yaş	Какие несли должности в своих местах/ görevler	Сколько получали в месяц тинастров / Aylık maas (piastr)
		муж./ жен./ erkek kadın		
		пола/ cinsiyet		
273	сын его Асан/ оğlu Hasan	8		
274	дочь Аише/ kızı Ayşe	14		
275	Сироты дочери чиновника Галима/ memur Galim'in kızları öksüzler	11		
276	Уммуган/ Ummugan	4		
277	Кастам болы Хаджи Мегмет ага/ Kastam bolı Hacı Mehmet Ağa	50	Чиновник меньшей степени/ Alt memuru	50 ⁶⁰
278	Мулла али Ефенды/ Mola Ali Efendi	35	Секретарь Алай бея/ Sekreter Alaya Bey	40
279	жена его Юммюгульсун/ eşi Yümmügülsun	25		
280	сын Агмет/ oğlu Ahmet	8		
281	дочь Невиза/ oğlu Ahmet	5		
282	сирота чиновника дочь Емина/ memurun kızı öksüz Emina	11		
283	Баш Ески Мегмет ага/ Baş Eski Mehmet Ağa	71	Старший унтер-офицер/ baş çavuş	35
284	жена его Зенеп/ baş çavuş	50		
285	Служащие дворянне/ askerli asılzadeler Абды заим/ Abdi Zaim	20		40
286	Магмут Заим/ Mahmut Zaim	16		40
	воинские рядовые/ askerler			
287	Топал Халиль/ Topal halil	55		30
288	жена его Фатма/ eşi Fatma	40		
289	Мутта Агмет/ Muta Ahmet	25		20
290	Хаджи Агмет/ Hacı Ahmet	60		30
291	жена его Юммюгульсун/ eşi Yümmügülsun	40		
292	Мустафа баша/ Mustafa başa	13		20
293	Исмаил баша/ İsmail başa	12		20
294	Гасан баша/ Hasan başa	20		20

⁶⁰ В справі зазначено, що цей чиновник під час переїзду помер.

№	Имена и прозвания/ İsimler ve unvanlar	им от рода ләт/ yaş		Какие несли должностные ности в своих местах/ görevler	Сколько получали в месяц ниастров / Aylık maas (piastr)
		мужс./ erkek	женс./ kadın		
		пола/ cinsiyet			
295	Исмаил баша/ İsmail başa	18			20
296	Касан Исмаил/ Kasap İsmail	40			30
297	жена его Халийма/ eşi Ha- liyima		30		
298	Кюсе Мустафа/ Küse Mustafa	55			20
299	Мегмет Ефенды/ Mehmet Efendi	50			30
300	Телляк Гусейн/ Telyak Hüseyin	55			20
301	Чолак Агмет/ Çolak Ahmet	45			20
302	Демирджи Гусейн/ Demirci Hüseyin	20			15
303	Бурекчи Исмаил/ Burekçi İsmail	22			15
304	Гемиджи али/ Gemici Ali	21			15
305	Дыкиджи Исмаил/ Dikici İsmail	23			15
306	Бошнак Мегмет/ Boşnak Mehmet	65			30
307	жена его Гавва/ eşi Havva		45		
308	Шербетчи Осман/ Şerbetçi Osman	75			25
309	Кадайфчи Агмет/ Kadayıfçı Ahmet	35			
310	жена его Афизе/ eşi Hafize		30		30
311	дочери Шерифе/ kızları Şerife		8		
312	Маган/ Magan		3		
313	вдовы чиновника жена Фатма/ memurun eşi dul kadı- ni Fatma		60		
314	воспитанница ее сирота Фатма/ üvey kızı öksür Fatma		8		
315	Бошнак бүлүк башы/ Boşnak Bulük başı	50			30
316	жена его Аише/ eşi Ayşe		40		
317	сын Агмет/ oğlu Ahmet	5			
318	дочери/ kızları Анифа/ Anifa		10		

№	Имена и прозвания/ İsimler ve unvanlar	им от рода дем/ <i>yaş</i>	Какие несли должности в своих местах/ görevler	Сколько получали в месяц ниастров / Aylık maas (piastr)
		муж./ жен./ erkek kadın		
		пола/ cinsiyet		
319	<i>Шерифа/ Serifa</i> <i>вдова помощника жена</i> <i>Козбак Кадын/ yardımçının eşi dul kadını Kozbak Kadın</i>	7		
320		70		
321	<i>Молла Исмаил/ Mola İsmail</i>	16		25
322	<i>Халиль баша/ Halil başa</i>	25		30
323	<i>вдовы байрактаровы жены</i> <i>Фатма/ Fatma bayraktarın dul kadınları Fatma</i>	55		
324	<i>Гаува/ Havva</i>	75		
325	<i>Усеин баша/ Hüseyin Başa</i>	12		20
326	<i>Гасан баша/ Hasan Başa</i>	9		20
327	<i>Молла Шерифы/ Mola Şerifi</i>	26		30
328	<i>мать вдова Гавва/ anne dul kadını Havva</i>	50		
329	<i>Уроженец Бухарии путешевствовавший в Мекку/ Buhariya'da doğumlu Mekka'ya ziyaret etmiş Хаджи Дервиш/ Hacı Derviș</i>	45	<i>Продовольствие его зависит от благоусмотрения начальства/ Onun yiyecekleri üstlerine bağlıyor</i>	
	<i>Итого по сему списку мужеска пола 220 женская пола вдов демей сирот и прислужниц 109 А всего 329</i> <i>İşbu listeye göre toplam olarak erkekler 220 dul kadınları çocuklar öksüzler ve hizmetçileri 109 Toplam olarak 329</i>		<i>Им в месяц ниастров/ Aylık maaşları(piastr)</i>	8 604

Секретарь коллежский асессор [Курика]/ Sekreter mayor[Kurika]

ДАОО. – Ф. 1. – Оп. 220. – Спр. 4, ч. 1. – Арк. 611–633 зв.

Додаток № 6
Ek № 6

*Список военнопленным татарам Бендерской округи
села Бешлей переведенным Елисаветградского уезда из
селения Калиновского в Екатеринославский уезд*

*Elisavetgrad ilçesi Kalinovskoe köyünden Ekaterinoslav
ilçeye getiren Bender bölgesinde Beşley köyündeki askeri esir
olan Tatar'ların listesi*

№	Звание, имя/Unvan/Ad	лет от роду/yaş	
		мужеска/erkek	женска/kadın
1	<i>Дады Мурза/Dadı Murza</i>	30	
	<i>жена его Фатма/Eşi Fatma</i>		25
	<i>Работник их Вель/ hizmetçileri Vely</i>	22	
2	<i>Аджи Билек Башы Ağa/Hacı Bilek Başkanı Ağa</i>	55	
	<i>жена его Фатма/Eşi Fatma</i>		35
	<i>деми их/Onların çocuklar</i>		
	<i>дочь Зааде/ kızı Zaade</i>		11
	<i>сыновья /oğulları</i>		
	<i>Селим Ефенди Гаджа/Selim Efendi Hoca</i>	30	
	<i>жена его Ayşe/eşi Ayşe</i>		25
	<i>дочь их Региме/ kızları Regime</i>		1
	<i>Алим/Alim</i>	28	
	<i>жена его Зейнеп/eşi Zeynep</i>		26
	<i>Алы/Ali</i>	26	
	<i>жена его атифе/eşi Atife</i>		25
3	<i>деми их/Onların çocuklar</i>		
	<i>дочь Умиш/ kızı Uiriş</i>		3
	<i>сын первой жены умершей Гасан/ölmüş olan ilk eşinin oğlu Hasan</i>	12	
	<i>Смаил/İsmail</i>	22	
	<i>жена его Зейнеп/eşi Zeynep</i>		22
	<i>Али Бимок башы Aşa/Ali Bimok Başkanı Aşa</i>	75	
	<i>жена его Фатма/eşi Fatma</i>		22
	<i>деми их/Onların çocuklar</i>		
	<i>сыновья Усеин/oğulları Hüseyin</i>	25	
	<i>Гасан/Hasan</i>	40	
	<i>жена его Рукие/eşi Rukiye</i>		25
	<i>деми их/Onların çocuklar</i>		
	<i>сыновья Кадир/oğulları Kadir</i>	3	
	<i>Агмет/Ahmet</i>	1	
	<i>дочь Мерьем/ kızı Meryem</i>		14
	<i>Мехмет/Mehmet</i>	30	

	<i>жена его Зейнеп/еşi Zeynep</i>		25
	<i>сын их Булат/о́гulları Bulat</i>	2	
	<i>Сали/Salih</i>	24	
	<i>жена его Аише/еşi Ayşe</i>		21
4	<i>Муртаза Былых баша ага/Murtaza Bılık Başa Ağa</i>	70	
	<i>жена его Емине/еşi Emine</i>		40
	<i>дочь их фатма/Kızları Fatma</i>		12
	<i>работники Гусейн/hizmetçileri Hüseyin</i>	22	
	<i>Гасан/ Hasan</i>	50	
	<i>жена его Емиш/еşi Emiş</i>		22
	<i>сын их Мехмет/о́гulları Mehmet</i>	3	
	<i>Мураза Билек башы ага/Murtaza Bılık Başa Ağa</i>	45	
	<i>жена его фатма/еşi Fatma</i>		30
5	<i>деми их/Onların çocuklar</i>		
	<i>дочь Гава/кызы Havva</i>		13
	<i>сыновья Абдул Кафар/о́гulları Abdul Kafar</i>	11	
	<i>Гусейн/Hüseyin</i>	10	
	<i>Гасан/ Hasan</i>	5	
	<i>Загат/Zagat</i>	25	
	<i>жена его Уркия/еşi Urkiya</i>		22
	<i>Умер билик баша ага/Umer bilik Başa Ağa</i>	40	
	<i>жена его фатма/еşi Fatma</i>		60
6	<i>деми их/Onların çocuklar</i>		
	<i>дочь фатма/Кызы Fatma</i>		25
	<i>сыновья Муртафа/о́гulları Mustafa</i>	15	
	<i>Смайл/Ismail</i>	14	
	<i>Маратча/Maratça</i>	12	
	<i>Исаа/İsa</i>	25	
	<i>Гасан/Hasan</i>	40	
	<i>жена его Айше/еşi Ayşe</i>		30
	<i>дочери Зааде/кызы Zaade</i>		12
7	<i>Смине/ Emine</i>		3
	<i>Зейнеп/Zeynep</i>		1
	<i>Имам ефенди Годжса/İmam Efendi Hoca</i>	45	
	<i>жена его Зейнеп/еşi Zeynep</i>		40
	<i>деми их/Onların çocuklar</i>		
	<i>дочь Рукия/кызы Rukiye</i>		13
	<i>сыны Абдрагман/о́гulları Abraham</i>	14	
	<i>абдрагам/Abraham</i>	10	
	<i>мехмет/Mehmet</i>	22	
8	<i>жена его Асиya/еşi Asiya</i>		20
	<i>матерь его фатма/Annesi Fatma</i>		65
	<i>Темир бей байрактар/Temir Bey Bayraktar</i>	45	
	<i>жена его Караказ/еşi Karakız</i>		30
	<i>дочь их Зейнеп/кызы Zeynep</i>		10

9	<i>Чауш/Çavuş</i>	27	
	<i>брат его аджи мегмет/kardeşi Hacı Mehmet</i>	22	
	<i>жена его емине/esi Emine</i>		20
	<i>сын их абрагим/oğulları İbrahim</i>	4	
10	<i>Ураземи/Urazemi</i>	45	
	<i>жена его аише/esi Ayşe</i>		30
	<i>сын их алебей/oğulları Alabey</i>	9	
11	<i>Чергез Гасан/ Çergez Hasan</i>	40	
	<i>жена его Гулсун/esi Gülsün</i>		30
	<i>сыновья их Мустафа/oğulları Mustafa</i>	19	
	<i>Асан/Hasan</i>	11	
	<i>Мемиш/Memiş</i>	10	
12	<i>Кара Али/Kara Ali</i>	55	
	<i>жена его фатма/esi Fatma</i>		40
	<i>деми их/Onların çocukları</i>		
	<i>дочери Зейнеп/Kızları Zeynep</i>		13
	<i>аише/Ayşe</i>		9
13	<i>Кичук Агмет/Küçük Ahmet</i>	65	
	<i>жена его Зейнеп/esi Zeynep</i>		40
	<i>сын их Али/Oğulları Ali</i>	25	
14	<i>Күтлү Мегмет/Kutlu Mehmet</i>	40	
	<i>жена его Емине/esi Emine</i>		25
	<i>деми их/Onların çocukları</i>		
	<i>сыновья Али/Oğulları Ali</i>	10	
	<i>Осман/Osman</i>	3	
15	<i>Ими Рами/İmi Rami</i>	70	
	<i>жена его Селиме/esi Selime</i>		40
	<i>деми их/Onların çocukları</i>		
	<i>сыновья булат/oğulları Bulat</i>	15	
	<i>темир/Temir</i>	9	
16	<i>Осман /Osman</i>	40	
	<i>жена его Гульсун/ eşi Gülsun</i>		30
	<i>деми их/ Onların çocukları</i>		
	<i>сын абдрагим/ oğlu İbrahim</i>	11	
	<i>дочери Шерифе /kızları Şerife</i>		12
	<i>Заиде/ Zayide</i>		10
17	<i>Мафузе/ Mafuze</i>		9
	<i>Муса/ Musa</i>	30	
	<i>жена его Емине/ Eşi Emine</i>		25
	<i>дочь их Афизе/ kızları Hafize</i>		9
	<i>братья его Сали/ kardeşleri Salih</i>	22	
	<i>Осман/Osman</i>	25	

	<i>дочь его Зейнен/Кızı Zeynep</i>		1
	<i>мать его ейше/Annesi Ayşe</i>		50
18	<i>Мустафа/Mustafa</i>	28	
	<i>мать его фатма/Annesi Fatma</i>	40	
	<i>мачеха его Гидияфе/uvey annesi Gidiyafe</i>	50	
	<i>братья его Гаптулла/kardeşleri Abdullah</i>	25	
	<i>Ебий/Ebiy</i>	12	
	<i>Гёулла/Abdullah</i>	9	
19	<i>Кара Гасан/Kara Hasan</i>	25	
	<i>жена его ракия/еşi Rakiya</i>	25	
	<i>дети их/Onların çocuklar</i>		
	<i>Катифе/Katife</i>	9	
	<i>Заджисе/Zacisue</i>	5	
	<i>брать Осман/еşi Osman</i>	11	
	<i>мать его фатма/annesi Fatma</i>	75	
20	<i>Фейзула/Feyzullah</i>	55	
	<i>жена его Наазли/ eşi Nağazlı</i>	40	
	<i>брать Гасан/kardeşi Hasan</i>	30	
	<i>жена его Мерьем/ eşi Meryem</i>	40	
	<i>сын их Мегмем/oğulları Mehmet</i>	10	
	<i>дочь Зейнен/кızı Zeynep</i>	5	
	<i>мать его фатма/Annesi Fatma</i>	40	
21	<i>Осман Али/Osman Ali</i>	55	
	<i>жена его емине/еşi Emine</i>	40	
	<i>дети их/Onların çocuklar</i>		
	<i>дочери Ганифе/ kızları Ganife</i>	15	
	<i>[ра..бе]/ [Ra..be]</i>	6	
	<i>сыновья Али/oğulları Ai</i>	11	
	<i>Вели/Veyeli</i>	5	
	<i>Гасан/Hasan</i>	30	
	<i>жена его Гатижес/еşi Hatice</i>	20	
	<i>дочь их Нееви/кızları Neyevi</i>	1	
22	<i>Гаджи Утей/Hacı Utey</i>	85	
	<i>жена его Чалак/еşi Çalak</i>	70	
	<i>сыновья Темир/oğulları Temir</i>	15	
	<i>Гасан/Hasan</i>	12	
23	<i>Мейнли Азы/Meynli Azi</i>	30	
	<i>жена его емине/еşi Emine</i>	20	
	<i>сын их [Кешни]/oğulları (Keşpi)</i>	3	
24	<i>Сака Гасан/Saka Hasan</i>	70	
	<i>жена его Шерифе/еşi Şerife</i>	60	
	<i>сын их Сали/oğulları Sali</i>	25	
25	<i>Узунали/Uzunali</i>	60	
	<i>жены его Аише/esleri Ayşe</i>	30	
	<i>Мерьям/Meryam</i>	24	

	<i>деми их/</i> Onların çocukları <i>сын Осман/о́глүл Осман</i>	18	
	<i>дочери Шерифе/кызы Шерифе</i>	11	
	<i>Кариказ/Karikaz</i>	10	
	<i>исме/Ісме</i>	3	
	<i>быреш/Віреш</i>	1	
26	<i>Гаджи Бенгали/Насыр Bengali</i>	70	
	<i>жена его Каракиз/ жена Каракиз</i>	35	
	<i>деми их/</i> Onların çocukları		
	<i>дочь Зейнен/ кызы Zeynep</i>	3	
	<i>сыновья Азamat/ о́гulları Azamat</i>	10	
	<i>Аджи Агмет/ Насыр Ahmet</i>	4	
	<i>Смаил/ İsmail</i>	25	
	<i>жена его Гидзиме/ жена Гидзиме</i>	25	
	<i>дочь их фатма/ кызы Fatma</i>	2	
27	<i>Зегир Алы/ Zegir Ali</i>	45	
	<i>жена его Умис/ жена Умис</i>	40	
	<i>деми их/</i> Onların çocukları		
	<i>сын али коч/ о́глы Ali koç</i>	9	
	<i>дочь асиya/ кызы Asiya</i>	11	
28	<i>Султан Али/ Sultan Ali</i>	40	
	<i>жена его Нагифе/ жена Nagife</i>	30	
	<i>деми их/</i> Onların çocukları		
	<i>сыновья Сали/ о́гulları Salih</i>	12	
	<i>Веали/ Veali</i>	10	
	<i>дочь аише/ кызы Ayşe</i>	6	
	<i>братья ремизал/ кардеши Remizal</i>	11	
	<i>алеи/ Aley</i>	25	
	<i>жени его Зейнен/ карилари Zaynep</i>	22	
29	<i>Чор Алы/ Çor Ali</i>	70	
	<i>жены его Каракиз/ кызы Karakiz</i>	60	
	<i>фатма/ Fatma</i>	40	
	<i>деми их/</i> Onların çocukları		
	<i>сыновья Февзи/ о́гulları Fevzi</i>	25	
	<i>Агмет/ Ahmet</i>	22	
	<i>Мехмет/ Mehmet</i>	19	
	<i>дочери Тейшиле/ кызы Teystile</i>	11	
	<i>урния/ Urniya</i>	9	
	<i>Гулсун/ Gülsun</i>	1	
30	<i>Гаджи Алы/ Насыр Ali</i>	50	
	<i>жена его эмине/ жена Emine</i>	30	
	<i>деми их/</i> Onların çocukları		
	<i>сын их диленже/ о́гulları Dilence</i>	12	
	<i>дочь Каракиз/ кызы Karakiz</i>	8	

31	<i>Гадже Магмет/Hacı Mehmet</i>	70	
	<i>жена его Аише/еşi Ayşe</i>		40
	<i>сын мулла ибрагим/оğlu Mola İbrahim</i>	25	
	<i>сестра его Гумомган/ kızkardeşi Gumomgan</i>		60
32	<i>Смаил/Ismail</i>	35	
	<i>жена его Шерифе/еşi Şerife</i>		22
	<i>сын их булат/oğulları Bulat</i>	2	
	<i>брать его Мустафа/ kardeşi Mustafa</i>	19	
	<i>мать их айше/anneleri Ayşe</i>		70
33	<i>[Уз...] Гасан/(Uz) Hasan</i>	70	
	<i>жена его Рукия/еşi Rukiya</i>		60
	<i>сын их Али /oğulları Ali</i>	25	
	<i>дочь Каракыз/ kızları Karakız</i>		3
	<i>Миелек/Miyelek</i>		2
34	<i>Тин Магмет/Tin Mehmet</i>	40	
	<i>жена Гюлсун/еşi Gülsün</i>		25
	<i>сыны их Али/oğulları Ali</i>	3	
	<i>Вели/ Veli</i>	2	
	<i>мать его аише/annesi Ayşe</i>		75
35	<i>Магмет/ Mehmet</i>	30	
	<i>жена его Залиха/еşi Zalihə</i>		15
	<i>мать его фатма/ annesi Fatma</i>		70
	<i>теща Зааде/kaynana Zaade</i>		40
	<i>дочь [Зум...]/kızları [Zum..]</i>		11
	<i>Саадат/ Saadat</i>		7
36	<i>Байрак/ Bayrak</i>	80	
	<i>жена его [Ма...]/ eşi [Ma...]</i>		60
37	<i>Исаа/ İsa</i>	60	
	<i>жена его Марьям/ eşi Meryem</i>		40
	<i>сын их Муса/ оğulları Musa</i>	10	
	<i>дочь Зейнеп/ kızı Zeynep</i>		9
38	<i>Адже Алы/Hacı Ali</i>	45	
	<i>жена его Емине/еşi Emine</i>		40
	<i>дети их/ Onların çocukları</i>		
	<i>сыновья Гасан/ оğulları Hasan</i>	10	
	<i>Магмет/ Mehmet</i>	25	
	<i>жена его Зааде/ Eşi Zaade</i>		22
39	<i>Грус Агмет/Grus Ahmet</i>	30	
	<i>жена его Карикис/ eşi Karakız</i>		20
	<i>от первой жены умершей дочь его Рукия/ ölmüş olan ilk eşinin kızı Rukiya</i>		9
	<i>мать их Емине/ anneleri Emine</i>		50
40	<i>Гаджи умер/ Hacı Umer</i>	60	
	<i>жена его Зелиха/ eşi Zeliha</i>		40
	<i>дети их/ Onların çocukları</i>		

	<i>сыновья Максум/</i> оğulları Maksut	5	
	<i>Мурат/</i> Murat	3	
	<i>сестра его Галиме/</i> kızkardeşi Galime	40	
	<i>дочь ее Кериме/</i> kızı Kerime	2	
41	<i>Абды/Abdi</i>	30	
	<i>жена его алтин/</i> eşi Altın	20	
	<i>сын их Булат/</i> oğulları Bulat	3	
	<i>Брат его Али/</i> kardeşi Ali	15	
	<i>мать их ракиябе/</i> anneleri Rakiyabe	60	
42	<i>Садула/Abdullah</i>	45	
	<i>жена его Назли/</i> eşi Nazlı	25	
	<i>дети их/</i> Onların çocukları		
	<i>сыновья Гасан/</i> Oğulları Hasan	12	
	<i>үсеин/</i> Hüseyin	9	
43	<i>дочери Неафизе/</i> kızları Neafize	11	
	<i>ефизе/</i> Efize	5	
	<i>Касаф Гасан/</i> Kasaf Hasan	55	
	<i>жена его емине/</i> eşi Emine	40	
	<i>дети их/</i> Onların çocukları		
44	<i>сыновья Вели/</i> oğulları Veli	22	
	<i>али/</i> Ali	9	
	<i>Мехмет/</i> Mehmet	1	
	<i>Бурът/</i> Burt	11	
	<i>дочь хан Зааде/</i> kızı Han Zaade	3	
	<i>Кариту үсеин/</i> Karitu Hüseyin	55	
	<i>жена его Зейнеп/</i> eşi Zeynep	40	
	<i>дети их/</i> Onların çocukları		
	<i>сыновья Агмет/</i> oğulları Ahmet	25	
	<i>Мехмет/</i> Mehmet	23	
	<i>Халиль/</i> Halil	9	
	<i>Али/Ali</i>	1	
	<i>дочери Теслияме/</i> kızları Tesliyame	11	
	<i>Муслиме/Müslime</i>	3	
	<i>ИТОГО/</i> Toplam	135	129
<i>Земский исправник [Ход.....]/ İlbaşı [Hod.....]</i>			

ДАОО. – Ф. 1. – On. 220. – Спр. 4, ч. 1. – Арк. 757–760 зв.

Додаток № 7
Ek № 7

**Ведомость
о турецких народах в Херсонской и Екатеринославской
губерниях расположенных, и о причитающихся
для продовольствия их по примерному исчислению
на один месяц деньгам**

**Herson ve Ekaterinoslav bölgelerinde yaşayan türk
halklarına ve yaklaşık hesaplamaya göre hesaplanan aylık
gıda masraflarına dair belge**

Число партий/ Кишilerin parti		Число душ/ Kişilerin miktarı		
		мужеска/ erkek	женска/ kadın	
	<i>B городе Николаеве/Nikolayev şehirinde</i>			
1	<i>трех бунчужный паша ага гасан/ müşir Ağa Hasan</i>	1	1	<i>бендерской крепо- сти добровольно здавшиеся турки/ Bender kalesine gönüllü olarak pes denilen Türkler</i>
	<i>вдовствующая трех бунчужно- го паши жена/ dul olmak üzere müşirin eşi</i>		1	
	<i>составляющие свиту паши/ paşa- nın maiyeti oluşturan kişiler</i>	219	107	
	<i>в том числе чиновник штаб и обер офицер- ского достоинства 111 да вдов того достоинства 13 итого 124 / memurlar ve baş subaylar dahil olmak üzere – 111 dul kadınları – 13 toplam olarak 124 На окладе рядовых чиновников и их детей совершенного возрас- та чинов не имеющих так же рядовых их жен и детей/ малолетних 54/ 54 memur ve erginlik yaşına girmiş rütbeye sahip olmayan çocukları ve eşleri ve çocuklar</i>			
	<i>Итого в Николаеве вообще 329 душ/ Nikolaev'de toplam olarak 329 kişidir.</i>			

Число членов/ Кишиневских партий/ Кишиневских parti		Число душ/ Кишиневских miktari		
		мужеская/ erkek	женская/ kadın	
	<i>В станицах Бугского войска/ Bug ordusu bölgelerinde</i>			
2	<i>В Федоровке / Fedorovsk'ta</i> <i>в том числе</i> <i>чиновников штаб и обер офицерско- го достоинства – 59/Memurlar ve</i> <i>baş subaylar dahil olmak üzere – 59</i>	194	190	<i>бендерской крепо- сти добровольно здавшиеся турки/</i> Bender kalesine gönüllü olarak pes denilen Türkler
	<i>вдовствующих обер офицерских жен – 6/ baş subayların dul kadın- ları – 6</i> <i>Итого 65/ Toplam 65</i>			
	<i>на рядовом окладе жен чинов- ников так же рядовых и их жен и детей совершенного возраста – 178</i> <i>малолетних – 141 /</i> <i>memurların eşi ve askerler ve onların eşleri ve ergenlik yaşına girmiş çocuklar – 178</i> <i>küçük çocuklar – 141</i>			
	<i>Итого 384 души /Toplam olarak 384 kişi</i>			
3	<i>В Новопетровском/</i> <i>Novopetrovsk'te</i> <i>в том числе</i> <i>чиновников штаб и обер офи- церского достоинства – 19 /</i> <i>memurlar ve baş subaylar dahil olmak üzere – 19</i>	96	75	<i>бендерской крепо- сти добровольно здавшиеся турки/</i> Bender kalesine gönüllü olarak pes denilen Türkler
	<i>на рядовом окладе жен чинов- ников и детей совершенного возраста так же нечиновников и их жен и детей совершенного возраста – 85</i> <i>малолетних – 67 /</i> <i>memurların eşleri ve ergenlik yaşına girmiş çocuklar ve memurdışlarının eşleri ve ergenlik yaşına girmiş çocuklar – 85</i> <i>küçük çocuklar – 67</i>			
	<i>Итого 171 душа / Toplam olarak 171 kişi</i>			

Число партий/ Кишилерин parti		Число душ/ Kişilerin miktarı		
		мужескала/ erkek	женескала/ kadın	
4	Себиной/ Sebinoy	73	59	бендерской крепости добровольно здавшиеся турки/ Bender kalesine gönüllü olarak pes denilen Türkler
	в том числе чиновников офицерского достоинства – 12/ subaylar dahil olmak üzere – 12			
	на рядовом окладе обоего пола – 78/ er maaşı alan hem erkek hem kadın beraber – 78			
	малолетних/ küçükler – 42			
5	Димовичах/ Domoviçah	54	47	бендерской крепости добровольно здавшиеся турки/ Bender kalesine gönüllü olarak pes denilen Türkler
	в том числе чиновников офицерского достоинства – 3/ subay rütbeli memurlar dahil olmak üzere-3			
	на рядовом окладе обоего пола – 53/ er maaşı alan hem erkek hem kadın beraber-53			
	малолетних – 45/ küçükler – 45			
	Итого 101 душа/ Toplam olarak 101 kişi			
6	В Елисаветграде/ Elisavetgrad şehrinde	87	49	бендерской крепости добровольно здавшиеся турки/ Bender kalesine gönüllü olarak pes denilen Türkler
	в том числе чиновников штаб и обер офицерского достоинства – 32/ memurlar ve baş subaylar dahil olmak üzere – 32			
	на рядовом окладе обоего пола – 83/ er maaşı alan hem erkek hem kadın beraber – 83			
	малолетних – 21/ çocuklar – 21			
	Итого 136 душ/ Toplam 136 kişi			

Число партий/ Кишиневских parti		Число душ/ Kişilerin miktarı		
		мужеская/ erkek	женская/ kadın	
7	<i>В Новомиргороде / Novomirgorod şehrinde</i>	322	291	<i>акерманские добровольно здавшиеся турки/ Akkerman kalesine gönüllü olarak pes denilen Türkler</i>
	<i>в том числе чиновников штаб и обер офицерского достоинства-79/ memurlar ve baş subaylar – 79</i>			
	<i>на рядовом окладе обоего пола – 296/ er maaşı alan hem erkek hem kadın beraber – 296</i>			
	<i>малолетних – 238/ çocuklar – 238</i>			
	<i>Итого 136 душ /Toplam 613 kişi</i>			
8	<i>2-й партии/ 2.parti</i>	66	45	<i>бендерской крепости добровольно здавшиеся турки/ Bender kalesine gönüllü olarak pes denilen Türkler</i>
	<i>в том числе чиновников штаб и обер офицерского достоинства – 18/ memurlar ve baş subaylar – 79</i>			
	<i>на рядовом окладе обоего пола – 62/ er maaşı alan hem erkek hem kadın beraber – 62</i>			
	<i>малолетних – 31/ çocuklar – 31</i>			
	<i>Итого 111 душ /Toplam 111 kişi</i>			
	<i>Елисаветградского уезда в селениях/ Elisavetgrad ilçesindeki köylerde</i>			
9	<i>Мартеноше/ Martonoşe</i>	62	67	<i>бендерской крепости добровольно здавшиеся турки/ Bender kalesine gönüllü olarak pes denilen Türkler</i>
	<i>в том числе чиновников обер офицерского достоинства 20 и вдов того достоинства – 8/ memurlar ve baş subaylar – 20 ve dul – 8</i>			
	<i>на рядовом окладе обоего пола – 58/ er maaşı alan hem erkek hem kadın beraber- 58 çocuklar – 43</i>			
	<i>малолетних – 43/ çocuklar – 43</i>			
	<i>итого 129 душ/ toplam olarak 129 kişi</i>			

Число партий/ Кишилерин parti		Число душ/ Kişilerin miktarı		
		мужескаль erkek	женескаль kadın	
10	<i>Канеже/ Kanese</i>	262	282	<i>бендерской крепости добровольно здавшиеся турки / Bender kalesine gönüllü olarak pes denilen Türkler</i>
	<i>в том числе чиновников штаб и обер офицерского достоинства- 27 и вдов того достоинства - 6 итого 33 / memurlar ve baş subaylar – 27 ve dul kadınları – 6 топлам olarak – 33</i>			
	<i>на рядовом окладе обоего пола – 298/ er maaşı alan hem erkek hem kadın beraber – 298 малолетних/ çocuklar – 219</i>			
11	<i>Итого 550 душ/ топлам olarak 550 kişi</i>			
	<i>Вуковаре 1-й партии/ Vukovare 1.parti</i>	91	74	<i>бендерской крепости добровольно здавшиеся турки/ Bender kalesine gönüllü olarak pes denilen Türkler</i>
	<i>в том числе чиновников обер офицерского достоинства- 23/ baş subaylar dahil olmak üzere– 23</i>			
	<i>на рядовом окладе обоего пола – 94/ er maaşı alan hem erkek hem kadın beraber – 94 малолетних – 48 / çocuklar – 48</i>			
	<i>Итого 165 душ/ топлам olarak 165 kişi</i>			
12	<i>2-й партии/ 2.parti</i>	98	95	
	<i>в том числе чиновников обер офицерского достоинства – 19 / baş subaylar dahil olmak üzere– 27</i>			
	<i>на рядовом окладе обоего пола – 96 / er maaşı alan hem erkek hem kadın beraber – 96 малолетних – 78/ küçükler – 78</i>			
	<i>Итого 193 души/ Toplam olarak 193 kişi</i>			

Число партий/ Кишиневских parti		Число душ/ Kişilerin miktarı		
		мужеская/ erkek	женская/ kadın	
13	Федваре / Fedvare	151	132	бендерской крепости добровольно здавшиеся турки / Bender kalesine gönüllü olarak pes denilen Türkler
	в том числе чиновников штаб и обер офицерского достоинства – 19 / memurlar ve baş subaylar – 19			
	на рядовом окладе обоего пола – 152 / er maaşı alan hem erkek hem kadın beraber – 152			
	малолетних – 112 / çocuklar – 112			
14	Цыбулевке Tsybulevka'da	118	124	акерманской крепости добровольно здавшиеся турки / Akkerman kalesine gönüllü olarak pes denilen Türkler
	в том числе чиновников штаб и обер офицерского достоинства – 12 / memurlar ve baş subaylar – 12			
	на рядовом окладе обоего пола – 143 / er maaşı alan hem erkek hem kadın beraber – 143			
	малолетних – 87 / çocuklar – 87			
15	Веселом куте / Veselyj kut'ta	122	143	акерманской крепости добровольно здавшиеся турки / Akkerman kalesine gönüllü olarak pes denilen Türkler
	в том числе чиновников обер офицерского достоинства – 38 / baş subay memurlar dahil olmak üzere – 38			
	на рядовом окладе обоего пола – 122 / er maaşı alan hem erkek hem kadın beraber – 122			
	малолетних – 105 / çocuklar – 105			
16	Суботицком / Subotinsk'te	243	258	бендерской крепости добровольно здавшиеся турки / Bender kalesine gönüllü olarak pes denilen Türkler

Число партий/ Кишилерин parti		Число душ/ Кишилерин miktarı		
		мужескаль erkek	женескаль kadın	
17	<i>в том числе</i> чиновников штаб и обер офицерского достоинства – 24/ baş subay memurlar dahil olmak üzere – 24			<i>бендерской крепости добровольно здавшиеся турки / Bender kalesine gönüllü olarak pes denilen Türkler</i>
	<i>на рядовом окладе обоего пола – 271 /er maaşı alan hem erkek hem kadın beraber – 271</i> <i>малолетних – 206 / çocuklar – 206</i>			
	<i>Итого 501 душа/ Toplam 501 kişi</i>			
	<i>Аджамском /Acamsk’te</i>	122	126	
18	<i>в том числе</i> чиновников штаб и обер офицерского достоинства – 15 /memurlar ve baş subaylar – 15			<i>бендерской крепости добровольно здавшиеся турки / Bender kalesine gönüllü olarak pes denilen Türkler</i>
	<i>на рядовом окладе обоего пола – 130/ er maaşı alan hem erkek hem kadın beraber – 130</i> <i>малолетних – 103/çocuklar – 103</i>			
	<i>Итого 248 душа/ Toplam olarak 248 kişi</i>			
	<i>Мошарине / Moşarine</i>	234	220	
19	<i>в том числе</i> чиновников штаб и обер офицерского достоинства- 46 да вдов того достоинства – 15/ memurlar ve baş subaylar – 46 dul kadınları – 15 <i>Итого 61/ Toplam – 61</i>			<i>белогородские добровольно здавшиеся турки / Belgorod kalesine gönüllü olarak pes denilen Türkler</i>
	<i>на рядовом окладе обоего пола – 252/ er maaşı alan hem erkek hem kadın beraber – 252</i> <i>малолетних – 141/çocuklar – 103</i>			
	<i>Итого 242 душа/ Toplam 242 kişi</i>			
	<i>Кутузовке/ Kutsovsk</i>	68	64	

Число партий/ Кишиневских parti		Число душ/ Kişilerin miktarı		
		мужеская/ erkek	женская/ kadın	
	<p>в том числе чиновников обер офицерского достоинства – 5 / memurlar ve baş subaylar – 5</p> <p>на рядовом окладе обоего пола – 70 / er maaşı alan hem erkek hem kadın beraber – 70 малолетних – 57 / çocuklar – 57</p> <p><i>Итого 132 души/ Toplam 132 kişi</i></p>			
	<i>Верхнеднепровского уезда / Verhodneprovsiy ilçesi</i>			
20	<p>Попелнистом / Popelnist'te</p> <p>в том числе чиновников обер офицерского достоинства – 6 / baş subaylar dahil olmak üzere – 6</p> <p>на рядовом окладе обоего пола – 130 / er maaşı alan hem erkek hem kadın beraber – 130 малолетних – 108 / çocuklar – 108</p> <p><i>Итого 244 души / Toplam 244 kişi</i></p>	131	112	бендерской крепости добровольно здавшиеся турки / Bender kalesine gönüllü olarak pes denilen Türkler
21	<p>в том селении 2-й партии / o kasabada 2.parti</p> <p>в том числе чиновников обер офицерского достоинства – 2 / baş subaylar dahil olmak üzere -2</p> <p>на рядовом окладе обоего пола – 35/ er maaşı alan hem erkek hem kadın beraber – 35 малолетних – 21/ çocuklar – 21</p> <p><i>Итого 244 души / Toplam olarak 58 kişi</i></p>	24	34 34	бендерской крепости добровольно здавшиеся турки / Bender kalesine gönüllü olarak pes denilen Türkler
22	в Сансагане / Sansagan'da	400	404	килийские добровольно здавшиеся турки / Kili kalesine gönüllü olarak pes denilen Türkler

Число партий/ Кишилерин parti		Число душ/ Кишилерин miktarı		
		мужескаль erkek	женескаль kadın	
	<p><i>в том числе</i> чиновников штаб и обер офицер- ского достоинства – 18 /memur- lar ve baş subaylar – 18</p> <p><i>на рядовом окладе обоего пола –</i> <i>465/ er maaşı alan hem erkek hem</i> <i>kadın beraber – 465</i> <i>малолетних – 321/çocuklar – 321</i> <i>Итого 804 души / Toplam olarak 804</i></p>			
23	<p><i>Зеленом / Zelenyj'de</i></p> <p><i>в том числе</i> чиновников обер офицерского до- стоинства – 2 / memurlar ve baş subaylar – 2</p> <p><i>на рядовом окладе обоего пола – 23</i> <i>малолетних – 2 / er maaşı alan</i> <i>hem erkek hem kadın beraber – 23</i> <i>çocuklar – 2</i></p> <p><i>Итого 27 душ / Toplam 27 kişi</i></p>	25	2	<i>Браиловской кре- пости турки / Bra- ilovskaya kalesine gönüllü olarak pes denilen Türkler</i>
24	<p><i>В том селении 2-й партии / о kasabada 2.parti</i></p> <p><i>в том числе</i> чиновников офицерского досто- инства – 2 / subaylar dahil olmak üzere – 2</p> <p><i>на рядовом окладе обоего пола –</i> <i>173</i> <i>малолетних – 86 / er maaşı alan</i> <i>hem erkek hem kadın beraber – 173,</i> <i>çocuklar – 86</i></p> <p><i>Итого 261 душа / toplam 261 kişi</i></p>	129	132	<i>бендерские татары добро- вольно здавшиеся / gönüllü olarak pes denilen Bender tatarları</i>
25	<p><i>3-й партии / 3. parti</i></p> <p><i>в том числе</i> чиновников обер офицерского до- стоинства – 2 / memurlar ve baş subaylar dahil olmak üzere – 2</p> <p><i>на рядовом окладе обоего пола – 80</i> <i>малолетних – 63 / er maaşı alan</i> <i>hem erkek hem kadın beraber – 80</i> <i>çocuklar – 63</i></p> <p><i>Итого 145 душ /Toplam 145 kişi</i></p>	74	71	<i>бендерские татары добро- вольно здавшиеся / gönüllü olarak pes denilen Bender tatarları</i>

Число партий/ Кишилерин parti		Число душ/ Kişilerin miktari		
		мужеска/ erkek	женеска/ kadın	
26	<i>В Жолтом 1-й партии / Joltiy'da 1.parti</i>	100	79	<i>бендерские татары добро- вольно здавшиеся / gönüllü olarak pes denilen Bender tatarları</i>
	<i>в том числе чиновников офицерского досто- инства – 2 / baş subaylar dahil olmak üzere -2</i>			
	<i>на рядовом окладе обоего пола – 88/ er maaşı alan hem erkek hem kadın beraber –88</i>			
	<i>малолетних – 89 / küçükler – 89</i>			
	<i>Итого 179 душ / Toplam 179 kişi</i>			
27	<i>2-й партии / 2.parti</i>	92	108	<i>бендерские татары добро- вольно здавшиеся / gönüllü olarak pes denilen Bender tatarları</i>
	<i>в том числе чиновников обер офицерского достоинства – 3 / baş subaylar dahil olmak üzere – 3</i>			
	<i>на рядовом окладе обоего пола – 132 / er maaşı alan hem erkek hem kadın beraber –132</i>			
	<i>малолетних – 65 / küçükler – 65</i>			
	<i>Итого 200 душ / Toplam 200 kişi</i>			
28	<i>Плахтеевке / Plahteevke</i>	152	137	<i>килийские турки добровольно здав- шиеся / gönüllü olarak pes denilen Kili Türkleri</i>
	<i>в том числе чиновников обер офицерского достоинства – 8 baş subaylar dahil olmak üzere – 8</i>			
	<i>на рядовом окладе обоего пола – 161 / er maaşı alan hem erkek hem kadın beraber –161</i>			
	<i>малолетних – 120/ küçükler – 120</i>			
	<i>Итого 289 души / toplam 289 kişi</i>			
29	<i>В мишурином роге / Mişurin rog'da</i>	215	205	<i>килийские турки добровольно здав- шиеся / gönüllü olarak pes denilen Kili Türkleri</i>
	<i>в том числе чиновников обер офицерского достоинства – 13 / baş subaylar dahil olmak üzere – 13</i>			

Число партий/ Кишилерин parti		Число душ/ Kişilerin miktarı		
		мужеска/ erkek	женска/ kadın	
	на рядовом окладе обоего пола – 233/ er maaşı alan hem erkek hem kadın beraber –233 малолетних – 174 / дети – 174 <i>Итого 244 души /</i> toplam 420 kişi			
30	<i>Калужине / Kalujin'da</i> в том числе чиновников обер офицерского достоинства – 4 / baş subaylar dahil olmak üzere – 4 на рядовом окладе обоего пола – 52 / er maaşı alan hem erkek hem kadın beraber –52 малолетних – 46 / дети – 46 <i>Итого 102 души /</i> toplam 102 kişi	51	51	килийские турки добровольно здавшиеся / gönüllü olarak pes denilen Kili Türkleri
31	<i>Лиховиче / Lihoviç'te</i> в том числе чиновников обер офицерского достоинства – 13 / baş subaylar dahil olmak üzere –13 на рядовом окладе обоего пола – 147 / er maaşı alan hem erkek hem kadın beraber – 147 малолетних – 112 / дети – 112 <i>Итого 272 души /</i> Toplam 272 kişi	140	132	килийские турки добровольно здавшиеся / gönüllü olarak pes denilen Kili Türkleri
32	<i>Домоткане / Domotkan'da</i> в том числе чиновников обер офицерского достоинства – 3 / baş subaylar dahil olmak üzere –3 на рядовом окладе обоего пола – 186 / er maaşı alan hem erkek hem kadın beraber –186 малолетних – 147 / дети – 147 <i>Итого 336 души /</i> Toplam olarak 336 kişi	166	170	килийские турки добровольно здавшиеся / gönüllü olarak pes denilen Kili Türkleri

Число партий/ Кишиневских parti		Число душ/ Kişilerin miktarı		
		мужеская/ erkek	женская/ kadın	
33	Богодаевке / Bogodaevsk'te	171	165	<i>килийские турки добровольно здав- шиеся / gönüllü olarak pes denilen Kili Türkleri</i>
	в том числе чиновников обер офицерского достоинства – 10 / baş subaylar dahil olmak üzere – 10			
	на рядовом окладе обоего пола – 193 / er maaşı alan hem erkek hem kadın beraber –193			
	малолетних – 133 / küçükler – 133			
34	Итого 336 души / Toplam 336 kişi			
	в днепровокаменке / Dneprovokamenka'da	111	118	<i>сия партия по- стписку написана оказавшихся про- между турками и татарами но како- го они селения или провинции сведения в днепровском уезде неоказалось и [...] они себя и по- чтывают наравне с прочими турецкими народами добро- вольно с крепостя- ми здавшимися и продовольвию от казны подлежа- щими, но в удо- стоверении сего чините выправка не из числа ли они тех татар кои добро- вольно предались то есть для поселе- ния на молочных во- дах, а до окончания сего в исчисление к продовольствию помещены / İşbu parti Türkler ve Tatar arasındaki bir halka dair ama Deprovsk</i>

Число партий/ Кишилерин parti		Число душ/ Kişilerin miktarı		
		мужескаль erkek	женескаль kadın	
	<p><i>в том числе</i> чиновников обер офицерского достоинства – 2 / baş subaylar dahil olmak üzere – 2</p> <p><i>на рядовом окладе обоего пола –</i> <i>131 / er maaşı alan hem erkek hem kadın beraber –131</i> <i>малолетних – 96 / küçükler – 96</i></p> <p><i>Итого 229 души / toplam 229 kişi</i></p>			Uezd'deki hangi kasabasından veya ilçesinden geldiklerine dair bilgi yokmuş ve [...]gönüllü olarak pes denilen Türkler olduğunu düşünüyorlar ve yiyecekleri Hazneden alıyorlar.
	<i>Александровского уезда / Aleksandrovskiy Uezd</i>			
35	<p><i>Стецовке / Stetsovka'da</i></p> <p><i>в том числе</i> чиновников штаб и обер офицерского достоинства – 18 / memurlar ve baş subaylar dahil olmak üzere – 18</p> <p><i>на рядовом окладе обоего пола –</i> <i>272 / er maaşı alan hem erkek hem kadın beraber –272</i> <i>малолетних – 208 / küçükler – 208</i></p> <p><i>Итого 498 душ / Toplam 498 kişi</i></p>	257	241	акерманские турки добровольно здавшиеся турки / gönüllü olarak pes denilen Akkerman Türkleri
36	<p><i>Диковке / Dikovka'da</i></p> <p><i>в том числе</i> чиновников обер офицерского достоинства – 20 / baş subaylar dahil olmak üzere – 20</p> <p><i>на рядовом окладе обоего пола –</i> <i>48 / er maaşı alan hem erkek hem kadın beraber –48</i> <i>малолетних – 47 / küçükler – 47</i></p> <p><i>Итого 115 душ / Toplam 115 kişi</i></p>	56	59	бендерские турки добровольно здавшиеся / gönüllü olarak pes denilen Bender Türkleri
37	<p><i>в том же селении Диковке</i> <i>2-й партии / aynı kasabada</i> <i>Dikovka'da 2.parti</i></p> <p><i>в том числе</i> чиновников штаб и обер офицерского достоинства – 10 / memurlar ve baş subaylar dahil olmak üzere -10</p>	76	88	бендерские турки добровольно здавшиеся / gönüllü olarak pes denilen Bender Türkleri

Число партий/ Кишиневских parti		Число душ/ Кишиневских miktari		
		мужеска/ erkek	женеска/ kadın	
	<i>на рядовом окладе обоего пола – 88 / er maaşı alan hem erkek hem kadın beraber – 88 малолетних – 66 / küçükler – 66 Итого 164 души / toplam 164 kişi</i>			
38	<i>Дмитриковке / Dmitrikovka'da в том числе чиновников штаб и обер офицерского достоинства – 51 / memurlar ve baş subaylar dahil olmak üzere – 51 на рядовом окладе обоего пола – 231 / er maaşı alan hem erkek hem kadın beraber –231 малолетних – 180 / küçükler – 180 Итого 462 души / toplam 462 kişi</i>	227	235	<i>бендерские турки добровольно здавшиеся / gönüllü olarak pes denilen Bender Türkleri</i>
39	<i>Ивановском/ Івановск'te в том числе чиновников штаб и обер офицерского достоинства – 8 / memurlar ve baş subaylar dahil olmak üzere – 8 на рядовом окладе обоего пола – 164 / er maaşı alan hem erkek hem kadın beraber –164 малолетних – 140 / küçükler – 140 Итого 312 души / toplam 312 kişi</i>	158	154	<i>акерманские турки добровольно здавшиеся / gönüllü olarak pes denilen Akkerman Türkleri</i>
40	<i>Стецовке / Stetsovka'da в том числе чиновников штаб и обер офицерского достоинства – 23 / memurlar ve baş subaylar dahil olmak üzere – 23 на рядовом окладе обоего пола – 151 / er maaşı alan hem erkek hem kadın beraber – 151 малолетних – 99 / küçükler – 99 Итого 273 души / toplam 273 kişi</i>	142	131	<i>белгородские турки добровольно здавшиеся / gönüllü olarak pes denilen Belgorod Türkleri</i>

Число партий/ Кишилерин parti		Число душ/ Kişilerin miktarı		
			мужескаль erkek	женескаль kadın
41	<i>Вершацком / Verşatsk ‘te</i>	127	107	<i>белгородские турки доброволь- но здравищеся / gönüllü olarak pes denilen Belgorod Türkleri</i>
	<i>в том числе чиновников штаб и обер офи- церского достоинства – 19 / memurlar ve baş subaylar dahil olmak üzere – 19</i>			
	<i>на рядовом окладе обоего пола – 111 / er maaşı alan hem erkek hem kadın beraber – 111 малолетних – 104 / küçükler – 104</i>			
	<i>Итого 234 души / toplam 234 kişi</i>			
42	<i>андрусовке и колантаевке / Andrusovka’da ve Kolantaevka’da</i>	160	174	<i>акерманские турки добровольно здав- шиеся / gönüllü olarak pes denilen Akkerman Türkleri</i>
	<i>в том числе чиновников штаб и обер офи- церского достоинства – 18 / memurlar ve baş subaylar dahil olmak üzere – 18</i>			
	<i>на рядовом окладе обоего пола – 203 малолетних – 113 / er maaşı alan hem erkek hem kadın beraber – 203 küçükler – 113</i>			
	<i>Итого 334 души / toplam 334 kişi</i>			
43	<i>в городе Крилове / Krilov şehrinde</i>	119	108	<i>белгородские турки доброволь- но здравищеся / gönüllü olarak pes denilen Belgorod Türkleri</i>
	<i>в том числе чиновников штаб и обер офицер- ского достоинства – 6 / memurlar ve baş subaylar dahil olmak üzere – 6</i>			
	<i>на рядовом окладе обоего пола – 110 / er maaşı alan hem erkek hem kadın beraber – 110 küçükler – 111 малолетних – 111 / küçükler – 111</i>			
	<i>Итого 227 души / Toplam 227 kişi</i>			
44	<i>табурище / Taburişe’de</i>	116	111	<i>акерманские турки добровольно здав- шиеся / gönüllü olarak pes denilen Akkerman Türkleri</i>

Число партий/ Кишилерин parti		Число душ/ Kişilerin miktarı		
		мужеска/ erkek	женеска/ kadın	
45	<i>в том числе</i> чиновников обер офицерского до- стоинства – 9 / baş subaylar dahil olmak üzere – 9			<i>бендерские турки</i> <i>добровольно зда- вшиеся / gönüllü</i> olarak pes denilen Bender Türkleri
	<i>на рядовом окладе обоего пола</i> – 126			
	<i>малолетних – 92 / er maaşı alan</i> hem erkek hem kadın beraber – 126 küçükler – 92			
	<i>Итого 227 души / toplam 227 kişi</i>			
46	<i>Янове / Yanovo’da</i>	116	118	<i>бендерские турки</i> <i>добровольно зда- вшиеся / gönüllü</i> olarak pes denilen Bender Türkleri
	<i>в том числе</i> чиновников обер офицерского до- стоинства – 4 baş / subaylar dahil olmak üzere – 4			
	<i>на рядовом окладе обоего пола</i> – 119			
	<i>малолетних – 111 / er maaşı alan</i> hem erkek hem kadın beraber – 119 küçükler – 111			
47	<i>Протопоповке / Protopopovka’da</i>	109	79	<i>бендерские турки</i> <i>добровольно зда- вшиеся / gönüllü</i> olarak pes denilen Bender Türkleri
	<i>в том числе</i> чиновников обер офицерского до- стоинства – 12 / baş subaylar dahil olmak üzere – 12			
	<i>на рядовом окладе обоего пола</i> – 94			
	<i>малолетних – 82 / er maaşı alan</i> hem erkek hem kadın beraber – 94 küçükler – 82			
	<i>Итого 188 душа / toplam 188 kişi</i>			
	<i>Косовке / Kosovka’da</i>	104	127	<i>бендерские турки</i> <i>добровольно зда- вшиеся / gönüllü</i> olarak pes denilen Bender Türkleri
	<i>в том числе</i> чиновников обер офицерского до- стоинства – 12 / baş subaylar dahil olmak üzere – 12			
	<i>на рядовом окладе обоего пола</i> – 136			
	<i>малолетних – 83 / er maaşı alan</i> hem erkek hem kadın beraber – 136 küçükler – 83			
	<i>Итого 231 душа / toplam 231 kişi</i>			

Число партий/ Кишилерин parti		Число душ/ Kişilerin miktarı		
		мужескаль erkek	женескаль kadın	
48	Аврамовке / Avramovka'da	95	92	акерманские турки добровольно здав- шиеся / gönüllü olarak pes denilen Akkerman Türkleri
	в том числе чиновников обер офицерского до- стоинства – 3 / baş subaylar dahil olmak üzere – 3			
	на рядовом окладе обоего пола – 104 / er maaşı alan hem erkek hem kadın beraber – 104			
	малолетних – 80 / küçükler – 80			
<i>Итого 187 душ / toplam 187 kişi</i>				
49	Петровском / Petrovsk'ta	89	110	акерманские турки добровольно здав- шиеся / gönüllü olarak pes denilen Akkerman Türkleri
	в том числе чиновников обер офицерского до- стоинства – 5 / baş subaylar dahil olmak üzere – 5			
	на рядовом окладе обоего пола – 111			
	малолетних – 83 / er maaşı alan hem erkek hem kadın beraber – 111 küçükler – 83			
<i>Итого 199 душ / toplam 199 kişi</i>				
50	Куколовке / Kukolovka'da	93	84	акерманские турки добровольно здав- шиеся / gönüllü olarak pes denilen Akkerman Türkleri
	в том числе чиновников обер офицерского до- стоинства – 7 / baş subaylar dahil olmak üzere – 7			
	на рядовом окладе обоего пола – 83			
	малолетних – 77 / er maaşı alan hem erkek hem kadın beraber – 83 küçükler – 77			
<i>Итого 177 душ / toplam 177 kişi</i>				
51	Чечелевке / Çeçelevk'a'da	153	142	бендерские турки добровольно здав- шиеся / gönüllü olarak pes denilen Bender Türkleri
	в том числе чиновников обер офицерского до- стоинства – 4 / baş subaylar dahil olmak üzere – 4			
	на рядовом окладе обоего пола – 149			
	малолетних – 142 / er maaşı alan hem erkek hem kadın beraber – 149 küçükler – 142			
<i>Итого 295 душ / toplam 295 kişi</i>				

Число партий/ Кишиневских parti		Число душ/ Кишиневских miktari		
		мужеская/ erkek	женская/ kadın	
52	Варваровском/ Varvarovsk'ta	75	72	бендерские турки добровольно здав- шиеся / gönüllü olarak pes denilen Bender Türkleri
	в том числе чиновников обер офицерского до- стоинства – 1 / baş subaylar dahil olmak üzere – 1			
	на рядовом окладе обоего пола – 82 малолетних – 82 / er maaşı alan hem erkek hem kadın beraber – 94 крайних – 94			
53	Итого 147 душ / toplam 147 kişi			
	Верблюжске / Verblujka'da	135	131	бендерские турки добровольно здав- шиеся / gönüllü olarak pes denilen Bender Türkleri
	в том числе чиновников обер офицерского до- стоинства – 4 / baş subaylar dahil olmak üzere – 4			
54	на рядовом окладе обоего пола – 140 малолетних – 122 / er maaşı alan hem erkek hem kadın beraber – 140 крайних – 122			
	Итого 266 душ / toplam 266 kişi			
	Краснокамянке / Krasnokamyanka'da	154	158	акерманские турки добровольно здав- шиеся / gönüllü olarak pes denilen Akkerman Türkleri
55	в том числе чиновников обер офицерского до- стоинства – 7 / baş subaylar dahil olmak üzere – 7			
	на рядовом окладе обоего пола – 152 малолетних – 153 / er maaşı alan hem erkek hem kadın beraber – 152 крайних – 153			
	Итого 312 душ / toplam 312 kişi			
55	Спасовом/ Spasov'da	107	108	бендерские турки добровольно здав- шиеся / gönüllü olarak pes denilen Bender Türkleri

Число партий/ Kişilerin parti		Число душ/ Kişilerin miktarı		
		мужеска/ erkek	женеска/ kadın	
	<i>в том числе чиновников обер офицерского до- стоинства – 6 / baş subaylar dahil olmak üzere – 6</i>			
	<i>на рядовом окладе обоего пола – 119</i>			
	<i>малолетних – 90 / er maaşı alan hem erkek hem kadın beraber – 119 küçükler – 90</i>			
	<i>Итого 215 душ / toplam 215 kişi</i>			
56	<i>Боковом / Bokov'da</i>	45	37	<i>бендерские турки добровольно зда- вшиеся / gönüllü olarak pes denilen Bender Türkleri</i>
	<i>в том числе чиновников обер офицерского до- стоинства – 1 / baş subaylar dahil olmak üzere – 1</i>			
	<i>на рядовом окладе обоего пола – 43</i>			
	<i>малолетних – 38 / er maaşı alan hem erkek hem kadın beraber – 43 küçükler – 38</i>			
	<i>Итого 82 души / toplam 82 kişi</i>			
	<i>Херсонского уезда / Herson Uezd</i>			
57	<i>в Херсонском уезде / Herson Uezd'de</i>	33	27	<i>бендерские турки добровольно зда- вшиеся / gönüllü olarak pes denilen Bender Türkleri</i>
	<i>в том числе чиновников обер офицерского до- стоинства – 1 / baş subaylar dahil olmak üzere -1</i>			
	<i>на рядовом окладе обоего пола – 40</i>			
	<i>малолетних – 19 / er maaşı alan hem erkek hem kadın beraber – 40 küçükler – 19</i>			
	<i>Итого 60 душ / toplam olara 60 kişi</i>			
	<i>в Екатеринославском уезде в селениях / Ekaterinoslar Uezdeki kasabalarda</i>			
58	<i>Романкове / Romankovo'da</i>	333	289	<i>турки города То- марова / Tomarova şehirindeki Türkler</i>

Число партий/ Кишинев parti		Число душ/ Kişilerin miktarı		
		мужеская/ erkek	женская/ kadın	
59	<i>в том числе чиновников обер офицерского достоинства – 22 / baş subaylar dahil olmak üzere – 22</i>			
	<i>на рядовом окладе обоего пола – 375</i>			
	<i>малолетних – 225 / er maaşı alan hem erkek hem kadın beraber – 375 küçükler – 225</i>			
	<i>Итого 622 души /Toplam olarak 622 kişi</i>			
59	<i>Каменском п / Kamensk'te</i>	135	129	<i>татары Бендер- ской округи /Bender bölgesindeki tatarlar Поэтому обе сии партии в романкове и каменскую переве- дены в Екатеринос- лавскую губернию в последних числах сентября и в начале октября м-ца а до того находились в Елисаветградском уезде и во время производимаго в сем уезде в августе и сентябре м-цах, продовольствии турков, к таковому не поданы то сем чинится выправка от чего сие случи- лось и не по числа они татар добро- вольно предавшихся России для поселе- ния на Молочных Водах / Eylülün son günlerinde Ekimin başında Romanovka ve Kamensk'tan Eka- terinoslav iline gön- deren kişiler. Önceden Elizavetgrad Uezd'de bulunmuşlardır</i>
	<i>в том числе чиновников обер офицерского до- стоинства – 6 / baş subaylar dahil olmak üzere – 6</i>			
	<i>на рядовом окладе обоего пола – 160 малолетних – 98 / er maaşı alan hem erkek hem kadın beraber – 160 küçükler – 98</i>			
	<i>Итого 264 души / toplam olarak 264 kişi</i>			

а всего турецких народов в Херсонской и екатеринославской губерниях находится / Ekaterinoslav ve Herson İlinde bulunan Türk halk toplam olarak	число душ/ Kişilerin miktarı		по числу изъясненных души причитается для продовольствия их суммы в месяц считать в 30 суток ⁶¹ / kişilerin yiyecek masrafları bir ay 30 gün içinde verilir	Рубли/ rubli	Копейки/ копеекa
	мужеска/ erkek	женска/ kadın			
трех бунчуксый паша Ага гасан / müşir paşa Ağa Hasan	1	1	назначение суммы Г.паше предоставлен Главнокомандующему / G.Paşanın maaşı Başkomutan tarafından teyit edilir		
вдовствующая трех бунчукского паша жена / müşir paşanın dul kadını		1			
прочих турков и татар/ diğer Türkler ve tatarlar	7877	7486			
в том числе чиновников штаб и обер офицерского достоинства – 948 да вдов того достоинства – 48 / memurlar baş subaylar dahil olmak üzere – 948 ve dul kadınları – 48			Оным чиновникам 996 душам полагается на каждого в сутки 996 / memurun günlük maaşı		
итого 996 / toplam olarak 996			по 50 коп., а в месяц / elişer kop., ayda	14940	
на рядовом окладе жен чиновников и детей совершенного возраста, так и рядовых, их жен и детей совершенного возраста – 8319/ er maaşı alan memurların eşleri ve ergenlik yaşına girmiş çocukları, askerler eşleri ve çocukları – 8319			Сим полагается каждому по 5 коп. деньгами да за провиант по примерному исчислению так по 5 коп. итого по 10 коп. в сутки а в месяц / günlük maaşı beşer kop. Yiyecek için beşer kop., toplam olarak günde 10 kop., ayda	24957	

⁶¹ З розрахунку: паші трибуңчужному – за призначенням головнокомандуючого російської армії, пашам менших генеральських чинів по 2 крб., чиновникам штаб та обер-офіцерського звання, іхнім дружинам та повнолітнім дітям – по 50 коп. на добу, малолітнім дітям – по 25 коп. на добу; рядовим, іхнім дружинам та повнолітнім дітям – по 5 коп. на добу, малолітнім дітям – по 0,25 коп. на добу.

а всего турецких народов в Херсонской и екатеринославской губерниях находится / Ekateri- noslav ve Herson İlinde bulunan Türk halk toplam olarak	число душ/ Kişilerin miktarı		по числу изъясненных душ причита- ется для продовольствия их суммы в месяц считать в 30 суток / kişilerin yiyecek masrafları bir ay 30 gün içinde verilir	
	мужеска/ erkek	женска/ kadın	Рубли/ rubli	Копейки / kopeyka
малолетних – 6048/ küçükler – 6048			Оным малолетним в поле той дачи деньгами по 2,5 коп. да за провиант тоже по 2,5 коп. итого по 5 коп. в сутки а в месяц / kü- çükler için iki- şer büyük kop. Ve yiyecek için ikişer büyük kop. Verilir, toplamlar olarak günde büyük kop., ayda	9072
<i>Итого / toplam</i> вообще обеего пола 15 363 / hem kadınlar hem erkekler toplamlar olarak 15 363			<i>Итого/ toplam</i>	48969
да пашинских – 3/ paşalar – 3			да для про- довольствия расположенных в Вознесенске части татар по не приви- дению оных в известность полагается примерно в месяц / Voznesensk'te bulunan Tatar- lar için onları bildirmeden yaklaşık aylık maaşı	1200
<i>15366 душ/ 15366 kişi</i>				50169

Губернатор [.....] / Vali [.....]

Додаток № 8
Ek № 8

**Формулярное описание измайловских жителей 1810 года
 1810 yılı İsmail sakinlerinin sicil bilgileri**

<i>Имена и прозвания / İsimler ve unvanları</i>	<i>Лета/ yaş</i>	<i>Имена и прозвания / İsimler ve unvanlar</i>	<i>Лет от roojuşaş</i>	<i>Прежде сего житейства имел за Дунайем в местечке Бабадаг, а сего 1811 года марта 1 дня за № 358 по повелению Г-го генерал маюра и кавалера Тучкова 2-го прислан на житейство впередность Измаил/</i>
<i>Turku / Türkler</i>	-			<i>Оnce Tuna nehrinin karşı kıyısındaki Babadag kentinde yasıyordu. 1 Mart 1811 tarih ve 358 sayılı tuğgeneral ve kavalir 2. Tuçkov'un emriyle İsmail kalesine kaydedilmiştir.</i>
<i>Подпоручик Родрогоцук (тегмен)</i>				
<i>Bairra Made / Bairra Made</i>	22	<i>Холост / Bekar</i>		<i>лицем смузгъ болосом черн газза карие нос продолгованат, ростуу среднегоз /</i>
		<i>Мать его / Oc...anı / annesi</i>	50	<i>окуммуюн)</i>
		<i>сыны семер / Oğulları</i>	10	<i>Esmer, siyah saçlı, kahverengi gözülü, uzunca burunlu, orta boyulu</i>
		<i>Muştophâ / Mustafa</i>	8	
		<i>Câle / Saleh</i>	5	
		<i>дочь Софе/ Kızları Sofe (Sofya)</i>	15	
		<i>Мирям / Meryem</i>	14	
		<i>Медина /Medine</i>	12	

<i>Имена и прозвания / иимнэр ве унванлар</i>	<i>Имена и прозвания / иимнэр ве унванлар</i>	<i>Лета/ яш</i>	<i>Имена и прозвания / иимнэр ве унванлар</i>	<i>Летом/ году/яш</i>
<i>Богомет Але / Bo- gomet Ale (Moham- met Ali)</i>	<i>Женса Ганиме / Eşi Ganimе дочь [Крун] / Kızı Krune</i>	40	<i>Женса Ганиме / Eşi Ganimе дочь [Крун] / Kızı Krune</i>	30
<i>Борегам, Керемле/ Boregam (İbrahim) Кирнили</i>	<i>Сын Але / Oğlu Ali</i>	15	<i>Сын Але / Oğlu Ali</i>	15
<i>Галиль Абде / Galil (Halil) Abde</i>	<i>30 женса фатиме /Eşi Fatma дочь [Биносун] / Kızı (окунмую) / шурин его усейн / Каямбирадери Hüseyin</i>	25	<i>Лицем рябоват волосом сметловус бороду бреем гляза карие нос продилого- вам росту среднего/ Çopur yüzü, açık kumral saçlı, sakalı tiraş eder, kahverengi gözülü, uzunca burunlu, orta boylu</i>	<i>Прежде сего житепство имел за Дунайем вместечке Бабадаг, асего 1811 года марта 1го дня за № 358-м, по повелению Г-ма генерал майора и кавалера Тучкова 2-го приписан на житепство в кре- постъ Извили / Once Tuna nehrinin karşı kiyisindaki Babadag kentinde yasıyordu. 358 sayılı tuğgeneral ve kavalir 2. Tuçkov'un emriyle 1 Mart 1811 tarihinden beri İsmail kalesine kaydedilmiştir.</i>
<i>Гасан Усейн / Hasan Hüseyin</i>	<i>25 женса Габии / Eşi GabiŞ сыны Зенинла / Oğulları Zeynla</i>	20	<i>Лицем смуглъ волосом чёрнъ гляза карие бороду бреем нос продилоговат росту среднего / esmer, siyah saçlı, sakalı tırş eder, kahverengi gözülü, uzunca burunlu, orta boylu</i>	<i>Прежде сего житепство имел за Дунайем в местечке Бабадаг, а сего 1811-го марта 1 дnia за № 358 по повелению Г-ма генерал майора и кавалера Тучкова 2-го приписан на житепство в крепость Извили / Once Tuna nehrinin karşı kiyisindaki Babadag kentinde yasıyordu. 358 sayılı tuğgeneral ve kavalir 2. Tuçkov'un emriyle 1 Mart 1811 tarihinden beri İsmail kalesine kaydedilmiştir.</i>

<i>Имена и прозвания / Имени и прозвания / İsimler ve unvanları</i>	<i>Имяна и прозвания / İsimler ve unvanlar</i>	<i>Лета/ годы/яш yaş</i>	<i>Лета и прозвания / İsimler ve unvanlar</i>	<i>Лет от роубуаш</i>	<i>Лицем с муглы голосом свесторук глаза серые ноги копыта росту среднего / есмер, ачик кумрал сач, гри глазлу, канчал бурнул, орта боюлу</i>	<i>Прежде сего жития имел за Дунаем в местечке Бабадаг, а сего 1811 года марта 1 дня за № 358, по повелению Г-на генерала маюра и кавалера Тучкова 2-го приписан на житие имел в кре- пость Измаил / Once Tuna nehrinin karşı kiyisindaki Babadag kentinde yaşıyordu. 358 sayılı tuğgeneral ve kavalır 2. Tuçkov'un emriyle 1 Mart 1811 tarihinden beri İsmail kalesine kaydedilmiştir.</i>
<i>Галиль Али / Halili Ali</i>	<i>Эсента [Е...]/ / Кк Eşi ()</i>	<i>35</i>	<i>Эси (окунмуyor) Oğlu (окунмуyor)</i>	<i>30</i>	<i>Лицем с муглы голосом свесторук глаза серые ноги копыта росту среднего / есмер, ачик кумрал сач, гри глазлу, канчал бурнул, орта боюлу</i>	<i>Прежде сего жития имел за Дунаем в местечке Бабадаг, а сего 1811 года марта 1 дня за № 358, по повелению Г-на генерала маюра и кавалера Тучкова 2-го приписан на житие имел в кре- пость Измаил / Once Tuna nehrinin karşı kiyisindaki Babadag kentinde yaşıyordu. 358 sayılı tuğgeneral ve kavalır 2. Tuçkov'un emriyle 1 Mart 1811 tarihinden beri İsmail kalesine kaydedilmiştir.</i>
			<i>сын осман / Oğlu Osman дочь Ллюле / Kızı Lüle</i>	<i>4 1</i>		
			<i>Мамыт эзо [бапе] / Аннеси (окунмуyor)</i>	<i>60</i>		
					<i>Плац адъютант [Cmuc..]/ Plats adyutant (yaver) [Stis...]</i>	<i>-</i>
<i>Джесеил Крымстан / Celli (Cetel) Krimskiy</i>		<i>32</i>				<i>-</i>
<i>Дикакчи Миомета / Dikaci (Dikici) ohammet (veya Mehmet)</i>	<i>Эсента эзо фатма / Eşi Fatma</i>	<i>-</i>			<i>Прежде сего жития имел зайдунаем в городе Теребузане назад тому 15 лет перешел на- житие имел в город Измаил / Once Tuna nehrinin karşı kiyisinde yaşiyordu. 15 yıl önce ise İsmail'e taşınmıştır⁶²</i>	<i>Прежде сего жития имел зайдунаем в городе Теребузане назад тому 15 лет перешел на- житие имел в город Измаил / Once Tuna nehrinin karşı kiyisinde yaşiyordu. 15 yıl önce ise İsmail'e taşınmıştır⁶²</i>
	<i>сын Кирим/ Çiglu Kerim</i>	<i>-</i>				

⁶² *По повелению Г-на генерала маюра и кавалера Тучкова 2-го 1810 года марта 18 дня за №678, уволен из жития имел в Крым. С паспортом за подпись имел Его за № 639-м / Anılan kişi, 18 Mart 1810 tarih ve № 678 sayılı tuğgeneral ve kavalır 2. Tuçkov'un emriyle 639 sayılı pasaportla Kırıma gönderilmiştir.*

<i>Имена и прозвания / и́спи́млер и́менинде</i>	<i>Лета/ я́ш</i>	<i>Имена и прозвания / и́спи́млер и́менинде</i>	<i>Лет от роду/ýаш</i>
<i>Плац адъютант / Platz adjutant (Yaver) [Stis...]</i> ⁶³			
<i>Ибрагим Кирьямти / İbrahim Kırımtı</i>	<i>30</i>		<i>2</i>
<i>Подпоручик [Стис...]/ Podporuchik (leğmen) [Stis...]</i>			
<i>Ибнии Бербер İbiş Berber</i>	<i>60</i>	<i>Жена Его [Нефазе] Еши Nefaze</i>	<i>Лицем продолжават нос с горбиной гла- за серые волосы на- голове бровях и усах</i>
		<i>Синновья / Огulları Емин / Emin</i>	<i>на Г-на генерал маисора и кавале- бороде Гирсове которой прислан</i>
		<i>Лафтич / Latif</i>	<i>па Тучкова 2-го приловечни за №116" вдоворить на жителство</i>
		<i>Дочери/ Кизлар Зеинен/ Zeynep</i>	<i>1811 года генваря 29 дна / наго /</i>
		<i>Елфида/ Elfiда</i>	<i>Once Girsov şehrinde yaşıyordu. Uzunca yüzü, kemeri</i>
		<i>Уркуши / Urkuş</i>	<i>29 Ocak 1811 tarih ve 116 sayılı burunlu, gri gözlü.</i>
		<i>Емьяня / Emine</i>	<i>Saci, kasları ve sakalı kurdur. Orta boylu.</i>
		<i>Родная Его жениница Акрабаси kadın Фадима/ Fadime</i>	<i>Предложение Г-на генерал маисора и кавалера Тучкова 2-го 1810 года марта 18 дня за №682-и, уволен на жителство в Крым с женю Его [Еланой]. С пас- портом Его за № 681-и / Amilan kişi, 18 Mart 1810 tarih ve 678 sayılı tuğgeneral ve kavalir 2. Tuçkov'un emriyle 681 sayılı pasaportla eşi Elana ile beraber Kırıma gönderilmiştir.</i>

⁶³ *По повелению Г-на генерал маисора и кавалера Тучкова 2-го 1810 года марта 18 дня за №682-и, уволен на жителство в Крым с женю Его [Еланой]. С пас-портом Его за № 681-и / Amilan kişi, 18 Mart 1810 tarih ve 678 sayılı tuğgeneral ve kavalir 2. Tuçkov'un emriyle 681 sayılı pasaportla eşi Elana ile beraber Kırıma gönderilmiştir.*

<i>Имена и прозвания / İsimler ve unvanlar</i>	<i>Лета/ yaş</i>	<i>Имена и прозвания / İsimler ve unvanlar</i>	<i>Лет от роубуш</i>	
<i>İsa [İrsil] / İsa (İrsil)</i>	23	<i>Холосм / Bekar</i>		<i>Прическа с мухом волосом свешенорус бороды брейт гляза лестные нос продолгогат рос- ту небольшаго /</i> Esmer, aęik kumral saçlı, sakalı tıras ediyor, sarı gözülü, uzunca burunlu, orta boyulu.
<i>İbniy İsmail / İbiş Smail (İsmail)</i>	40	<i>Мамъ Именя / Annesi Eminе</i>	50	<i>Прическа с мухом волосом свешенорус бороды не брейт гляза карие нос поклон росту срехнего /</i> Esmer, açık kumral saçlı, sakallı, kahve- rensi gözülü, kancalı burunlu, orta boylu
<i>İbniy Сmail / İbiş Smail (İsmail)</i>	40	<i>жена адисе/ Eşi Adice (Hatrice)</i>	30	<i>Прическа с мухом волосом свешенорус бороды не брейт гляза карие нос поклон росту срехнего /</i> Esmer, açık kumral saçlı, sakallı, kahve- rensi gözülü, kancalı burunlu, orta boylu
				<i>Прежде сего жития имел за Дунайем в местечке Бобадай, а сего 1811 года марта 1 дня по повелению Г-на генерал майора и кавалера Тучкова 2-го за № 358, принесан на житие имел в кре- пость Измаил /</i> Once Tuna nehrinin karşı kiyisindaki Babadag kentinde yaşıyordu. 358 sayılı tuğgeneral ve kavalır 2. Tuçkov'un emriyle 1 Mart 1811 tarihinden beri İsmail kalesine kaydedilmiştir. <i>Прежде сего жития имел за Дунайем в местечке Бобадай, а сего 1811 года марта 1 дня по повелению Г-на генерал майора и кавалера Тучкова 2-го за № 358, принесан на житие имел в кре- пость Измаил /</i> Once Tuna nehrinin karşı kiyisindaki Babadag kentinde yaşıyordu. 358 sayılı tuğgeneral ve kavalır 2. Tuçkov'un emriyle 1 Mart 1811 tarihinden beri İsmail kalesine kaydedilmiştir.
		<i>сын Сmail/ Çığlı Smail (İsmail)</i>	4	
		<i>дочь Ингимель/ Kızı İngimel</i>	5	

<i>Имена и прозвания / İsimler ve unvanlar</i>	<i>Лета/ Yas</i>	<i>Имена и прозвания / İsimler ve unvanlar</i>	<i>Лето/ Yaş</i>
<i>Сүтлеман /Süleyman</i>	40		
<i>жена имяне / Eşi Emine</i>	25		
<i>сын атагыла / Oğlu Ataullah</i>	13		
<i>дочь имяне / Kızı Emine</i>	10		
<i>дочь Гадиде / Kızı Gadide</i> (Nadide)	8		
<i>сын Усейн / Oğlu Hüseyin</i>	5		
<i>сын шапатин / Oğlu İpatin</i>	4		
<i>дочь мена /Kızı Teila</i> (Leyla veya Dilə)	3		
<i>дочь Люсиону /</i> <i>KIZI Lüşis</i>	2 ¹²		
<i>Имер Измайл /</i> <i>Imer İsmail</i>	60	<i>жена Амиде/</i> <i>Eşi Amide (Amine)</i>	50
		<i>сын ибраим /</i> <i>Cğlı İbrahim</i>	30
		<i>дочь аине / Kızı Ayşe</i>	25
		<i>Мать имяна /</i> <i>Annesi İmata</i>	60
<i>Измайл Гасан /</i> <i>İsmail Hasan</i>	35	<i>жена Гамеи / Eşi Gateş</i>	30
<i>Ирамет Кара /</i> <i>İgmet Kara</i>	50	<i>жена ахизе / Eşi Hafize</i>	40
		<i>сын але / Oğlu Ali</i>	15
		<i>Мегмедоле / Megmetole</i> (Mehmet Ali)	6

<i>Имена и прозвания / İsimler ve unvanlar</i>	<i>Имена и прозвания / İsimler ve unvanlar</i>	<i>Летом от prophyas</i>
<i>Meyra Ailly / Mol- la Ali</i>	-	
<i>Mazlum Cmais- lovsou / Mehmet Smailovskoy</i>	-	
<i>Mazlum Mustafa / Mehmet Mustafa</i>	-	
<i>Mesmire İsmail / Mehmet İsmail</i>	60 <i>Bððøs / Dul erkegi</i>	<p>Лицем смуглъ волосом сверхорус глаза серые нос продолговат бороды не бреут посечены среднего / Esmer, açık kumral saçlı, gri gözlü, uzunca burunlu, sakallı, orta boyulu</p> <p>Проезд сего лжителство имел за Дунайем в местечке Бабадай, а сего 1811 года марта Г-го числа за № 358^н, по повелению Г-на генерал майора и кавалера Тучкова 2-го приписан на жителство в крепости Измаил /</p> <p>Önce Tuna nehrinin karsı kıyındaki Babadag kentinde yaşayordu. 358 sayılı tuğgeneral ve kavalir 2. Tuçkov'un emriyle 1 Mart 1811 tarihinden beri İsmail kalesine kaydedilmiştir.</p>
<i>Mesmire Azmet / Mehmet Ahmet</i>	60 <i>сын мостран / oðlu Mestan</i>	<p>30</p> <p>Вышедшие из За Дуная марта 6²⁰ дня повелению от Г-на генерал майора и кавалера Тучкова 2-го марта 4-го 1811^н за № 309^н /</p> <p>4 Mart 1811 tarih ve 309 sayılı tuğgeneral ve kavalir 2. Tuçkov'un emriyle Mart ayında Tuna nehrinin karşı kıyısından getimislerdir.</p>
<i>Mesmire Kara / Mehmet Kara</i>	60 <i>жена Зенинам / eşi Zeynət (Zeynep)</i>	<p>50</p> <p>сын Екниу / oðlu Ekiş</p> <p>25</p> <p>Вышедшие из За Дуная марта 6²⁰ дня повелению от Г-на генерал майора и кавалера Тучкова 2-го марта 4-го 1811^н за № 309^н /</p> <p>4 Mart 1811 tarih ve 309 sayılı tuğgeneral ve kavalir 2. Tuçkov'un emriyle Mart ayında Tuna nehrinin karşı kıyısından getimislerdir.</p>
	60 <i>дочь Нефнез / kızı Nefise</i>	15

<i>Имена и прозвания / и^менилар и уванилар</i>	<i>Лета/ я^ш</i>	<i>Имена и прозвания / и^менилар и уванилар</i>	<i>Лет от роды/я^ш</i>
	<i>[.....]/(окунмuyor)</i>	<i>[.....]/(окунмuyor)</i>	<i>12</i>
			<i>9</i>
<i>Мж Мегемет / Muh Mehmet</i>	<i>20</i>	<i>жена фатиме/ eşi Fatma</i>	<i>18</i>
			<p>Лицем чист волосом светлорус Глаза же- тогарие нос поклон посту среднего / Temiz yüzü, asık kumral saçlı, san- kahverengi gözlü, kancalı burunu, orta boylu</p>
		<i>Мать Емне/ annesi Eminе</i>	<i>60</i>
		<i>аурун Гаре/ kayınbiraderi</i>	<i>25</i>
		<i>Çarel (Arel)</i>	
		<i>жена Емне / eşi Eminе</i>	<i>20</i>
			<p>Прежде сего жития имел за Душем в местечке Бабадаг, а сего 18/11 года марта I^{го} дня за № 358 поповечнико Г^{ии} генерал майора и кавалера Тучкова 2^{-го} за № 358, приписан на житие имел в хрепости Изmailу / Once Tuna nehrinin karşı kiyisindaki Babadag kentinde yaşıyordu. 358 sayılı tuğgeneral ve kavalir 2. Tuçkov'un emriyle 1 Mart 18/11 tarihinden beri ismail kalesine kaydedilmiştir.</p>
			<p><i>План действий / Plots adyutant (yaver)</i></p>
<i>Султан османов / Süleyman Osmanov</i>	<i>26</i>	<i>Холост/bekar</i>	
			<p><i>Изданна в городе Изmailе / Uzun bir zamandır ismail'de yaşiyor.</i></p>
			<p><i>Подпоручик / Podporuchik (teğmen)</i></p>
			<p><i>Султан балса / Süleyman Bacă</i></p>
	<i>35</i>	<i>жена фатиме/ eşi Fatma</i>	<i>50</i>
		<i>сын ибраи / oğlu İbrahim</i>	<i>20</i>
		<i>жена мелникане/ eşi Melnikane (Melike)</i>	<i>50</i>
		<i>сын але/ oğlu Ali</i>	<i>12</i>
		<i>Сале /Saleh</i>	<i>1</i>

<i>Имена и прозвания / Имена/ Имя/ яша/ имя/</i>	<i>Имена и прозвания / Имена/ имя/</i>	<i>Имена и прозвания / имя/</i>
<i>Сулейман Асан / Süleyman Hasan</i>	<i>70</i>	<i>Женна фадиме/ еси Fadime сын осман / оглы Osman</i>
		<i>Джайм / Davut</i>
		<i>Женна амижел/ еси Hatice сын исстомфа / оглы истофа (Mustafa)</i>
<i>Сулейман Мистофа / Süleyman Mistafa (Mustafa)</i>	<i>35</i>	<i>Женна амаже/ еси Hatice сын Гаме / annesi Gate дочь имени / kizi Emine</i>
		<i>Джахре /Dihre сын жеофлер / оглы Jiofer (Zafer)</i>
<i>Седфулла / Seyfullah</i>	<i>45</i>	<i>Женна Зейньял / еси Zeynel сын Гасан / оглы Hasan дочь фатимя / kizi Fatla (Fatma)</i>
		<i>сын [нем] / оглы (okun- muyor) Але / Ali</i>
		<i>[Стр...]/[Stas...]</i>
<i>Тифенчи Ibrahim</i>	<i>-</i>	

<i>İmrena ve prozvanıa / İsimler ve unvanları /</i>	<i>İlera/ yaş</i>	<i>İmrena ve prozvanıa / İsimler ve unvanları</i>	<i>İlera/ yaş</i>
<i>Yuceuh aððuya / Hüseyin Abdullaah</i>	-	<i>Женя Камерина из Молдавии / eşi Moldovalı Katerina</i>	-
		<i>ðoçh María / kızı Mariya</i>	-
<i>Подпоручик [Cmac ...] / Podporuçık (teğmen) (okunmuyor)</i>			
<i>Usemii Jıamuu / Usemii Lamiş</i>	50	<i>жена фатме /eşi Fatma</i>	40
		<i>сын селим / oðlu Selim</i>	2
		<i>ðoçh meïrem / kızı Meryem</i>	1
<i>Высочайший из Задуная марта 7-го дня 1811 года по повелению от Господина генерала майора и кава- лера Тучкова 2-го марта 7-го 1811-го за № 309^u /</i>			
<i>Фeyzullah / Feyzullah</i>	45	<i>жена мюмюи / eşi Mümüs (Gümüş)</i>	35
		<i>ðoçh Gova / kızı Gova (Havva)</i>	15
		<i>сын Сале / oðlu Saleh</i>	11
		<i>Beli / Veli</i>	6
		<i>İlmin / İmin (Emine)</i>	1 ½
<i>План адъютанта / Plat adyutant (yaver)</i>			
<i>Прежде всего житейство имел в Фокинах, а назад тому путь лем привел на житейство вго- род Измаил /</i>			
<i>Önce Foksan'de yaşayordu. Beş yıl önce İsmail şehrine taşınmıştır.</i>			
<i>Высочайший из Задуная марта 7-го дня 1811 года по повелению от Господина генерала майора и кава- лера Тучкова 2-го марта 7-го 1811-го за № 309^u /</i>			
<i>7 Mart 1811 tarih ve 309 sayılı tuğgeneral ve kavalir 2. Tuçkov'un emriyle Mart'ın yedisinde Tuna nehrinin karşı kıyısından gelmiştir. Высочайший из Задуная полоцке- нико от Господина генерала маio- ra и кавалера Тучкова 2-го марта 7-го 1811-го за № 309^u /</i>			
<i>7 Mart 1811 tarih ve 309 sayılı tuğgeneral ve kavalir 2. Tuçkov'un emriyle Tuna nehrinin karşı kiyısından gelmiştir.</i>			

Додаток № 9
Ек № 9

*Формулярное описание прибывших в здешнюю крепость [Измайл] на жительство
 турков к panoramic № 730 июня .... дnia 1811го-года /*

*730 no'lu Raporun hazırlanması için 1811 yılında buradaki kaleye (İsmail) gelen
 Türklerin tasviri*

№	Имена и прозвания / иимнэр и проозвания / именіндер	Имена и прозвания / иимнэр и уванилар	Имена и прозвания / иимнэр и уванилар	Личные сведения о гражданах / личные сведения о гражданах	
1	Мемин Бол- пактар/ Memiş Bayraktar	Жена газыра / Еşi Gava Сын рапутум/ Oğlu Raşit дочь аине/ kızı Ayşe матъ аине/ annesi Avis Брат ебю осман/ kardeşi Osman	30 6 5 70 30	лицем смуглобат глаза кари нос остир росту немалого / yüzü esmer, ela глаза, бурну узун, узун боюлу Брат ебю осман/ kardeşi Osman	През жеде сего жиитеиство имел в руцикке откөль при- пол 1811 ^{го} мюни 10 ^{го} дня на жиитеиство в крепость Измайл! Rusük'ле yaşamışlar 1811 yılında 10 Haziran ayında İsmail saraya taşınmışlar
2	Амет Бончуктар / Ahmet Bayraktar	Жена Ильяна / еши Ильяна дочь Зюкин/ Kızı Zükiş нечфели/ Nefela Весния/ Vesilya Брат Мелем/ кардеши Muhammet	35 10 7 3 35	лицем смуглобат глаза кари нос остир росту немалого / yüzü esmer, глаза, бурну узун, узун keskin, uzun boyulu Брат Мелем/ кардеши Muhammet	Жиитеиство имел по сөзисексанному/ Yukanda belirtilmiş bilgilere göre yaşamışlar

<i>№</i>	<i>Имена и прозвания / иекимlers ve unvanlar</i>	<i>Имена и прозвания / ve unvanlar</i>	<i>İsimler ve unvanlar</i>	<i>Имя/ яш</i>	<i>Лицем смуглобат газа кари нос продолгованат росту немалого/' yüzü есмер, глазleri kara renkli, burnu uzun, uzun boylu</i>	<i>Лицем смуглобат газа кари нос продолгованат росту немалого/' yüzü есмер, глазleri kara renkli, burnu uzun, uzun boylu</i>	<i>Лицем смуглобат газа серы нос продолгованат росту немалого/' yüzü есмер, глазleri gri renkli, uzun boylu</i>	<i>Лицем смуглобат газа черны нос продолгованат росту немалого/' yüzü есмер, глазleri kara renkli, burnu uzun, uzun boylu</i>	<i>Лицем смуглобат газа черны курносросту немалого/' yüzü esmer, глаза кара ренкли, burnu uzun uzun boylu</i>	<i>Лицем смуглобат газа черны курносросту немалого/' yüzü esmer, глаза кара ренкли, burnu uzun uzun boylu</i>
3	<i>Emin Bozraqtalar/ Emin Bayraktar</i>	40	<i>Жена Зенга/ еси Zelga доочь фаддама/ Кızı Fatma Мать Юлсун/Аннеси Gülsün</i>	35						
4	<i>Hacı Bozraqtalar/ Yulya Bayraktar</i>	30	<i>Жена айше/еши Ayşe Сын рашит/Oğlu Raşit Усман/Hüseyin</i>	25	<i>личем смуглобат газа чёрный нос продолгованат росту немалого/' yüzü есмер, глаза кара ренкли, burnu uzun, uzun boylu</i>	<i>личем смуглобат газа чёрный нос продолгованат росту немалого/' yüzü есмер, глаза кара ренкли, burnu uzun, uzun boylu</i>	<i>личем смуглобат газа серый нос продолгованат росту немалого/' yüzü есмер, глаза грязно-серые burnu uzun, uzun boylu</i>	<i>личем смуглобат газа черный курносросту немалого/' yüzü esmer, глаза кара ренкли, burnu uzun uzun boylu</i>	<i>личем смуглобат газа черный курносросту немалого/' yüzü esmer, глаза кара ренкли, burnu uzun uzun boylu</i>	<i>личем смуглобат газа черный курносросту немалого/' yüzü esmer, глаза кара ренкли, burnu uzun uzun boylu</i>
5	<i>Açan Bozraqtalar/ Hasan Bayraktar</i>	60	<i>Жена Гайне/еши Gayne доочь айше/Kızı Ayşe</i>	45						
6	<i>Cısmen Bozraqtalar/ Osman Bayraktar</i>	55	<i>Жена айифе/еши Aiffe сын мустофа/ Oğul Mustafa Нурсан/İbrahim</i>	35	<i>личем смуглобат газа черны курносросту немалого/' yüzü esmer, глаза кара ренкли, burnu uzun uzun boylu</i>	<i>личем смуглобат газа черны курносросту немалого/' yüzü esmer, глаза кара ренкли, burnu uzun uzun boylu</i>	<i>личем смуглобат газа черны курносросту немалого/' yüzü esmer, глаза кара ренкли, burnu uzun uzun boylu</i>	<i>личем смуглобат газа черны курносросту немалого/' yüzü esmer, глаза кара ренкли, burnu uzun uzun boylu</i>	<i>личем смуглобат газа черны курносросту немалого/' yüzü esmer, глаза кара ренкли, burnu uzun uzun boylu</i>	<i>личем смуглобат газа черны курносросту немалого/' yüzü esmer, глаза кара ренкли, burnu uzun uzun boylu</i>

<i>№</i>	<i>Имена и прозвания / ионимы/ указанные в личности</i>	<i>Имена и прозвания / ионимы/ указанные в личности</i>	<i>Имена и прозвания / ионимы/ указанные в личности</i>	<i>Имена и прозвания / ионимы/ указанные в личности</i>
7	<i>Фикрзула [...]/ Fizkullah [...]</i>	70 <i>жена Фадима/еşi Fatma дочь айнэ/Кızı Ayşe</i>	50 <i>лицем с мугловат глаза серы нос продолговат росту немалого/ узкую есмер, гр. ренкli гзлери, burnu uzun, uzun boylu</i>	<i>Прежде было животество в измаше а поприбытии российской армии вышел в рощюк где и продолжил асего 18.II.²² июня 10.²² дня взорва- мился в здешнем крепости/ Онceden İsmail'de yaşamışlar 1811 yılında 10 Haziran ayn- da Rusya ordusu geldiğinde Ruslara gitip buradaki saraya dönmüşler</i>
8	<i>Арнаут Асан/ Arnaut Hasan</i>	30 <i>жена Хава/еşi Havi сын [...] /оғлу [...]] дочь газа/ Kızı Hava</i>	25 <i>лицем с мугловат глаза серы нос остр бороды не дреем росту немало- го/ узкую есмер, гзлери гр. ренкли, burnu keskin, uzun sakatlı, orta boylu</i>	<i>Житиелство имел по виду- сказанию/ Yukarıda belirtil- miş bilgilere göre yaşamışlar</i>
9	<i>Kara Ahmet</i>	60 <i>өðөс/ Dul erkegi сын мөөсөм/ Oğlu Mi- hammet</i>	9 <i>лицем с мугловат глаза серы нос остр росту среднего/ Yüzü esmer, гзлери гр. ренкли, burnu keskin, orta boylu</i>	<i>Житиелство имел в руцюке асего 18.II.²² июня 10.²² дня прибыл на животество в здешнюю крепость/ Rusük'te yoşamışlar 1811 yılında 10 Haziran ayında buradaki sara- ya taşınmışlar</i>
10	<i>Галебанджоэ/ Meomem/ Galvancı Muhammet</i>	50 <i>жена аини/ eşi Aviş</i>	35 <i>лицем с мугловат глаза серы нос продолговат росту среднего/ узкую есмер, гзлери гр. ренкли, burnu uzun, orta boylu</i>	<i>Житиелство имел по виду- сказанию/ Yukarıda belirtil- miş bilgilere göre yaşamışlar</i>

<i>№</i>	<i>Имена и прозвания / İsimler ve unvanlar</i>	<i>Имена и прозвания / İsimler ve unvanlar</i>	<i>Лицем смугловат глаза серы нос продолговат росту среднего/ узкого</i>	<i>Лицем смугловат глаза серы нос продолговат росту среднего/ узкого</i>
	сын амина/оғлы Амин дервиши/дerviş	сын амина/оғлы Амин дочь гимнооль/Кızı Eminöl	14 6 13	лицем смугловат глаза серы нос продолговат росту среднего/ узкого
11	<i>Ганъаджы Мустафа / Gançatıfa / Galivacı Mustafa</i>	40 жена афифе/ еşi Hafize дочь [а.азеэзүйн]/ kızı] Yangegegil]	35 11	есмер, глазleri gri renkli, burnu uzun, orta boylu
12	<i>Нальбанд Усен/ Nalbant Hüseyin</i>	45 жена аине/ еşi Ayşe сын Смайли/ Oğlu İsmail дочь Яметулья/ kızı Ya- metula [У...уль]/ [U...ul]	40 3 16 9	лицем смугловат глаза серы нос продолговат росту среднего/ узкого есмер, глазleri gri renkli, burnu uzun, orta boylu
13	<i>Фензу меомем/ Fenzu Muhammet</i>	32 жена афифе/ еşi Afiye сын агмем/ оғлы Ahmet измати/ İsmail дочь азизе/ Kızı Azize	25 11 8 2	лицем худощав глаза серы нос продолговат росту большого / узкого zayıf, глазleri gri renkli, burnu uzun, uzun boylu
14	<i>Мустофа Тобак/ Mustafa Tobak</i>	28 жена Фатма/ еşi Fatma дочь Евля/ Kızı Evlya зейнеп/ Zeynep	20 9 1	лицем чист глаза черны нос продолговат росту немалого/ узкую темиз, глаза кара renkli, burnu keskin, uzun boylu

№	<i>Имена и прозвания / имена/ и супружеские имена/</i> <i>Имя/ фамилия/ и звания/</i>	<i>Имена и прозвания / имена/ и супружеские имена/</i> <i>Имя/ и звания/</i>	<i>Имена и прозвания / имена/ и супружеские имена/</i> <i>Имя/ и звания/</i>	<i>Имена и прозвания / имена/ и звания/</i>		
15	<i>Hcem Taþak/ Mustafa Tobak</i>	25	<i>жена зелга/ еси Zelga дочь шельфа/ кизы Selfa</i>	20	<i>лицем худощавая глаза серы нога продолжает росту немалого / глаза заяц, глаза затем глаза горы, глаза горы</i>	<i>Жителство имели по вак- шесказанному в Пэмале/ Yukarda белтирлимиş bilgilere göre İsmail'de yaşamışlar</i>
16	<i>Tascan Якмакçı/ Hasan Yakmakçı</i>	46	<i>жена Яметчы/ жена Yametcul сын [...] оғлы[...] матъ [...]/амнеси [...]</i>	35	<i>лицем рябоватая глаза черны нога осир росту большаго) глаза горы, глаза горы</i>	
17	<i>Cemal [Гайд- матин]/ İsmail [Гашматин]</i>	40	<i>жена [...]/еси [...] доочь [задоля]/ кызы [Zad- lya]</i>	30	<i>лицем чистая глаза черны нос осир росту большая- го / глаза горы, глаза горы</i>	
18	<i>Амет Боса/ Ahmet Bos'a</i>	50	<i>жена Фадима/ еси Fatma сын Мехмет/ Оғын Mu- hammet доочь Ямини/ кызы Yamiş</i>	45	<i>лицем смуглобат криев росту небольшаго / күçük boylu, yüzü esmer, глаза горы, глаза горы</i>	
19	<i>Momut Caşı/ Mahmut Sagı</i>	60	<i>жена [Замиш]/ еси [Za- mis]</i>	50	<i>лицем белая глаза черные нос осир росту немалог- о/глаза горы, глаза горы</i>	
20	<i>[...] Temal/ [...] Temal</i>	45	<i>жена Руккуш/ Еси Rukuş</i>	30	<i>лицем бел нога осир ро- сту немалого / глаза горы, глаза горы</i>	

№	<i>Имена и прозвания / иимнэр һәмәнәр һәмәнәләр ve unvanlar</i>	<i>Имена и прозвания / иимнэр ve unvanlar</i>	<i>Имяна и прозвания / иимнэр ve unvanlar</i>	<i>Иснимер иимнә/ яш</i>
21	<i>Гасан [Перса..у]/ Hasan [Perva..ı]</i>	30 <i>жена фамме/ eşi Fatma матъ фамме/ Annesi Fatma cecmara [...] / kızkardeşi [...]</i>	25 <i>лицем чист глаза черны нос остр росту средне- го/ юзү temiz, gözleri kara renkli, burnu keskin, orta boylu</i>	
		35 <i>струга Устин/ hizmetçisi Ustin азмен/ Ahmet</i>	25 <i>лицем чист глаза нос остр росту немалого / yüzü zayıf, kara renkli gözleri, burnu uzun, uzun boylu</i>	
22	<i>Сену Кырак Йүкчү/ Selih Kirak Lukçi</i>	95 <i>жена Миаграм/ eşi Mer- yem</i>	90 <i>лицем худощав глаза карие нос продоговат росту немалого / yüzü zayıf, kara renkli gözleri, burnu uzun, uzun boylu</i>	<i>Житепсество имени по въ- месказанниоту в Измаиле/ Yukarda белтирtilmiş bilgilere göre İsmail'de yaşamışlar</i>
23	<i>Асан Нанитаков/ Usyan Galkatci</i>	50 <i>жена Ертош/ eşi Ayşe</i>	40 <i>лицем чист глаза черны нос остр росту среднего/ юзү temiz, gözleri kara renkli, uzun boylu</i>	
24	<i>Усян Галкатеки/ Usyan Galkatci</i>	45 <i>жена аине/ eşi Ayşe сын месомет/ Oğlu Mu- hammet усан/ Usan</i>	35 <i>лицем чист глаза черны нос остр росту болышиа- го/ юзү temiz, gözleri kara renkli, uzun boylu</i>	
		16 <i>доочь фадма/ Kızı Fatma 5</i>	12 <i>лицем смугловат глаза серы нос остр росту немалого/ юзү esmer, гözleri gri renkli, burnu keskin, uzun boylu</i>	
25	<i>Мөөмәт Сапожак- нов/ Muhammet Sapocanov</i>	45 <i>жена фадма/ eşi Fatma сын амет/ Oğlu Ahmet Али/ Ali</i>	30 <i>лицем смугловат глаза серы нос остр росту немалого/ юзү esmer, гözleri gri renkli, burnu keskin, uzun boylu</i>	<i>Житепсество имел в рушочек асеко 1811²⁰ июна 10²⁰ дňя прибыл на житепство в Зейтиноглу крепость/ Ruşük'te yasamışlar 1811 yılında 10 Haziran ayında buradaki sara- ya taşınmışlar</i>

№	Имена и прозвания / иимнлар	Имена и прозвания / иимнлар	Имена / иимнлар
26	Улкaz Ислунъ/ Ul-kaz Usuni	45 жена фадма/ еşi Fatma сын Илемет/ Оğlu ıgmet дочь йору/ kızı [Yuri] фадма/ Fatma дочь Яблые/ kızı Yabile	35 лицем слугловат глаза серы нос остр росту бользао/ Yüzü esmer, глаза грі ренкли, бурну keskin, uzun boylu [зели..]/[Zeli..]
27	Агемем Буша/ Ah-met Başa	35 жена зеким/ Eşi Zayket сын йустемфа/ Oğlu Mustafa мамъ фадма/ Annesi	25 лицем чист глаза серы нос остр росту средне- го/ yüzü temiz, gözleri gri ренкли, бурну keskin, orta boylu
28	Сүрүддөкчү оту Нблагым/	42 жена [...] /еşi [...] сын агмем/ Oğlu Ahmet меомем/ Muhammet дочь фадма/ Kızı Fatma	30 лицем чист глаза серы голосом черноват росту среднег/ yüzü temiz, глаза грі ренкли, saçları kara renkli, orta boylu
29	Сакчи алем/ Sakçı Ahmet	41 жена Имел/еşi Imele сын Асан/Оğlu Hasan есемра Йоркеи/ Kardeşı Yürkey	25 лицем чист глаза карие нос продолговат росту немалого/ yüzü temiz, глаза грі ренкли, бурну uzun, uzun boylu
30	Султман Агъи/ Süleyman Ağı	70 жена айине/еşi Ayşe сын Ани/Оğlu Ali жена Амижес/еşi Hatice дочь арина/Кизи Ariza дочь хава/Кизи Hava	55 лицем стварообраз глаза черны борода седа росту бользао/ yüzü yash, глаза кара ренкли, ак сакалы, uzun boylu

№	<i>Имена и прозвания / İsimler ve unvanlar</i>	<i>Имена и прозвания / İsimler ve unvanlar</i>	<i>Имена и прозвания / İsimler ve unvanlar</i>	<i>Имена и прозвания / İsimler ve unvanlar</i>
	сын мустафа/ Oğlu Mustafa	сын мустафа/ Oğlu Mustafa	сын/ yaş	сын/ yaş
31	Балыкчи мөмөт/ Balıkçı Müməmmət	35 жена Иметиязи İmelya брата Смогулкардеzi İsmail сын асан/Oğlu Hasan [үсүнү/İ Hüseyin] Ибдин/İbin	11 [үсүнү/İ Hüseyin]	25 лицем смузибат газа серы росту немалого/ yüzü esmer, gözleri gri renkli, uzun boylu
32	Сюнгү мөмөт/ Spolu Mühümmet	45 жена Fatma/еşi Fatma сын агмем/Оğlu Ahmet дочь [...]/Kızı [...]	10 [...]	30 лицем сухоегам газа серы нос продолговат росту немалого/үзүү куру, gözlerini gri renkli, burnu uzun, uzun boylu
33	Сүдүни оғюнү/ Südiyu Oğluoli	30 жена Илена/Еşi Elena матъ ая/анныси Aş'a	70 [...]	20 лицем худоцас росту не- малого/үзүү zayıf, uzun boylu
34	Дюдюль измайлов/ Düdüll İsmail	50 жена йыс.../ еşi [Us...] сын асман/ oğlu Osman абди/ Abdi дочь аине/ Kızı Ayşe	30 [...]	30 лицем смар волосом сед росту неболошаас/ узүү yaslı, ak saçlı, küçük boylu
35	Ода башы/Ода başı	60 жена Ami/еşi Ati сын амем/ oğlu Ahmet дочь сергоры/ kızı Sergor рикисе/ Rükise	4 [...]	60 лицем смар волосом сед росту немалого/ узүү yaslı, ak saçlı, uzun boylu

№	Имена и прозвания / и ^{мена} и ^{имя} и ^{имя} и ^{имя} и ^{имя} и ^{имя}	Имена и прозвания / и ^{имя} и ^{имя} и ^{имя} и ^{имя} и ^{имя} и ^{имя}	Имена и прозвания / и ^{имя} и ^{имя} и ^{имя} и ^{имя} и ^{имя} и ^{имя}	Имена и прозвания / и ^{имя} и ^{имя} и ^{имя} и ^{имя} и ^{имя} и ^{имя}
36	Инаджет Султаки/ Ибрагим Сулейман	55 жена рабы/еşi Rabya сын месом/ Oğlu Mu- hammet алану/ Alani дочь [....]/kız [....]	33 лицем стар волосом черноват росту немало- го/ yüzü yaşlı, kari saçlı, узун boylu	
37	Дергани Шириник/ Дервиш Шириник	20 холос/ bekar матъ аиэ/ annesi Ayşe цеєтра чердор/ kızkardeşi Çeraor		Жицемство имени в руцюке асеко 1811 ^ж июня 10 ^ж дня прибыл на житиелство в зөсөнгө крепость/ Russk'te үзгөмөшлөр 1811 уйлдан 10 Назирэн айнда бурадаки сара- уа ташништар
38	Мандал месом/ Мандал Мухаммет	60 жена Хатун/еşi Hatın сын али/Оğlu Ali дочь фатма/кызы Fatma	40 лицем смуглобат глаза карие нос осир росту немало/о/ 15 12	
39	Ибум Сапожник/ Ибіт аяққабіcı	35 жена хатын/еşi Hatice сын исан/оғлы İsan Сүлеман/ Süleyman дочь рюкю/ кызы Rüküş	33 лицем чист глаза карие нос осир росту немало / yüzü temiz, gözleri kes- tane renkli, burnu keskin, узун boylu	
40	Күтү ағамен/ Куту Ахмет	55 жена ани/ еşi Atı сын месом/ Oğlu Mu- hammet дочь аиине/ Kızı Ayşe	35 лицем старообраз глаза карис нос осир волосом сед росту болжааго/ yüzü yaşlı, gözleri кестане ренкli, burnu кескин, ак саçlı, uzun boylu	

<i>№</i>	<i>Имена и прозвания / имена/ иекимлер/ иекимlers ve unvanlar</i>	<i>Имена и прозвания / имена/ иекимlers ve unvanlar</i>	<i>Иснмер иенә/ яш</i>	<i>иенә/ яш</i>
41	<i>Сүрүджү ою мөено- Mem/ Sürtüü oğlu Muhammet</i>	35 <i>жена шуккүү/ еşi Şutkiy сын мустадфа/ оğlu Mustafa</i>	25 <i>лицем смугловат глаза черные нос продолжают растут немалого/ есмер юзү, гөзлөри кара renkli, burnu uzun, uzun boylu</i>	
42	<i>[A...euy] acan/ [A...viy] Hasan</i>	30 <i>жена абдибә/ Eşi Abibe</i>	20 <i>лицем чист глаза карие нос осмэр росту немалого / yüzü temiz, гөзлөри kes- tane renkli, burnu keskin, uzun boylu</i>	<i>Жиңелсім тилеми по ви- щесказанныому в Рүүчөк/</i> Yukarıda belirtilmiş bilgilere göre Ruşük'te yaşamışlar
43	<i>Aхча олуң исчүнүн/ Ahça Oğlu İsuin</i>	32 <i>жена риобиши/ eşi Rübüş сын [амми]/ oğlu Amiş доңчай айнү/кизи Ayşe</i>	20 <i>лицем рябоват глаза черные нос осмэр росту немалого/yüzü çopur, гөзлөри кара renkli, burnu keskin, uzun boylu</i>	
		<i>абдибә/Abibe брәп сатыл/кардеш Salih сечмара фатыма/ kızkarde- şı Fatma сманы/İsmail</i>	16 12 7 2	
44	<i>Абрұс мозжымым ағғенди/Abrus Mo- gomut Efendi</i>	70 <i>жена заға/Esı Hava мать Yaza/anne Ulya</i>	60 <i>лицем спирообраз зволосом сед нос осмэр поеми не- малого/yüzü yaşı, ak saçlı, burnu keskin, uzun boylu</i>	<i>Жиңелсім тилеми по ви- щесказанныому в Рүүчөк/</i> Yukarıda belirtilmiş bilgilere göre Ruşük'te yaşamışlar
45	<i>Бербер Галиль/ Berber Halil</i>	17 <i>холост/bekar үнеге отец али/ Babası Ali</i>	70 <i>лицем чист глаза карие нос приличной росту большаго/ yüzü temiz, гөзлөри kestane renkli, burnu büyük, uzun boylu</i>	
		<i>жена хатын/жe'esi Hatice</i>	58	

№	Имена и прозвания / и ^{мена} и ^{имя} и ^{имя} и ^{имя} и ^{имя} и ^{имя}	Имена и прозвания / и ^{имя} и ^{имя} и ^{имя} и ^{имя} и ^{имя} и ^{имя}	Имена и прозвания / и ^{имя} и ^{имя} и ^{имя} и ^{имя} и ^{имя} и ^{имя}	Имена и прозвания / и ^{имя} и ^{имя} и ^{имя} и ^{имя} и ^{имя} и ^{имя}	Имена и прозвания / и ^{имя} и ^{имя} и ^{имя} и ^{имя} и ^{имя} и ^{имя}
46	Сүдючо оғы Са- бұлла/ Südütő oğlu Şabullah	35	жена хатынже/ еşi Hatice доңч Қыбыл же/кызы Sabile	25	лицем чист глаза серы нос продолговат росту неболышаго /үзүү төмөн, гözleri gri renkli, burnu uzun, kisa boylu
47	Кокон алы оғемет/ Kokon oğlu Ahmet	30	жена тесма/еşi Tesma	20	лицем смуглобам гладза серы нос продолговат росту немалого/ узүү есмөр, gözleri gri renkli, burnu uzun, uzun boylu
48	Шербеки Узун Али/ Şerbeçi Uzun Ali	32	жена аныкже/ еşi Hatice	25	лицем чист глаза серы нос продолговат росту немалого / Узүү төмөн, гözleri gri renkli, burnu uzun, kisan boylu
49	Мерзә асан/ Terza Asan	40	жена аиue/еşi Ayşe	30	лицем чист глаза кариес нос продолговат росту немалого / Узүү төмөн, гözleri кестане renkli, burnu uzun, uzun boylu
50	Омер баатышник/ Ömer ayakkabıci	30	жена аиue/ еşi Ayşe доңч аииме / кызы Aşime матъ афифа/ Anne Afifa	30	лицем худ глаза серы нос осир росту немало- го/үзүү заяф, gözleri gri renkli, burnu keskin, uzun boylu
51	турецкия вооово/ Türk dul kadınları афифе/ Afife	45	едоо/ Dul kadını		
52	Улукюже/ Uluküce	45	едоо/ Dul kadını сын дервиши/ Oğlu derviş	15	

№	<i>Имена и прозвания / İsimler ve unvanlar</i>	<i>Имена и прозвания / İsimler ve unvanlar</i>	<i>Имена и прозвания / İsimler ve unvanlar</i>	<i>Имена/ yəş</i>	<i>Имена/ yəş</i>	<i>Имена/ yəş</i>
	Усени/ Hüseyin	Усени/ Hüseyin	Усени/ Hüseyin	4		
53	Мустафа/ Mustafa	дочь хатызе/ Kızı Hatice	сын дервиш/ Oğlu derviş	10		
54	аине/Ayşe	40	сын али/ Oğlu Ali	10		
		30	дочь фатме/ Kızı Fatme	9		
55	Икеня/ İkenya	60		12		
56	Фатме/ Fatme	80				
57	Айне/ Ayşe	60				
58	Хатызче/ Hatice	40	сын Усени/ Oğlu Hüseyin	14		
59	Айне/ Ayşe	45	сын амет/ Oğlu Ahmet	15		
			дочь юлсун/ Kızı Yulsun	11		
			сын месем/ Oğlu Mu-	5		
			hamet			
60	Авва/ Hawwa	30	дочь Хати/ kızı Hati	2		
61	Вагиде/ Vagide	50				
62	Фатме/ Fatme	30				
63	Үсүмөнө/ Usümüse	35				
64	Фатиме/ Fatime	40	сын али/ Oğlu Ali	14		
			дочь Нежибие/ Kızı Necibe	10		
65	Багади/ Vağadi	25	сын месем/ Oğlu Mu-	2		
			hamet			
66	Левка Сирома/ Кизи öksüz Хатызче/ Hatice	13				
67	Додды/ Dul kadın- Zeynen/Zeynep	45	дочь Хати/ Kızı Hati	11		

<i>№</i>	<i>Имена и прозвания / İsimler ve unvanlar</i>	<i>İsim / yəş</i>	<i>Имена и прозвания / İsimler ve unvanlar</i>	<i>İsim / yəş</i>
68	<i>Афифе/ Afife</i>	40	<i>сын алия / Oğlu Afil</i>	12
69	<i>Фатиме/ Fatime</i>	40	<i>сын мустадфа / Oğlu Mustafa</i>	20
70	<i>Фатиля/ Fatlya</i>	40	<i>дочь имети / Kızı İmeti</i>	12
			<i>сын салы / Oğlu Salih</i>	25
			<i>дочь айше / Kızı Ayşe</i>	20
			<i>сын али / Oğlu Ali</i>	10
			<i>ибисе / İbişে</i>	7
71	<i>Азиза/Aziza</i>	40	<i>сын Али / Oğlu Ali</i>	7
72	<i>Афизе/ Afize</i>	40	<i>сын ибраам / Oğlu İbrahim</i>	14
			<i>мехмет / Muhammet</i>	8
			<i>дочь имены / Kızı İménye</i>	6
73	<i>Авеи/ Avvi</i>	70		
74	<i>Рукеа/ Rukea</i>	40	<i>сын абди / Oğlu Abdi</i>	14
			<i>дочь астикже / Kızı Astice</i>	4
75	<i>Авва/ Hawva</i>	55	<i>дочь айше / Kızı Ayşe</i>	12
			<i>рабие / Rabiye</i>	8
			<i>сын мустадфа / Oğlu Mustafa</i>	6
76	<i>Айше/ Ayşe</i>	45	<i>дочь рабиа / Kızı Rabiya</i>	12
			<i>сын месмет / Oğlu Mu- hammet</i>	14
77	<i>Фатима Дудю/ Fatl- я Dudu</i>	60	<i>дочь ефизе / Kızı Hafize</i>	14

Комунальна установа “Ізmailський архів”. – Ф. 514. – On. I. – Cnp. 4. – Арк. 90 зв.–99.

Комендант [...] Komutan[...]

Перелік ілюстрацій в тексті

Metinde resimlerin listesi

Фрагмент карти “Турецькі володіння в басейні Чорного моря”.	
Кінець XVIII ст. “Karadeniz Havzasında Türk Toprakları” İsimli Haritanın Кімський (XVIII. століття)	9
Документ з Державного архіву Одесської області	
Odesa Bölgesi Devlet Arşivinden Belgesi	13
М. Раффе. Полонені турки на Дунаї. Середина XIX ст.	
M. Raffe, Tuna Nehrinde Türk Savaş Esirleri (XIX. yüzyılın ortası).....	17
I. M. Вілль. План штурму фортеці Ізмаїл. Гравюра. Кінець XVIII ст.	
İ. M. Vill, İsmail Kalesi'ne Hüküm Planı, Gravür (XVIII. yüzyıl sonu)	23
Турки західного узбережжя Чорного моря. Початок XIX ст.	
Karadeniz'in Batı Kıyısındaki Türkler (XIX. yüzyıl başlangıcı)	31
M. Raffe, Tatar Evi (XIX. yüzyılın birinci yarısı)	
М. Раффе. Татарський дім. Перша половина XIX ст.	43
Odesa Bölgesi Devlet Arşivinden Belgesi	
Документ з Державного архіву Одесської області.....	45
M. Raffe, Tatar ailesi yolunda (XIX. yüzyılın birinci yarısı)	
М. Раффе. Татарська родина в дорозі. Перша половина XIX ст.	48
M. Raffe, Ermeniler ve Tatarlar Kahvehanede (XIX. yüzyılın birinci yarısı)	
М. Раффе. Вірмені та татари у кав'янрі. Перша половина XIX ст.....	52
M. Raffe, Tatar Evi (XIX. yüzyılın birinci yarısı)	
М. Раффе. Татарський дім. Перша половина XIX ст.	55
Обкладинка: Фрагмент діорами «Штурм фортеці Ізмаїл. 1790 р.» Федоров В. В., Барішников О. С. // Державний меморіальний музей О. В. Суворова Санкт-Пітербург, Росія // http://suvorovmuseum.ru/about-the-museum/virtual-exhibitions/storming-ishmael	
Kapak: “1790 yılında İsmail’e hücum” diyoramasının fragmanı V.V.Fedorov, O.S.Barişnikov // Rusya, St.Petersburg Devlet Anıtsal O.V. Suvorov Müzesi // http://suvorovmuseum.ru/about-the-museum/virtual-exhibitions/storming-ishmael	

Зміст та Інформація

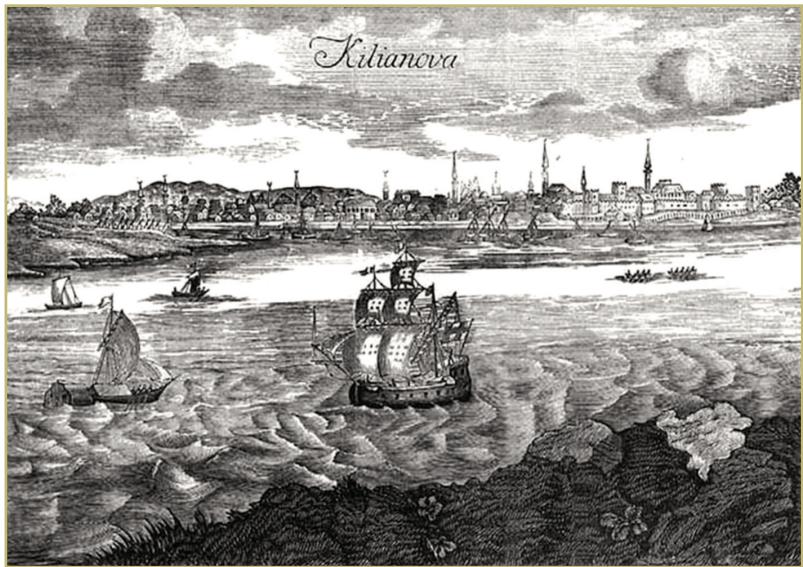
Від автора	7
«Кут» — «Онгъл» — «Bucak»	9
Розповідають писемні свідки історії — архівні документи.....	13
«Військовополонені»: складність нового статусу та становища	17
З Бендер й Аккермана до Одеси й Миколаєва.....	23
«Нові» — «старі» османські жителі фортець	31
Післямова	37
Önsöz.....	41
“Kut” – “Ongıl” – “Bucak”	43
Arşiv Tahrir Kayıtları (Savaş Şehitleri).....	45
“Esirler”: Esirlerin Yeni Statüleri ve Durumlarındaki Zorluklar	48
Bender ve Akkerman’dan – Odesa ve Nikolayev’e	52
Osmanlı Kalelerinin “Eski” ve “Yeni” Sakinleri.....	55
Özet	58
ДОДАТКИ	
EKLER	59
Перелік ілюстрацій в тексті Metinde resimlerin listesi	166

М. М. Іванов. Вид фортеці в Бендерах. 1790 р. Акварель
M. M. İvanov, Bender Kalesi (1709), Suluboya (Akvarel)

М. М. Іванов. Вид фортеці Аккерман від Дністровського лиману.
Друга половина 1790-х рр. Акварель.
M. M. İvanov, Dinyester Gölü'nden Akkerman Kalesi'nin Görünümü
(1790 yıllarının ikinci yarısı), Suluboya (Akvarel)

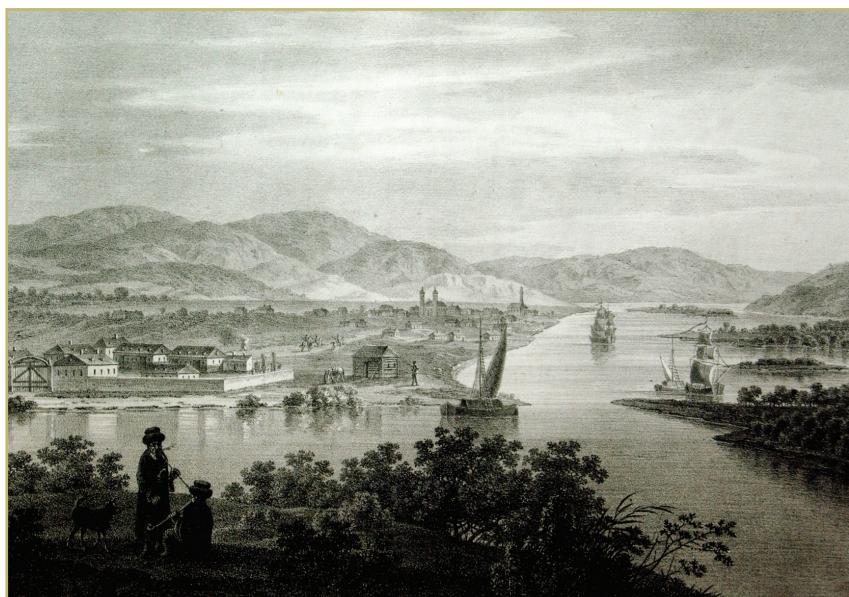
Фортеця Кілія. Вид з моря. XVIII ст. Гравюра.
Kili Kalesi'nin Denizden Görünümü (XVIII. yüzyıl), Gravür

О. Ківшенко. Штурм фортеці Ізмаїл (1877)
O. Kivşenko, İsmail Kalesi'ne Hükümt (1877)

Г. Ладиженський. Хаджисебей. Фортеця (1899)
G. Ladijenskiy, Hocabey, Kale (1899)

Містечко Томарово (Рени). Малюнок початку XIX ст.
Tomarova (Reni) kasabası. XIX. yüzyıl başlangıcı resmi

Фортеця Аккерман та її мури.
Сучасне фото
Akkerman Kalesi ile Duvarları,
Çağdaş Fotoğraf

Залишки
мінарету
Minarenin
Kalıntıları

Кілійська брама
Kili Kapısı

Ключі від фортеці
Ізмаїл. 1770 р.
İsmail Kalesi'nin
Anahtarları (1770)

Колишня Мала Мечеть купольного типу фортеці Ізмаїл
XVI ст. Частково перебудована у XIX ст. Сучасне фото
İsmail Kalesi'nin Eski Küçük Camii (XVI. yüzyıl, XIX.
yüzyılda kısmen yeniden yapıldı.), Çağdaş Fotoğraf

Експозиція
музею.
Müze
ekspozisyonu

Фортеця Бендери. Сучасне фото
Bender Kalesi, Çağdaş Fotoğraf

Турецька кіннота європейських
єялетів. 1795 р.
*Avrupa eyaletlerinde
Osmanlı süvari. 1795 y.*

Яничар ага.
1805 р.
*Yeniçeri ağası.
1805 y.*

Кавалерист. 1805 р.
Süvari. 1805 y.

Кавалерист. 1805 р.
Süvari. 1805 y.

Турецька піхота. 1795 р.
Osmanlı piyade. 1795 y.

Кінний кримський
татарин. 1795 р.
Kırım tatar süvari. 1795 y.

Турецький паша
та знатні турки.
Початок XIX ст.
*Türk Paşası ile Soylu
Türkler
(XIX. yüzyıl başlangıcı)*

Турецькі жінки.
Кінець XVIII – XIX ст.

*Osmanlı kadınlar.
XVIII. Yüzyıl sonu –
XIX. Yüzyıl.*

Турецькі солдати.
XIX ст.

Türk Erleri
(XIX. yüzyıl)

Яничари.
Кінець XVIII –
початок XIX ст.

Yeniçeriler
(XVIII. yüzyıl sonu –
XIX. yüzyıl başlangıcı)

*M. Raiffe.
Вихід з мечеті.
Перша половина XIX ст.*

*M. Raffe,
Cami Çıkışı
(XIX. yüzyılın birinci
yarısı)*

*Турецькі жінки.
Початок XIX ст.
Türk Kadınları
(XIX. yüzyıl başlangıcı)*

Бачинська, О. А.

Б322 Османські фортеці Буджака на межі XVIII – XIX ст.: залоги й їхній склад = Bucak Vilayetinde Osmanlı Kaleleri: Garnizonların Yapısı Ve İşleyişi (XVIII. Yüzyıl Sonu – XIX. Yüzyıl Başları / Олена Бачинська = Olena Baçinska. — Одеса : Астропрінт, 2013. — 168 с. : іл.
ISBN 978-966-190-713-2

У виданні «Османські фортеці Буджака на межі XVIII–XIX ст.: залоги й їхній склад» на основі документальних джерел розповідається про історію, склад і долю залог османських фортець Бендери, Аккерман, Кілія, Ізмайл та ін. напередодні та на початку російсько-турецької війни 1806–1812 рр., характеризується населення фортець, його міграція, ономастика. Подані в додатках документи дають можливість відтворити уявлення про населення Буджака (в межах сучасного півдня Одеської області) та навколошніх територій.

Видання призначено історикам, науковцям, студентам, краєзнавцям, викладачам вуз, вчителям гімназій і шкіл, всім, хто цікавиться історією України й Туреччини, а також історією Буджака зокрема.

УДК 94(477.74+478):623.1(=512.161)"17/18"
ББК 63.4(4УК7)-5-425

Наукове видання

БАЧИНСЬКА Олена Анатоліївна

ОСМАНСЬКІ ФОРТЕЦІ БУДЖАКА НА МЕЖІ XVIII–XIX СТ.: ЗАЛОГИ Й ЇХНІЙ СКЛАД

Українською та турецькою мовами

Завідувачка редакції *T. M. Забанова*
Головний редактор *H. Я. Рухмік*
Дизайнер обкладинки *O. A. Кунтарас*
Технічний редактор *H. C. Жукова*
Коректор *I. В. Шепельська*

Підписано до друку 9.04.2013. Формат 60×84/16. Папір офсетний.
Гарнітура «Newton». Друк офсетний. Ум. друк. арк. 9,77+0,47. Тираж 100 прим.
Вид. № 45. Зам. № 188.

Видавництво і друкарня «Астропрінт»
65091, м. Одеса, вул. Разумовська, 21

Тел.: (0482) 37-07-95, 37-14-25, 33-07-17, (048) 7-855-855
www.astroprint.odessa.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 1373 від 28.05.2003